

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ
РЕГИОНАЛНА ИНСПЕКЦИЯ ПО ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ –
ПАЗАРДЖИК

Пазарджик, 2013г.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. Въведение	4
II. Анализи по компоненти на околната среда	
II.1. Атмосферен въздух	8
II.2. Води	21
II.3. Земи и почви	50
II.4. Защитени територии и биоразнообразие	56
III. Анализи по фактори на въздействие	
III.1. Отпадъци	79
III.2. Шум	111
III.3. Радиационен контрол	115
III.4. Химикали и управление на риска от големи аварии	115
IV. Превантивна дейност и контрол	118
V. Проекти/ обекти с екологично предназначение	143
VI. Заключение	153

СПИСЪК НА НАЙ-ЧЕСТО ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

ГКМ	Градска канализационна мрежа
ГПСОВ	Градска пречиствателна станция за отпадъчни води
ДОВОС	Доклад за оценка на въздействието върху околната среда
ДТБО	Депо за твърди битови отпадъци
ЕЕС	Експертен екологичен съвет
ЕС	Европейски съюз
ЕМП	Електромагнитни полета
ЗАНН	Закон за административните нарушения и наказания
ЗВ	Закон за водите
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗЛР	Закон за лечебните растения
ЗУО	Закон за управление на отпадъците

ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗЧАВ	Закон за чистотата на атмосферния въздух
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИСПА	Инструмент за структурни политики по присъединяването
КАВ	Качество на атмосферния въздух
КЕИ	Каптиран естествен извор
КПКЗ	Комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването
МВТ	Мега вата
МЗ	Министерство на здравеопазването
МЗГ	Министерство на земеделието и горите
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МПС	Моторно превозно средство
МФ	Министерство на финансите
НСМОС	Национална система за мониторинг на околната среда
НИМХ	Национален институт по метеорология и хидрология
НП	Наказателно постановление
НПО	Неправителствена организация
ОВОС	Оценка на въздействието върху околната среда
ОДЗГ	Областна дирекция по земеделие и гори
ОС	Общински съвет
ПВ	Подземни води
ПДЕ	Пределно допустими емисии
ПДК	Пределно допустима концентрация
ПДН	Пределно допустима норма
ПКЦ	Парово котелна централа
ПМС	Постановление на Министерския съвет
ППП	Предварителни проектни проучвания
ФПЧ10	Фини прахови частици до 10 микрона
СГН	Средно-годишна норма
ПДК	Пределно-допустима концентрация
ПС	Помпена станция
ПС ПБВ	Помпена станция за питейно-битово водоснабдяване
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПСПВ	Пречиствателна станция – питейно водоснабдяване
ПСПОВ	Пречиствателна станция за производствени отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите за опазване на околната среда
РЕЕС	Регионален експертен екологичен съвет
РЗИ	Регионална здравна инспекция
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
РС	Районен съд
САПАРД	Специална програма за развитие на земеделски и селски райони
СДН	Средноденонощна норма
СПККАВ	Стационарен пункт за контрол качеството на въздуха
СЧН	Средночасова норма
СОЗ	Санитарно – охранителна зона
ТБО	Твърди битови отпадъци

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Целта на Регионалния доклад за състоянието на околната среда през 2012г. е да информира населението, неправителствените организации, всички заинтересовани страни за състоянието на околната среда на територията на област Пазарджик. Да се подпомогнат областните и общинските администрации при вземане на решения в областта на околната среда и за устойчиво развитие на териториалните общности чрез интегриране на политиката по околна среда в регионалните и общински политики в областта на социално-икономическото развитие.

Докладът за състоянието на околната среда на територията на Пазарджишка област е изготвен от експерти на Регионалната инспекция по околната среда и водите в гр. Пазарджик. Използвани са данни от : годишния отчет за дейността на РИОСВ; оперативната дейност на инспекцията и Басейнова дирекция – Източно-Беломорски район – гр. Пловдив; лабораторни анализи на „РЛ – Пазарджик” на ИАОС. Целите на доклада са да информира всички, които проявяват интерес, за:

тенденции и динамика на промените в състоянието на компонентите на околната среда и степента на въздействие на факторите, които я замърсяват и увреждат;

решенията и предстоящи за решаване проблеми, както и предприетите за това действия от страна на РИОСВ – Пазарджик, насочени към подобряване качеството на живот чрез подобряване качеството на атмосферния въздух, качеството на водите, подобряване управлението на отпадъците, чрез ефективното използване на природните ресурси и енергията, чрез съхраняване на биологичното разнообразие;

основните приоритети за РИОСВ, произтичащи от националното и европейското екологично законодателство;

извършените основни законодателни, административни и инвестиционни мерки в областта на околната среда.

Ползването на изданието в учебните заведения ще допринесе за формиране на правилно отношение към проблемите на околната среда и развиване на екологичното възпитание. Надяваме се да привлечем вниманието на младите хора с интереси в опазване на природата и нейните ресурси.

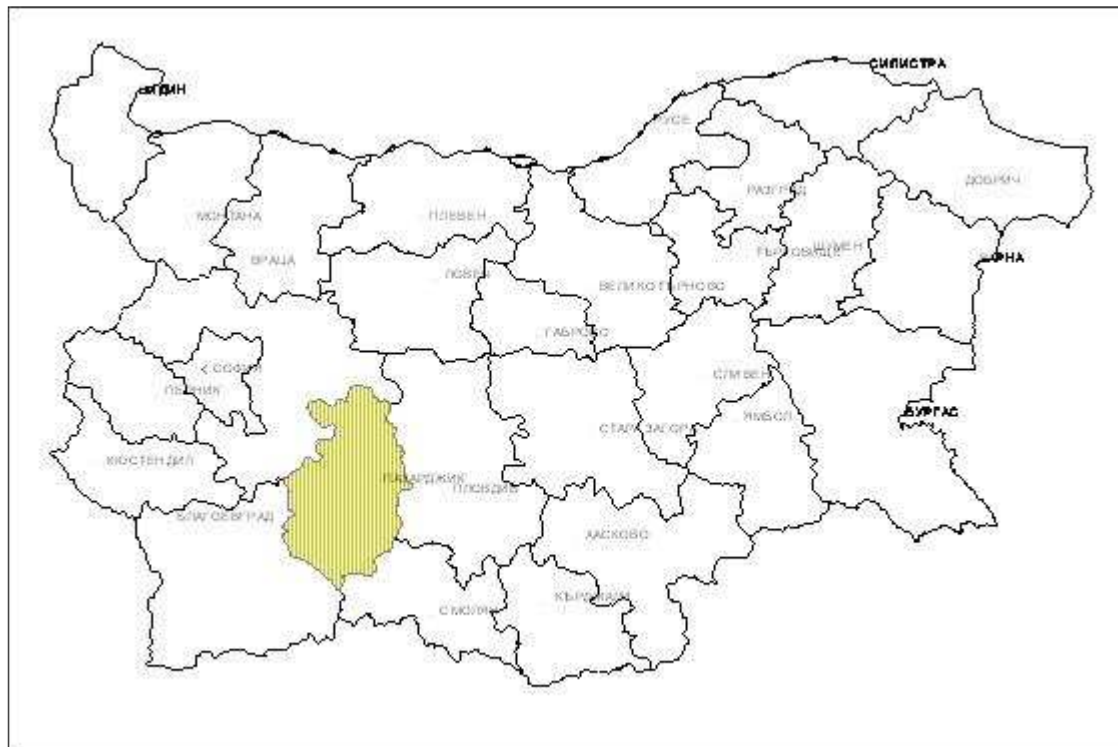
Характеристика на област Пазарджик

Пазарджишка област е разположена в Южен Централен Район и се разпростира на 4458 km², брой на жителите - 275 548. Включва 117 населени места и 96 кметства, разположени на територия 4458 km², представляващо 4% от територията на страната. Повече от половината от тази територия (56,07%) е заета от горски площи, а 36% са земеделски земи. В административно отношение областта се състои от 11 самоуправляващи се общини. Териториално по-големи са общините: Пазарджик, Велинград, Панагюрище и Батак. Административен център на областта е гр. Пазарджик – 71 979 жители (2011г).

Пазарджишка област има 4 категории защитени територии от общо 6 категории за страната. В границите и попадат: част от територията на национален парк „Рила”,

четири резервата - „Купена”, „Дупката”, „Мантарица” и „Беглика”, с обща площ 5503,8 ха, 89 защитени местности и природни забележителности и 16 защитени зони от мрежата „Натурата 2000”. Първите три резервата са включени в програмата МАБ Човек и биосфера на ЮНЕСКО.

Географско разположение на област Пазарджик в Р. България

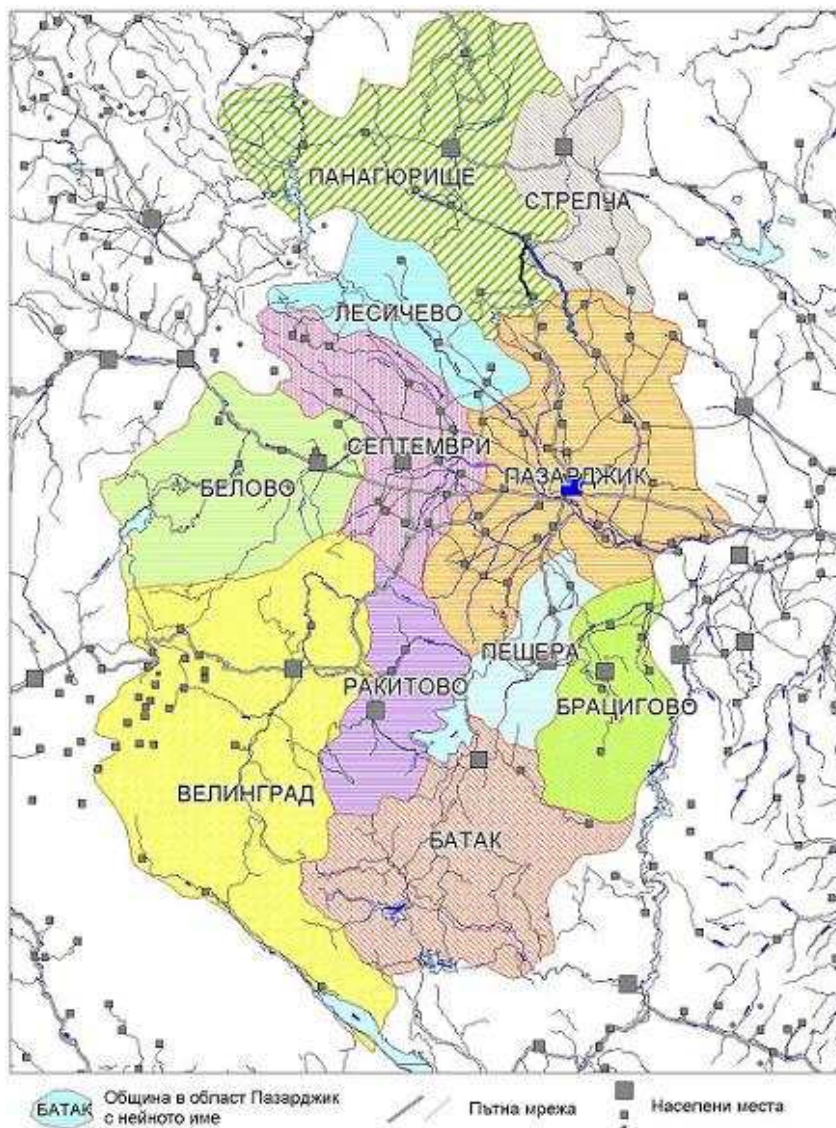

Област Пазарджик обхваща 11 общини: Пазарджик, Батак, Белово, Брацигово, Велинград, Лесичово, Пещера, Ракитово, Септември, Стрелча и Панагюрище.

Административна карта на област Пазарджик

Регионалната инспекция по околната среда и водите – Пазарджик е административно териториално звено, пряко подчинено на Министерството на околната среда и водите. Районът, който контролира съвпада с границите на област Пазарджик. Намира се в централната част на Южна България и граничи със Софийска, Благоевградска, Смолянска и Пловдивска области. Районът е привлекателен за инвеститори в туризма, земеделието, добивната и преработвателна промишленост. В този смисъл той е отворен за всички и има перспективи да се превърне в съвременен европейски регион.

РИОСВ – Пазарджик провежда и осъществява държавната политика по опазване на околната среда на регионално ниво. Инспекцията извършва превантивен, текущ и оперативен контрол на източниците на замърсяване и мониторинг на компонентите и факторите на околната среда – въздух, води, почви, отпадъци и биоразнообразие. Извършва охрана на защитени територии – изключителна държавна собственост и контролира правилното използване на природните ресурси и биоресурси. Работи активно с всички държавни и общински органи и е партньор на неправителствените организации.

Участва в екологичното възпитание и обучение на учениците, популяризира и информира за дейността си обществеността чрез медиите. РИОСВ – Пазарджик е с утвърдено щатно разписание от 37 служители плюс трима по ПМС 66. Притежават висок образователен ценз – всички експерти и част от специалистите са с висше образование. За по-доброто административно обслужване на физическите и юридически лица е въведена системата “едно гише”.

Национални политики и приоритети

В Република България разработването и провеждането на националната политика по околна среда е отговорност на Министерството на околната среда и водите. Мисията на министерството е да съхрани природните богатства на България и да осигури здравословна околна среда за населението.

Екологичната политика в областта на атмосферния въздух е да се намали здравния риск от атмосферното замърсяване чрез свеждане концентрациите на замърсителите на въздуха в населените места до безопасни за здравето нива.

Националната политика по опазване чистотата на водите е обвързана с Наредба № 6 от 9 ноември 2000 г. за емисионни норми за допустимото съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, заустващи във водни обекти, като приоритет е изграждането на пречиствателни станции за пречистване на отпадните води след населените места.

Основната цел на провежданата национална политика по управление на отпадъците е да се постигне интегрирана рамка за управление на отпадъците, която да доведе до намаляване на въздействията върху околната среда, причинени от генерираните отпадъци, подобряване на ефективността на използване на ресурсите, увеличаване отговорностите на замърсителите, стимулиране на инвестициите за управление на отпадъците.

Въвеждането на йерархия при управление на отпадъците определя като основен приоритет предотвратяване образуването на отпадъците при източника им, а при невъзможност, осигуряване на тяхното рециклиране или оползотворяване. Депонирането на отпадъците или изгарянето им без използване на енергията се разглежда като последен и най-нежелан изход.

Националната политика за опазване на почвите е пряко обвързана с европейската политика в тази област и има за цел да осигури устойчивото управление на почвите, възстановяване на увредени почви, подобряване и развитие на системата за наблюдение и програмата за мониторинг на почви.

Комплексното предотвратяване и контрол на замърсяването (КПКЗ) е най-модерният подход за контрол на замърсяването от големи промишлени източници. В разрешителното се изисква всяка инсталация да работи съгласно най-добрите налични техники. Целта е да се гарантира, че предприятията, подлежащи на КПКЗ, работят по най-добрата международна практика в техния промишлен отрасъл.

Националната политика по контрола и управлението на химичните вещества и смеси е пряко свързана с общата европейска политика за оценка, разрешаване, регистрация и ограничаване на химикали. При извършените през 2012г. проверки се установи, че операторите на предприятията/съоръженията с висок и нисък рисков потенциал изпълняват условията в издадените разрешителни.

Основен приоритет за 2012 г. в тази област беше контрола на предприятията с висок и нисък рисков потенциал по отношение спазване на условията в разрешителните и прилагане на системите за управление на мерките за безопасност.

През 2012 година приоритет в контролната дейност на направление „Биологично разнообразие, Защитени територии и Защитени зони” беше охраната на защитените територии – изключително държавна собственост, както и проверките по спазване на режима на защитените територии. Приоритетни бяха и проверките на условията, дадени в решения по ОС и ОВОС, мониторинг на биологични видове, както и проверките на дейността на ползвателите на биологични ресурси под режим.

Годишният доклад е изготвен съгласно изискванията на чл.4 и чл.22, ал.3 от Закона за опазване на околната среда и водите (ЗООС).

Използвани са данни от БД ИБР- гр. Пловдив, от годишния отчет на РИОСВ-Пазарджик за 2012г., резултати от проверки, анализи, изследвания и факти от 2012г.

РИОСВ – гр. Пазарджик упражнява своята дейност на територията на Пазарджишка област. През 2012г. в инспекцията са работили 37 души, от които 20 експерти, пряко ангажирани с контролна и информационна дейност.

Инспекцията се ръководи и представлява от Директор.

Адрес на РИОСВ – Пазарджик

гр. Пазарджик

ул. “Гурко” №3 , ет. 3 и 4;

Телефони:

Директор : 034/ 44 19 17;

Зелен телефон : 034/ 44 18 75;

Деловодство, обслужване на едно гише : 034/ 40 19 35;

Е-mail: riewpz@riewpz.org

Страница в Интернет: <http://www.riewpz.org/>

II. АНАЛИЗИ ПО КОМПОНЕНТИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

II.1.КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ

1. МРЕЖА ЗА КОНТРОЛ КАЧЕСТВОТО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ НА ТЕРИТОРИЯТА НА РИОСВ – ПАЗАРДЖИК, КАТО ЧАСТ ОТ НСМОС – ПОДСИСТЕМА „ВЪЗДУХ”

Със Закона за чистотата на атмосферния въздух се уреждат условията, реда и начина за оценка и управление качеството на атмосферния въздух, като по този начин се осигурява провеждането на държавната политика по оценка и управление на КАВ, в това число – подобряване на КАВ в районите, в които е налице превишаване на установените норми.

Основните показатели, характеризиращи качеството на атмосферния въздух в приземния слой са суспендирани частици, фини прахови частици, серен диоксид, азотен диоксид и/или азотни оксиди, въглероден оксид, озон, олово (аерозол), бензен, полициклични ароматни въглеводороди, тежки метали – кадмий, никел и живак, арсен.

Качеството на атмосферния въздух в района, контролиран от РИОСВ-Пазарджик, се следи чрез пунктовете за мониторинг на въздуха, които са част от Националната система за мониторинг на околната среда. Информацията се събира, оценява и обобщава чрез непрекъснато наблюдение на показателите, характеризиращи КАВ. РИОСВ-Пазарджик предоставя информация за състоянието на КАВ на територията на общината.

Оценката на степента на замърсяване на атмосферния въздух се извършва по нормативно определения ред, предвиден в Закона за чистотата на атмосферния въздух и наредбите за КАВ – *Наредба № 12 за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух (ДВ бр. 58/2010 г.), Наредба № 11 за норми за арсен, кадмий, никел полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух (ДВ бр. 42/2007 г.) и Наредба № 7 за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух (ДВ бр. 45/99 г.)*.

С цел своевременно информиране на населението при регистрирани превишения на някои замърсители в атмосферния въздух е приета „Инструкция за информиране на населението при превишаване на установените алармени прагове на показатели”. В РИОСВ - Пазарджик е установена процедура за информиране на населението в съответните райони чрез средствата за масова информация и др.

Определени са следните алармени прагове за основните замърсители:

- Алармен праг за серен диоксид: 500 µg/m³, измерени през три последователни часа от съответните АИС;
- Алармен праг за азотен диоксид: 400 µg/m³, измерени през три последователни часа от съответните АИС;
- Праг за предупреждение на населението (ППН) за нивата на озон (средно часова стойност): 240 µg/m³, измерени през три последователни часа.

В националното законодателство по опазване чистотата на атмосферния въздух са въведени норми за нивата (концентрациите) на замърсителите. Нормите са въведени с оглед избягване, предотвратяване или ограничаване на свързаните с тези замърсители вредни въздействия върху човешкото здраве и/или околната среда в нейната цялост.

Нормите за газообразните замърсители са определени като маса, съдържаща се в един кубичен метър въздух при нормални условия (температура 293°K и налягане 101,3 кPa).

ПС на СЧН е средно часовата норма определена за съответния замърсител;

ПС на СДН е средноденонощната норма определена за съответния замърсител;

СГН е определената средногодишна норма за съответния замърсител;

ПДК е пределно допустимата концентрация на съответния замърсител;

КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ – СЪСТОЯНИЕ И ТЕНДЕНЦИИ

Състоянието на атмосферния въздух в района на Агломерация Пазарджик се следи от 1 стационарни пункта на ИАОС-гр.София:

Пункт	Характеристики
пл. "Васил Левски"	<p>Ръчен – градски фонов пункт. Резултатите от пробовземането (автоматично) се извеждат ежедневно.</p> <p>Разположен е в централна градска част на гр. Пазарджик в зона с предимно жилищни сгради и интензивен автомобилен трафик.</p> <p>Обслужва се от РЛ – Пазарджик (МОСВ/ ИАОС)</p>

Замърсител	ФПЧ10	Pb аер.	SO2	NO2	CO	H2S	бензен	NH3	ПАВ	As аер.	Cd аер	Ni	ФПЧ2.5	NO	O3
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	<i>13</i>	<i>14</i>	<i>15</i>	<i>16</i>
Общ брой пунктове – 1															
гр.Пазарджик, пл.,„В. Левски” в т. ч.:	√			√	√									√	
1. Пункт с концентрация над ПС на СЧН или ПДК м.е в т.ч.:	√														
2.Пункт с концентрация над СГН, в т.ч.:	√														

Анализът на данните, регистрирани през 2012г. за Агломерация Пазарджик по показатели е както следва:

ФПЧ₁₀ /фини прахови частици под 10 микрона/

Фините прахови частици се изпускат директно в атмосферата от транспорта, енергетиката, бита - първични емисии или се формират в атмосферата от съдържащите се в нея метални оксиди, полиароматни въглеводороди, серен диоксид, азотни оксиди, амониак и др. газове - вторични емисии.

Този атмосферен замърсител е контролиран денонощно в пункта.

През годината са регистрирани 96 броя превишения на средноденонощната норма за опазване на човешкото здраве (концентрации над 50µg/m³) в ръчен пункт гр.Пазарджик.

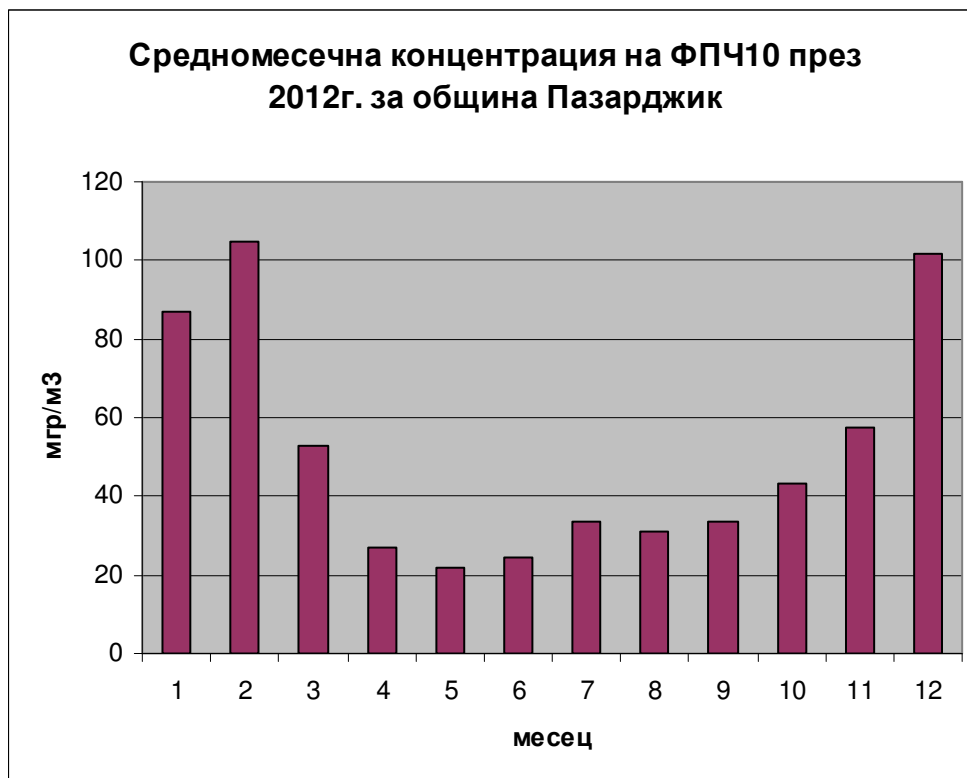
Средногодишната норма за ФПЧ₁₀ /40µg/m³/ е превишена 51.60µg/m³.

Замърсяването с ФПЧ₁₀ продължава да бъде основен проблем за качеството на атмосферния въздух за Агломерация Пазарджик. Измерените високи нива по този показател са резултат от все по-масовото използване на твърди горива за отопление в бита през зимния период на годината, интензивния автомобилен трафик, състоянието на пътната и прилежаща инфраструктура и относително малък дял има промишлеността. За високите нива на ФПЧ₁₀ допринасят също и специфичните метеорологични условия в района – голям брой дни с тихо време (скорост на вятъра под 1,5 m/s, в около 40 % от дните в годината), температурни инверсии, мъгли по поречието р. Марица, водещо до задържане и натрупване на замърсителя.

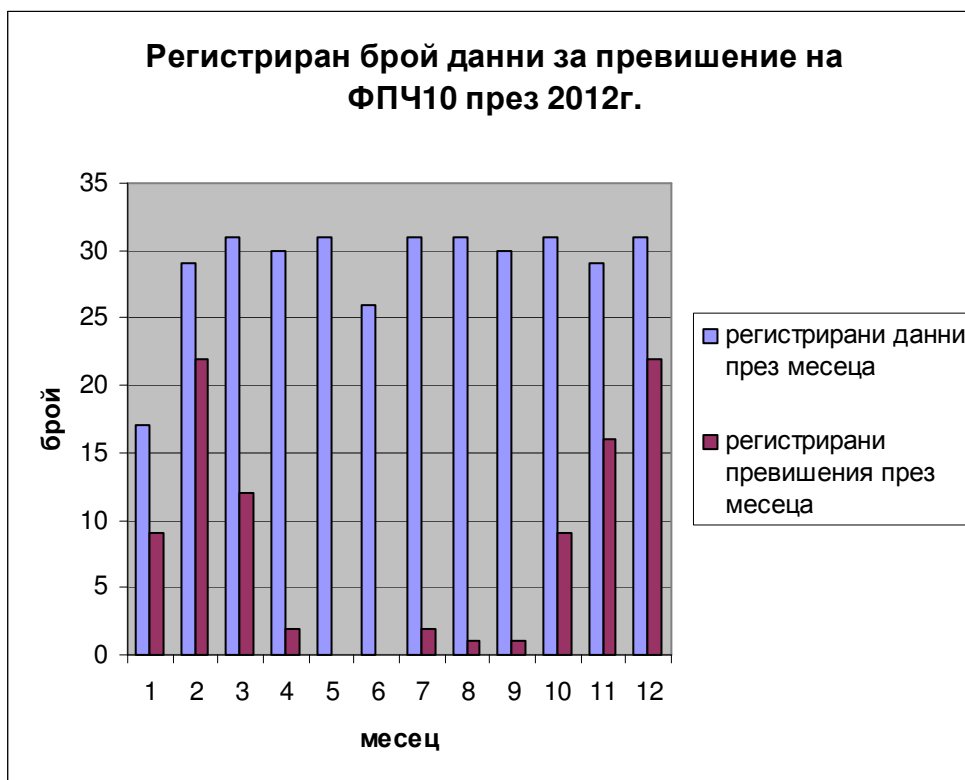
Разпределението по месеци на измерените концентрации на ФПЧ₁₀ е онагледено на следващата графика. Данните показват обратна зависимост между измерените стойности и температурата на околната среда.

**Сравнителна графика по месеци за замърсяването на въздуха
с ФПЧ₁₀ (µg/m³)**

Година	Брой регистрирани данни	Брой превишения на ПС за СДН [50 µg/m ³]	Средно-месечна концентрация µg/m ³	Максимална измерена средно-денонощна концентрация (µg/m ³)
2012г.	347	96	51,60	294,4

Фиг. 1.1.1.1 Средно-месечни концентрации на ФПЧ₁₀ в пункт „пл. В. Левски“, гр.Пазарджик, през 2012г.

Фиг. 1.1.1.2 Брой анализи и бр. превишения на ФПЧ₁₀ в пункт: „пл. В. Левски” през 2012 г.

От графиката е видно, че през зимните месеци са регистрирани високи стойности. Измерените нива на този замърсител са в пряка връзка с увеличеното потребление на твърди горива за отопление в битовия сектор, свързано с понижението на температурите.

Направеният сравнителен анализ на регистрираните стойности в пункта за мониторинг по години показва тенденция на нарастване на замърсяването над определените норми.

Извод:

Най – неблагоприятни за замърсяване на атмосферния въздух са пролетните и зимните месеци те са свързани със сравнително ниската интензивност на слънчевата радиация (средно 90 часа месечно), попаднала върху земната повърхност през този сезон, което обуславя отрицателен турбулентен топлинен поток и води до образуването на температурни инверсии. Максимумът на мъглите и облачността през зимата също създават условия за концентриране на атмосферни замърсители.

Серен диоксид

Основните източници на този замърсител са индустрията, енергетиката и отоплителни централи.

Средночасовата норма за опазване на човешкото здраве /СЧН/ е от 350 µg/m³. Тази норма не трябва да бъде превишавана повече от 24 пъти в рамките на една календарна година.

Средноденонощната норма за опазване на човешкото здраве /СДН/ е $125 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Тя не трябва да бъде превишавана повече от 3 пъти в рамките на една календарна година.

Забелязва се трайна тенденция към регистриране на стойности под СДН.

Регистрираните нива на серен диоксид в пункта за мониторинг, разположен на територията на Агломерация Пазарджик, показва трайно намаляване на стойности до нива под нормативно определените.

Азотен диоксид

Азотният диоксид се образува при горивни процеси. Основни източници са моторните превозни средства (МПС), топлоелектрическите централи (ТЕЦ), някои промишлени предприятия, тютюнопушенето. Под въздействието на интензивна слънчева светлина и в присъствие на летливи органични съединения в атмосферния въздух азотният диоксид взаимодейства химически, в резултат на което се образува вторичният замърсител - озон.

Средночасовата норма за опазване на човешкото здраве е $200 \mu\text{g}/\text{m}^3$, тя не трябва да бъде превишавана повече от 18 пъти в рамките на една календарна година. През 2012г. няма превишения на СДН.

Регистрираните нива на азотен диоксид в пункта за мониторинг, разположен на територията на Агломерация Пазарджик, показва трайно намаляване на стойности до нива под нормативно определените.

Оловни аерозоли

Като цяло в района, контролиран от РИОСВ – Пазарджик, се запазва тенденцията към трайно задържане на годишните концентрации на оловни аерозоли под съответната средногодишна норма и поради това този параметър вече не се контролира.

Озон

Озонът е газ естествено съдържащ се в атмосферата (приземен слой). В урбанизирана среда той не се емитира директно. Концентрацията на този замърсител е свързан с фотохимични реакции на замърсители. Най-силно следва да се проявява при силна слънчева ултравиолетова радиация и при условия на застой(задържане) на атмосферата, както и при транспорт на първични замърсители.

През годината е регистрирано едно превишение на Прага за здравна защита (плаваща 8 часова средна стойност) през м.юли. За разглеждания период не са регистрирани превишения на прага за информиране на населението за озон – $180 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Не са създавани условия за предприемане на действия за предупреждаване на населението (измерени стойности над $240 \mu\text{g}/\text{m}^3$ в 3 последователни часа).

Наблюдаваното покачване на стойностите през летните месеци може да се свърже пряко с увеличаване на слънчевата радиация и среднодневните температури.

Въглероден оксид

Най-голям източник на въглеродния оксид е автомобилният транспорт (около 65%), следван от топлоцентрали и промишлени източници.

През годината не са регистрирани превишения на нормата за опазване на човешкото здраве /плаваща 8 часова стойност/ - 10 mg/m^3 .

РАЙОНИ ЗА ОЦЕНКА И УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ

Съгласно Заповед №РД-1046/03.12.2010 г. на Министъра на околната среда и водите за утвърждаване на списък с райони за оценка и управление на КАВ - **Агломерация Пазарджик** е определена като район, в които нивата на замърсителите PM_{10} , $\text{PM}_{2,5}$, ПАВ.

През 2011 г. са изготвени и приети актуализации на Програми по КАВ, както следва:

- **Община Пазарджик** – по показатели PM_{10} , приета от Общински Съвет с Решение, отразено в протокол №6/ 28. 04.2011г.
- **Община Пещера и Община Велинград**- по показател PM_{10} , приета от Общински Съвет Пещера с Решение с №63, взето с протокол №29/ 29.12.2011г. Приета от Общински съвет Велинград с Решение с № 10, взето с протокол №2/ 26. 01.2012г.

По отношение на действащите Програми за подобряване качеството на атмосферния въздух /КАВ/, по чл.27 от Закона за чистотата на атмосферния въздух (ДВ,бр.45/1996), за РОУКАВ - Агломерация Пазарджик /общини Пазарджик, Панагюрище, Пещера и Велинград/ дългогодишните анализи и наблюдения показват, че основните фактори оказващи влияние върху нивата на PM_{10} за територията на четирите общини са битовото отопление, транспорта и неподдържаната пътна и прилежаща инфраструктура, което води до т.н. вторично разпрашаване. Масовото използване на твърди горива в битовия сектор води до тревожно завишаване нивата на ФПЧ_{10} основно през зимните месеци.

От особено значение за нивата на прахови частици е регулирането на транспортния поток и оптимизиране на автомобилния трафик, като за целта са необходими съвместни действия на различни институции. Констатациите са, че не се постига синхронизиране на усилията и ефективността на заложените в програмите на четирите общини мерки е ниска.

С голяма тежест за подобряване на КАВ по отношение на нивата на PM_{10} е поддържането на пътната и прилежаща инфраструктура в добро състояние. Рехабилитацията на компрометирани пътни участъци, подмяната на тротоарни настилки, измиването и качествено почистване на пътните платна са част от полезните мерки за справянето с проблема. Наблюденията показват, че тези приоритетни за общинските администрации мерки не се реализират с необходимата ефективност и това оказва пряко влияние върху нивата на (ФПЧ_{10}) и през летните месеци.

Извършената моделна оценка показва ограничено влияние на индустриалните източници по показател PM_{10} за територията на четирите общини. За региона разпределението на имисиите от промишлеността показва, че е незначително

– под 1%. В голяма степен това се дължи на добрите параметри на изпускащите устройства, както и на засиления контрол от страна на РИОСВ-Пазарджик.

Не на последно място, влияние върху КАВ за Агломерация Пазарджик оказват климатичните и топографски условия. Неблагоприятните метеорологични условия рефлектират силно върху ниско емитиращите източници – транспорт (с целогодишно действие) и битово отопление (със сезонно действие).

СПРАВКА ЗА РАЗРАБОТВАНЕТО/ПРИЛАГАНЕТО НА ОБЩИНСКИТЕ ПРОГРАМИ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА ЕМИСИИТЕ И ДОСТИГАНЕ НА УСТАНОВЕНИТЕ НОРМИ ЗА ВРЕДНИ ВЕЩЕСТВА В РАЙОНИТЕ ЗА ОЦЕНКА И УПРАВЛЕНИЕ НА КАВ НА ТЕРИТОРИЯТА НА РИОСВ – Пазарджик

РОУКАВ	ОБХВАТ		Изпълнение на предвидените мерки (или етап на разработване)	Дейност на РИОСВ
	териториален	замърсители		
<i>1.</i>	<i>2.</i>	<i>3.</i>	<i>4.</i>	<i>5.</i>
Пазарджик	Община Пазарджик	Съгласно Заповед №РД-1046/03.12.10 на Министъра на околната среда и водите: РМ ₁₀ , РМ _{2,5} , ПАВ	Приета от Общински съвет с Решение с № 223, взето с протокол №6/ 28. 04.2011г. Заложените мерки не се изпълняват с необходимата ефективност.	Представяне на информация, съгласно указания на МОСВ по хода на разработване на актуализацията и изходни данни за анализната част на програмата. Участие в две заседания на ПС през 2011г. Проведени 2 работни срещи с колектива, разработващ актуализацията.
Пазарджик	Община Пещера Община Панагюрище Община Велинград	РМ ₁₀	Приета от Общински съвет Панагюрище с Решение №759, взето на 28.09.2011г. Приета от Общински съвет Пещера с Решение с № 63, взето с протокол №29/ 29. 12.2011г.	Представяне на информация, съгласно указания на МОСВ по хода на разработване на актуализацията и изходни данни за анализната част на програмата. Участие в едно заседание на ПС през 2011г.

		Съгласно Заповед №РД- 1046/03.12. 10 на Министъра на околната среда и водите: PM _{2,5} , ПАВ, Cd, NO ₂ /в непосредст вена близост до основните пътни артерии/	Приета от Общински съвет Велинград с Решение с № 10, взето с протокол №2/ 26. 01.2012г. Планиране на средства в общ.бюджет за 2012г. и провеждане на раб. срещи по изготвяне на задание.	
--	--	--	---	--

ИЗТОЧНИЦИ НА ЕМИСИИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА РИОСВ – ПАЗАРДЖИК

Качеството на атмосферния въздух се определя от състоянието на приземния слой на атмосферата и представлява съотношението на естествените му съставки и добавените вещества от естествен и/или антропогенен произход.

Контролът на основните показатели, характеризиращи качеството на приземния слой на атмосферния въздух в региона се осъществява от РИОСВ – Пазарджик чрез непрекъснато наблюдение на тези показатели в пункта за мониторинг, който е част от Националната система за мониторинг на околната среда.

Паралелно с това РИОСВ-Пазарджик контролира всички обекти с източници на емисии на вредни вещества в атмосферния въздух, както следва:

- **Големи горивни инсталации /ГГИ/ и контрол по прилагащата програма на Директива 2001/80/ЕС.**

За територията на РИОСВ - Пазарджик е в експлоатация 1 голяма горивна инсталация - „Когенерационна централа” на Биовет АД.

- **Инсталации, които попадат в обхвата на Директивата за КПКЗ /комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването/ и са с издадени Комплексни разрешителни по ЗООС,**

На територията, контролирана от РИОСВ-Пазарджик са издадени 11 бр. комплексни разрешителни и съгласно утвърден годишен график се извършват проверки по изпълнение на условия.

- **Големите точкови източници (ГТИ) по списък, утвърден от Министъра на околната среда и водите във връзка с подобряване качеството на въздуха в районите “горещи точки”,**

Големи точкови източници (ГТИ) на вредни вещества във въздуха, подлежащи на регистриране чрез попълване на регистрационни карти на територията на РИОСВ – Пазарджик няма.

- **Обекти, притежаващи топлоенергийни съоръжения с мощност над 0,5MW и обекти с производствени дейности,** попадащи в обхвата на *Наредба №1/27 юни 2005 г. за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от обекти и дейности с неподвижни източници на емисии.*

Контролът е по спазване изискванията за представяне на информация за планиране на измерванията на вредни вещества и за провеждане на собствени периодични измервания на емисиите на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух съгл. изискванията на Закона за чистотата на атмосферния въздух.

Разпределението на контролираните обекти по общини е както следва:

Община Пазарджик: Обекти с неподвижни източници в атмосферата с утвърдени планове за собствен мониторинг са 6. Газификацията на гр.Пазарджик продължава, като до този момент е изградена линейната инфраструктура за захранване на промишления, обществен сектор и част от домакинствата.

Община Пещера: Обектите са 2. Използваните топлоенергийни съоръжения в обектите работят на природен газ.

Община Панагюрище: Обектите са 5. Извършвани са проверки за изпълнение на нормативната уредба. Източниците са топлоенергийни съоръжения, работещи предимно сезонно, периодично. Основното гориво е твърдо гориво, мазут и нафта.

Община Велинград: Контролирани обекти – 2. Извършените собствени периодични измервания по смисъла на Наредба № 6/99 г. не показват превишения на нормите. От страна на операторите са предприети мерки за преустановяване използването на високосернист мазут и преминаване към използване на нискосернист или дървени трици. Операторите провеждат предвидения в Закона за чистотата на атмосферния въздух собствен мониторинг, като резултатите се представят пред РИОСВ-Пазарджик.

Община Белово: Контролираните обекти са 3. Всички оператори са преминали към използване на природен газ. Неподвижните източници подлежат на периодичен контрол. Резултатите от провежданите измервания не показват превишения на ПДЕ от точкови източници.

Община Батак: Контролираните обекти са 2. Контролираните обекти с утвърдени планове за мониторинг са 2 бр. При извършените измервания на вредностите изпускани в атмосферния въздух от обекти с точкови източници в района на общината не са констатирани превишения на пределно допустимите концентрации (ПДК).

Община Брацигово: Контролираните обекти са 3. В района на общината не са констатирани превишения на ПДК на емитираните замърсители от обектите с точкови източници.

Община Септември: Контролираните обекти са 6. Не са констатирани превишения на нормите за допустими емисии. Продължава реализирането на проекта за газификация на гр. Септември. Увеличава се броя на обектите потребители на природен газ. не са констатирани превишения на пределно допустимите концентрации (ПДК).

Община Лесичево: Контролираните обекти са 2. Не са констатирани превишения на нормите за допустими емисии.

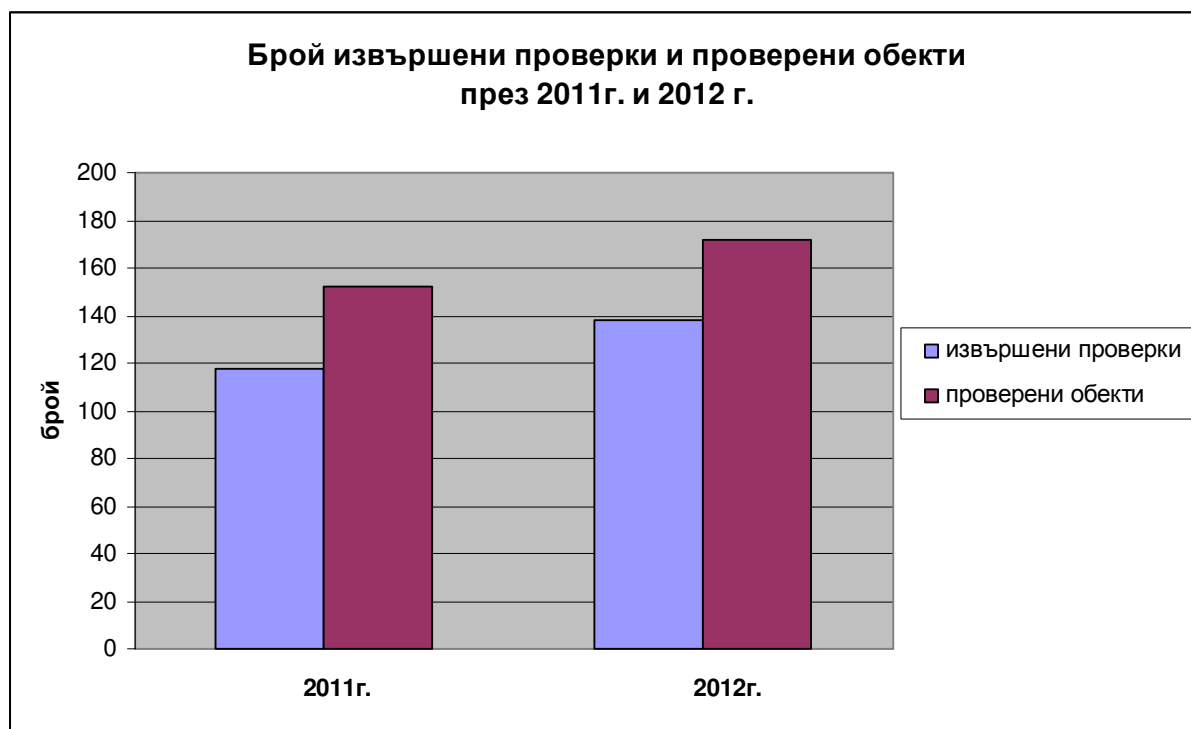
Община Стрелча: Контролираните обекти са 4. Не са констатирани превишения на нормите за допустими емисии.

КОНТРОЛ НА ОБЕКТИТЕ, ЗАМЪРСЯВАЩИ ВЪЗДУХА

Контролът обхваща проверки по направления „Емисии от горивни и промишлени източници”, „Качество на атмосферен въздух” и ”Емисии – ЛОС, ОРВ, ФПП”. Анализът по изпълнение на контролната дейност по компонент „Въздух” показва, че през 2011 г. при планирани 95 проверки са извършени 152 и при планирани 88 бр. обекти за проверка са проверени 118 обекта.

За сравнение спрямо предходната 2011 година по компонент „Въздух” са извършени 172 бр. проверки на 138 обекта, като се отчита увеличаване броя на проверките по спазване законодателство в частта опазване чистотата на атмосферния въздух. /Графика №1/

Графика №1

През 2012 г. са утвърдени пробовземните точки по реда определен в Наредба № 6/99 г. (обн. ДВ, бр.31/1999г.), като са съгласувани 10 броя планове за мониторинг - обхванати са и обекти, в които има извършени промени във вида на горивото или вида на използваните съоръжения. През 2012 г. са утвърдени методи и средства за провеждане на СПИ на обект „Когенерация” на „Биовет” АД.

През отчетната година приоритетно са утвърждавани актуализации на планове за мониторинг.

- Проверка на представени резултати от проведени СПИ.

За периода са съгласувани **16** броя доклади от обекти, осъществяващи собствени периодични измервания на вредностите, изпускани в атмосферата от неподвижни източници. Очертаващата се тенденция е към запазване на относително постоянен брой на обекти, извършващи собствени периодични измервания на вредностите при спазване на процедурите, разписани в *Глава V от Наредба №6*.

Резултатите от проведените собствени измервания показват нива на замърсителите под НДЕ, изключение правят обектите:

- „Марица Олио” АД, гр.Пазарджик и
- „Геоминерал” АД, кл.„Ватия” – гр.Белово.

Същите са с наложени текущи санкции по чл.69а от ЗООС.

Няма наложени санкции за увреждане или замърсяване на околната среда над допустимите норми по чл. 69 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) през 2012 г.. Като цяло се наблюдава тенденция към спазване на установените норми.

- *Допълнителни задачи, съпътстващи контролната дейност на експертите в звеното са:*

- Участие в приемателни комисии за въвеждане на обекти в редовна експлоатация през 2012 г. - 7 бр. комисии.
- Контрол по Регламент 166/ЕС на 6 предприятия.
- Контрол по Регламент 1005/ЕС на 24 предприятия.
- Извършване на проверки по подадени жалби и сигнали от граждани – през 2012 г. са извършени 9 проверки. От тях основателни - 1 сигнал.

За констатираните нарушения през 2012 г. са съставени **9** броя актове. Основните нарушения на Закона за чистотата на атмосферния въздух са по отношение на непревеждане на СПИ за период по-голям от две последователни години, неизпълнени предписания и по реда на по чл.17, ал.1 и ал.2 от Закона за чистотата на атмосферния въздух.

ЛЕТЛИВИ ОРГАНИЧНИ СЪЕДИНЕНИЯ

В присъствието на азотни оксиди и слънчева светлина Летливите органични съединения (ЛОС е всяко органично съединение, което при температура 293,15 К има парно налягане 0,01 кРА) действат като катализатор за образуването на приземен озон. Приземният озон е агресивен спрямо живата тъкан, следователно опасен за човешкото здраве и околната среда.

Някои ЛОС са считани за парникови газове, влияещи на глобалния климат. „Парниковият ефект” е предизвикан от задържането и акумулирането на топлина в атмосферата.

Основните причини за глобалното затопляне трудно могат да бъдат определени. Но, все пак, към тях може да бъде причислен икономическият ръст.

Глобалното затопляне е процес на повишаване средната температура на атмосферата и повърхността на земята. Същата е малко под 15 градуса по Целзий. През

последното столетие се е повишила с 0,7 градуса. Учените предричат последващо нарастване от 1,4 до 5,8 градуса до края на настоящето столетие.

Изтъняването на озоновия слой представлява друга опасност, защото способността му да предпазва от пълната сила на опасните за живота ултравиолетови лъчи, идващи от слънцето, намалява пропорционално.

Халогенираните ЛОС също могат да допринасят за разрушаването на стратосферния озонов слой.

Основните източници на емисии на ЛОС са автомобилите, горивните процеси и разтворителите.

През 2012г.:

1. По Наредба № 16 за ограничаване емисиите на летливи органични съединения при съхранение, товарене или разтоварване и превоз на бензини (Обн. ДВ. бр.75 от 24 Август 1999г., изм. ДВ. бр.9 от 29 Януари 2008г.), за съхранение на горива са проверени бензиностанции, разположени на територията контролирана от РИОСВ - Пазарджик във връзка със съответствие по Приложение 4 и Приложение 5 от Наредбата.

2. По Наредба № 7 за норми за допустими емисии на летливи органични съединения, изпускани в атмосферния въздух в резултат на употребата на разтворители в определени инсталации (обн. ДВ, бр. 96/2003г), операторите ползващи в производствената си дейност разтворители са представили информация за вложеното количество – представени и утвърдени са 10 плана за управление на разтворители (ПУР) за 2011г.

3. Изготвена и представена в ИАОС актуализирана информация за оператори, попадащи в обхвата на Наредба №7 за норми за допустими емисии на летливи органични съединения, изпускани в атмосферния въздух в резултат на употребата на разтворители в определени инсталации (обн. ДВ, бр 96/2003г.) и Наредбата за ограничаване емисиите на летливи органични съединения (ЛОС) при употреба на органични разтворители в определени бои, лакове и авторепаратурни продукти (обн. ДВ, бр.20/2007г.)

4. По прилагането на Наредбата за ограничаване емисиите на летливи органични съединения (ЛОС) при употреба на органични разтворители в определени бои, лакове и авторепаратурни продукти (ДВ, бр.20/2007г.) на територията на РИОСВ - Пазарджик през 2012 г. вносители, дистрибутори, търговци на едро и ползватели на тези продукти са предоставили информация, относно пуснатите на пазара, и вложени в производствената дейност бои, лакове и авторепаратурни продукти през 2011г.

5. По Регламент 1005/ ЕС/2009; Регламент 842/ЕС/ 2006, Наредба за осъществяване на контрол и управление на веществата, които нарушават озоновия слой и Наредба за установяване на мерки по прилагане на Регламент 842/ЕС/2006 относно някои флуорирани парникови газове на вносители и дистрибутори на ОРВ и ФПГ, са контролирани сервиси за хладилна и климатична техника и оператори притежаващи и ползващи инсталации и системи съдържащи ОРВ и/или ФПГ, както следва:

- вносители и дистрибутори на ОРВ и ФПГ
- проверки на сервиси за хладилна и климатична техника
- оператори притежаващи хладилни и/или климатични инсталации съдържащи 3 кг. и повече хладилен агент.

ОЦЕНКА ЗА КАЧЕСТВОТО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ НА ТЕРИТОРИЯТА НА РИОСВ-ПАЗАРДЖИК

През 2012г. се запазва тенденцията по показатели: NO₂ и SO₂ за спазване на установените норми за територията на общините Пазарджик, Панагюрище, Пещера и Велинград. Разработените програми и заложените мерки за този замърсител са постигнали целите си.

През 2012 г. нивата на олово, бензен, озон и въглероден оксид са значително под нормативно определените пределни стойности.

Битовото отопление, транспорта и неподдържаната пътна и прилежаща инфраструктура води до тревожно завишаване нивата на ФПЧ₁₀ /респ. и ФПЧ_{2,5} /

Поради необходимостта от окончателно валидиране на данните преди докладване в Европейската агенция по околна среда са възможни минимални промени в публикуваните данни. Окончателните данни се публикуват в Националния доклад за състоянието и опазването на околната среда, изготвян от ИАОС.

II.2.ВОДИ

1. Кратко описание на основните приоритети при извършване на контролната дейност през годината

Водите на територията на страната са повърхностни; подземни, включително минералните води; вътрешните морски води и териториалното море; водите на р. Дунав, р. Резовска и р. Тимок в рамките на държавната граница на Република България.

Управлението на водите се осъществява на национално и басейново ниво. Районите на речните басейни се определят от естественото разположение на вододелите между водосборните области на една или няколко основни реки. Определянето на речните басейни не следват административно-териториалното деление на страната. Територията на РИОСВ-Пазарджик попада изцяло Източнобеломорски район за управление на водите с център Пловдив.

Съгласно изискванията на Закона за водите министърът на околната среда и водите чрез регионалните инспекции по околната среда и водите:

- Провежда мониторинг на отпадъчните води;
- Контролира обектите, формиращи отпадъчни води, параметрите и изпълнението на условията и изискванията в издадените разрешителни за заустване на отпадъчни води и комплексните разрешителни, издадени по реда на ЗООС;
- Контролира аварийните изпускания на отпадъчни води;
- Поддържа база данни за извършения мониторинг и за контрол на отпадъчните води;
- Поддържа в актуално състояние списъците на обектите, които формират емисии на приоритетни и приоритетно опасни вещества, общи и специфични замърсители.

Във връзка с прилагането на Рамковата директива за водите 2000/60/ЕС басейновите дирекции към МОСВ са разработили програми за контролен и оперативен мониторинг на повърхностните и подземните води.

Основната цел на програмите за контролен мониторинг е да осигурят необходимата информация за оценка състоянието на водите. Програмите за оперативен мониторинг включват онези водни обекти (водни тела), чието състояние е определено като „лошо” и съществува риск то да не стане „добро” до 2015 г.

2.Опазване на повърхностните води

2.1 Типология на повърхностните води

2.1.1. Типология на категория „РЕКА”

Водните обекти на територията на Източнорломорски район за басейново управление (ИБР) се отнасят към две категории повърхностни води – “РЕКА” и “ЕЗЕРО”.

При определянето на типовете реки и езера/язовири са използвани следните показатели:

- задължителни фактори – екорегия, надморска височина, геология, размер, незадължителни – характер на водното течение, размер и геология, субстрат на
- речното дъно, наклон (енергия на потока). При определяне на височинното разделяне е взето в предвид и смяната на растителността.

На база на тези показатели на територията на област Пазарджик са идентифицирани 3 типа води от категория „река” /Таблица №1-1/:

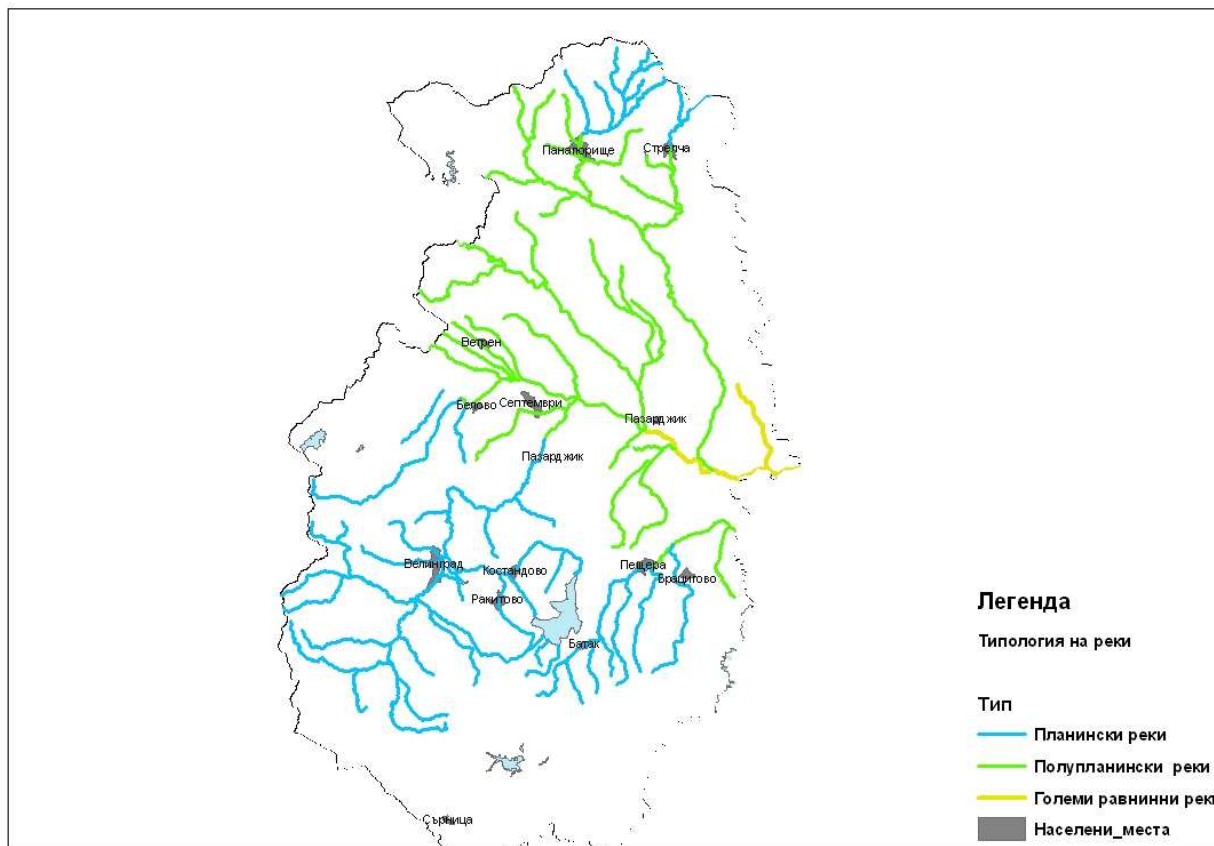
Таблица №1-1 Типология категория “РЕКА” в област Пазарджик

№	Тип ВГ	Име на типа	Водосбор
1	R3	Планински реки	<ul style="list-style-type: none"> - Равногорска река - Стара река и притоци до град Пещера - Река Стрелчанска Луда Яна от извори до град Стрелча - Река Панагюрска Луда Яна от извори до град Панагюрище - Река Чепинска и притоци от извори до кантон Долене
2	R5	Полупланински реки	<ul style="list-style-type: none"> - Стара река от град Пещера до устие - Река Луда Яна от Панагюрище до устие - Река Селска и притоци - р. Марица от гр.Белово до р.Тополница - Река Тополница от язовир Тополница до устие и р.Елшишка - Река Чепинска от начало на корекция до устие и р.Грохоча
3	R12	Големи равнинни реки	<ul style="list-style-type: none"> - р.Марица от р.Тополница до вливане на р.Въча

На територията на област Пазарджик в рамките на посочените типове реки са

определени 32 водни тела. Всяко водно тяло е речен участък с еднакво екологично и химично състояние, който има важна роля при управлението на водите. В публикувания през март, 2010 г. План за управление на речните басейни (ПУРБ) в Източнобеломорски район за водните тела са подготвени конкретни програми от мерки, чрез реализацията на които трябва да се постигне добро състояние на водите.

Карта №1-1 Типология категория “РЕКА” в област Пазарджик

2.1.2. Типология на категория „ЕЗЕРО”

На територията на област Пазарджик са определени 2 типа езера (язовири).

Всяко езеро (язовир) с площ > 500 ха се определя като самостоятелно водно тяло.

В обл. Пазарджик са определени 8 самостоятелни водни тела, посочени в Таблица №1-2:

Таблица № 1-2. Типове категория “ЕЗЕРА” в област Пазарджик

№	ТИПОВЕ	Язовири	Брой ВТ
1	L13 Средни и малки полупланински язовири в EP 7	яз. Тополница и яз. Малка Мътница	2
2	L3 Планински язовири	яз. Тошков чарк, яз. Голям Беглик, яз. Беглика, яз. Батак, яз. Чаира и яз. Белмекен	6
		ВСИЧКО	8

Карта №1-2 Карта на водните тела от категория “ЕЗЕРА” в област Пазарджик

2.2. Програми за мониторинг на повърхностни води

2.2.1. Контролен мониторинг

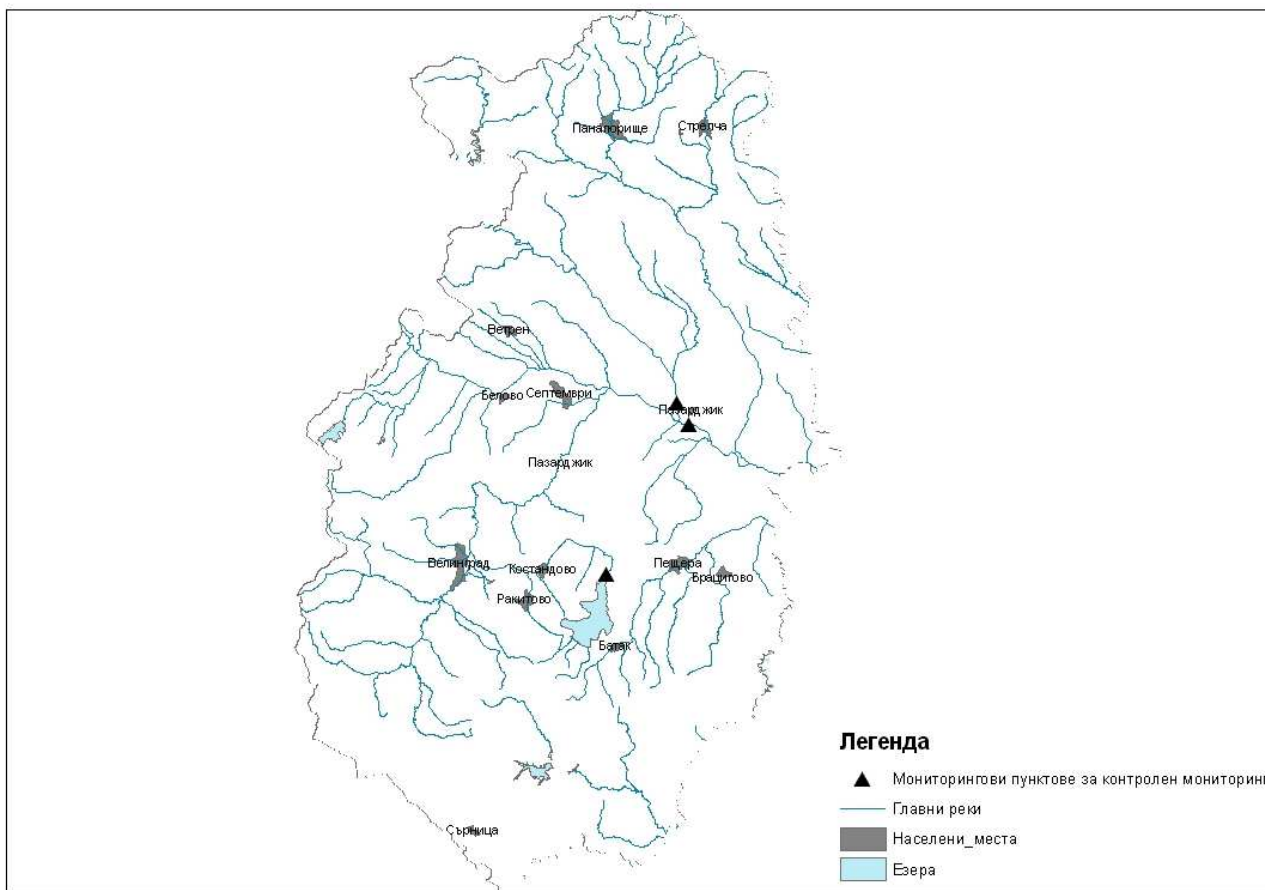
При проектиране на мрежата за контролен мониторинг на повърхностни води на територията на ИБР са избрани представителни мониторингови пунктове за съответните речни басейни и типове водни тела. Общият брой на пунктовете за контролен мониторинг на територията на РИОСВ Пазарджик през 2012 г. е 3 – 2 пункта на реки и 1 пункт на язовири. От тях пред Европейската Комисия се докладват резултатите от 2 пункта (1 на реки и 1 на язовири). В тези пунктове се извършва физико-химичен мониторинг за определяне на екологично и химично състояние на повърхностните води.

- р. Марица - гр. Пазарджик
- р. Тополница – гр. Пазарджик, преди устие
- яз. Батак

Честотата на контролния мониторинг е съобразена с минималната честота, която се препоръчва в Приложение V на РДВ за отделните показатели:

- Биологични елементи
  - фитобентос в реки – 1 път на 3 години
  - макрофити в реки и езера/ язовири- 1 път на 3 години
  - макрозообентос в реки – 1 път годишно
  - риби в реки и езера/ язовири- 1 път на 3 години
  - фитопланктон в езера/язовири –1 път на 3 години (4 пъти през летния период).
- Физико-химични елементи
  - основни показатели – 4 пъти годишно
  - специфични замърсители – 4 пъти годишно
  - приоритетни вещества – 12 пъти годишно
- Хидроморфологични елементи- 1 път на 6 години в пунктовете, докладвани пред ЕК.

Карта № 2-1 Мрежа за контролен мониторинг на повърхностни води на територията на област Пазарджик (чл.8 на РДВ)

2.2.2. Оперативен мониторинг

При подготовката на програмата за оперативен мониторинг на повърхностните води в ИБР е използвана информация за състоянието на определените водни тела и се прилагат критериите, посочени в т.1.3.2. на Анекс V на РДВ.

Пунктове за оперативен мониторинг се поставят в онези водни тела, които са в лошо

състояние и съществува риск да не постигнат добър статус към 2015 г. На територията на обл. Пазарджик през 2012 г. са определени 18 пункта за оперативен мониторинг на реки. От тях пред Европейската Комисия се докладват резултатите от 15 пункта. В тези пунктове се извършва физико-химичен мониторинг за определяне на екологично и химично състояние на повърхностните води.

- р. Марица – след гр.Белово
- р. Марица - с.Огняново, след р. Луда Яна
- р. Чепинска - след гр.Велинград, преди с.Драгиново
- р. Чепинска спирка Марко Николов
- р. Чепинска с. Ковачево
- р. Мътница - гр.Велинград, преди устие
- р. Тополница – с. Драгор, след вливане на р. Елшишка
- р. Елшишка - устие
- р. Луда Яна - след гр.Панагюрище
- р. Банска Луда Яна - с.Бъта
- р. Стрелчанска Луда Яна - след гр.Стрелча
- р. Луда Яна – с.Росен
- р. Луда Яна – преди устие
- р. Стара - между гр.Пещера и с.Бяга
- р. Стара - устие
- яз.Тополница - стена
- яз.Тополница – средна част – срещу устие на р.Мъти вир
- яз.Тополница - опашка

При подбора на показатели за оперативен мониторинг се използват биологичните елементи, индикативни за степента на антропогенно въздействие върху качеството на водите - макрозообентос в реки и фитопланктон в стоящи води. С оглед оперативното установяване на промените във фитопланктонните съобщества се използва показателят Хлорофил А в съчетание с други индикативни физико-химични показатели – прозрачност (SD), разтворен кислород, температура и електропроводимост.

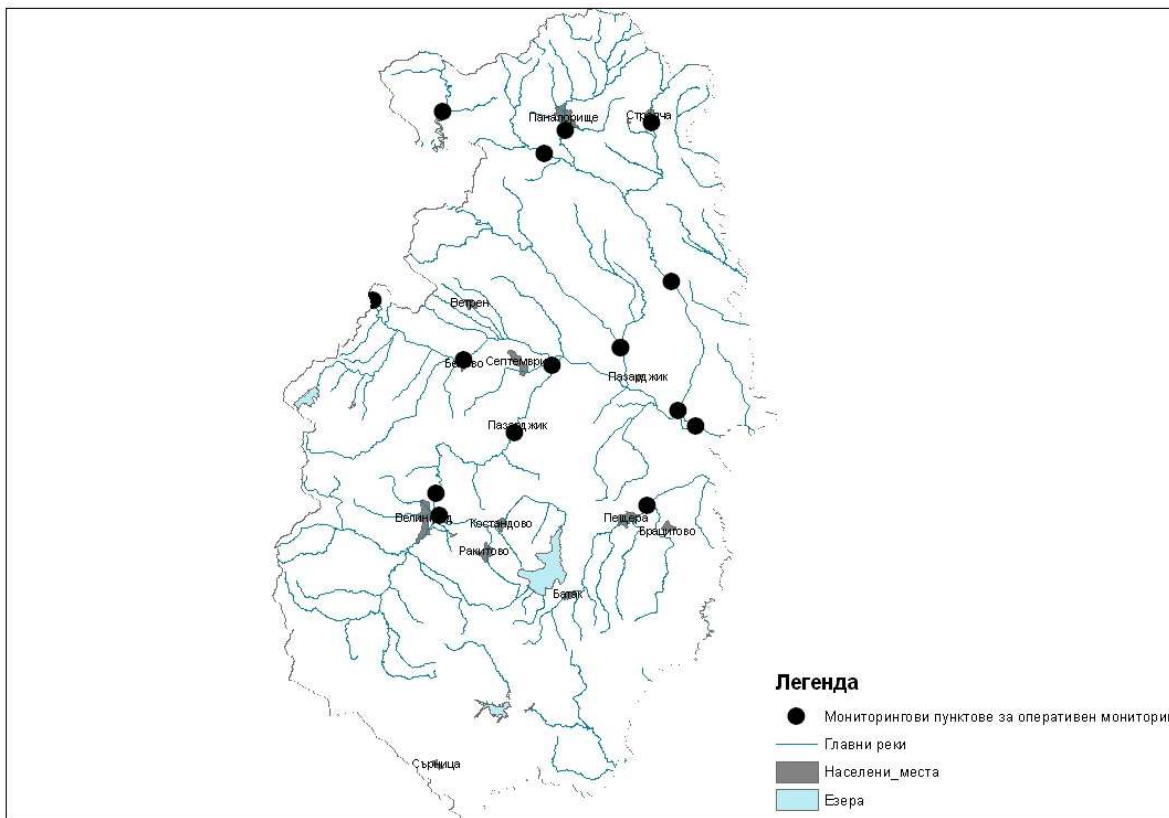
Предвижда се мониторинг на всички физико-химични показатели, превишаващи стандартите за качество на околната среда (за приоритетни вещества) или приетите норми за добро екологично състояние на физико-химичните елементи. Предвижда се и мониторинг на други физико-химични показатели, които са свързани с тези, по които се наблюдават отклонения.

Честотата на оперативния мониторинг е съобразена с минималната честота, която се препоръчва в Приложение V на РДВ за отделните показатели:

- Биологични елементи
  - макрозообентос в реки – 1 път годишно
  - фитопланктон в язовири (заедно с прозрачност) – 1 път на 3 години
- Физико-химични елементи
  - основни показатели – 4 пъти годишно
  - специфични замърсители – 4 пъти годишно
  - приоритетни вещества – 12 пъти годишно

Карта № 2-2 Мрежа за Оперативен мониторинг на повърхностни води на територията на област Пазарджик (чл.8 на РДВ)

2.3. Показатели на извършвания мониторинг

Физико-химичният мониторинг се извършва по 30 показателя за екологично състояние /основни и специфични/, свързани със замърсяване на повърхностните води с органични вещества, метали и металоиди, и приоритетни вещества за химично състояние. Анализът на планираните физико-химични показатели се извършва от Регионална лаборатория- Пазарджик към ИАОС.

За всеки отделен мониторингов пункт има определена схема за пробонабиране и анализиране по следните групи показатели:

2.3.1. Биологични показатели

Хидробиологичният мониторинг се извършва за макробезгръбначни в реки по Ирландски Биотичен Индекс. Периодично в определени пунктове (през 3 г.) се извършва наблюдение и на останалите биологични елементи съгласно изискванията на РДВ – фитопланктон (язовири), фитобентос, макрофити и риби. Мониторингът и оценката на състоянието на биологичните елементи в реки се извършват по методиките одобрени със Заповед № РД-412/15.06.2011г. на Министъра на околната среда и водите.

Мониторингът на биологичните елементи в езера и язовири се извършва по методики, приложени в рамките на научна разработка за определяне на референтни условия и класификационна система за оценка на екологично състояние през 2009-2010г.

2.3.2. Физико-химични показатели

- Основни физико-химични показатели
  - I група – активна реакция /рН/, температура, неразтворени вещества, електропроводимост, разтворен кислород, наситеност с кислород, БПК5, ХПК, азот амониев, азот нитратен, азот нитритен, азот Келдал, фосфати, хлориди, сулфати.
  - II група – азот общ, фосфор общ, обща твърдост, желязо общо, манган, калциево-карбонатна твърдост.
- Специфични вещества
  - I група – Органични вещества – нефтопродукти, АОХ.
  - II група - Тежки метали и металоиди – цинк, мед, хром- тривалентен, хром – шествалентен, арсен.
  - III група – Други вещества – СПАВ анионактивни, цианиди.
- Приоритетни вещества – кадмий, хлорпирифос, олово, живак, никел.

2.3.3. Хидроморфологични показатели

Мониторингът се извършва от външни изпълнители по следните показатели:

- хидроложки режим
- морфологични условия
- непрекъснатост на реката

3. Определяне на екологичното и химично състояние на повърхностните води

3.1.Химично състояние

Химично състояние	
Добро	лошо

При оценката на химичното състояние на повърхностните водни тела са разглеждани т.нар. приоритетни вещества като са съпоставяни с определените стойности на стандартите за качество, въведени от *Директива 2008/105/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2008 година за определяне на стандарти за качество на околната среда в областта на политиката за водите*, транспонирана в Наредба за стандарти за качество на околната среда за приоритетни вещества и някои други замърсители.

Химичното състояние на повърхностните водни тела се оценява в два класа – добро и лошо, които се изобразяват на картите съответно със син и червен цвят. За водните тела, в които не са идентифицирани източници на замърсяване с приоритетни вещества по експертна преценка е определено добро състояние.

При определяне на химичното състояние на водните тела са приложени изискванията на Директива 2008/105/ЕО, при които се изчисляват средногодишни стойности за съдържанието на разтворените във води приоритетни вещества.

През 2012 г. в определени водни тела в обл.Пазарджик са извършвани анализи за наличие на приоритетни метали /Cd, Pb, Hg, Ni и хлорпирифос/. Резултатите не показват превишаване на стандартите за качество, въведени от Директива 2008/105/ЕО. За всички повърхностни водни тела е определено добро химично състояние.

3.2.Екологично състояние

3.2.1. Подход за определяне на екологичното състояние

Екологично състояние				
много добро	добро	умерено	Лошо	много лошо

Екологичното състояние на повърхностните водни тела се оценява в пет класа: много добро, добро, умерено, лошо и много лошо, които се изобразяват с показаните в таблицата цветове.

ЕКОЛОГИЧНО СЪСТОЯНИЕ		
хидроморфологични показатели	биологични показатели	химични показатели

За оценка на екологичното състояние се разглеждат следните групи елементи: биологични, хидроморфологични и физико-химични елементи. Водещи за определяне на състоянието са биологичните елементи.

Таблица № 3-1 Показатели за определяне на екологичното състояние

Хидроморфологични показатели	хидроложки режим
	морфологични условия
	непрекъснатост на реката
Биологични показатели	фитопланктон
	фитобентос
	макрофити
	Дънни безгръбначни
	Риби
Химични показатели	общи показатели
	биогенни вещества
	специфични вещества

При оценката на екологичното състояние на водните тела е използвана разработената през 2010 г. класификационна система, включваща биологични и физикохимични елементи за качество.

От провеждания мониторинг на биологичните елементи са налични данни за дънни безгръбначни (за реки), които се оценяват по т.нар. Ирландски биотичен индекс (БИ); фитобентос: екологичната оценка се прави основно по стойностите на диатомеения индекс за замърсяване-IPS; риби: по Методика за определяне на Базиран на Риби Индекс (БРИ). Резултатите от биологичния мониторинг съгласно разработената класификационна система се оценят по следния начин:

R3, R5	EQR	БИ
Нормална скала за БИ	0,8 ÷ 1.0	4 ÷ 5
1 ÷ 5	0,7	3,5
R10 скала: 1 ÷ 4	0,5 ÷ 0,6	2.5 ÷ 3
R12, R13 скала: 1 ÷ 4.5	0,4	2
	0,3 ÷ 0,2	1 ÷ 2

Екологично състояние*	Речни типове / IPS				
	R1	R2, R3, R4, R5	R7, R8, R10, R12, R13	R9, R11, R14	R15
много добро	IPS $\geq$ 18	IPS $\geq$ 17.5	IPS $\geq$ 17	IPS $\geq$ 14.5	IPS $\geq$ 16
добро	14 $\leq$ IPS $<$ 18	13.5 $\leq$ IPS $<$ 17.5	13 $\leq$ IPS $<$ 17	10.5 $\leq$ IPS $<$ 14.5	12 $\leq$ IPS $<$ 16
средно	10 $\leq$ IPS $<$ 14	9.5 $\leq$ IPS $<$ 13.5	9 $\leq$ IPS $<$ 13	7.5 $\leq$ IPS $<$ 10.5	8 $\leq$ IPS $<$ 12
лошо	6 $\leq$ IPS $<$ 10	5.5 $\leq$ IPS $<$ 9.5	5 $\leq$ IPS $<$ 9	4.5 $\leq$ IPS $<$ 7.5	5 $\leq$ IPS $<$ 8
много лошо	IPS $<$ 6	IPS $<$ 5.5	IPS $<$ 5	IPS $<$ 4.5	IPS $<$ 5

Базиран на Рибни Индекс за определяне екологичния статус на реки в България за равнинни и полупланински типове реки (с изключение на типове R6, R9 и R14-R16)

Екологична скала	Екологичен статус	Екологичен потенциал
много добър	0,86 – 1,00	> 0,60
добър	0,60 - 0,85	0,30 - 0,60
умерен	0,30 - 0,59	0,16 - 0,29
лош	0,16 - 0,29	0,05 - 0,15
много лош	0,00 - 0,15	0,00 - 0,05

Базиран на Рибни Индекс за определяне екологичния статус на Пъстървовите реки за планински типове реки (с изключение на алпийски тип R1)

Екологична скала	Екологичен статус	Екологичен потенциал
много добър	0,80 - 1,00	> 0,56
добър	0,56 - 0,79	0,31 - 0,55
умерен	0,31 - 0,55	0,15 - 0,30
лош	0,15 - 0,30	0,05 - 0,14
много лош	0,00 - 0,14	0,00 - 0,05

За оценка на физико-химичните елементи в класификационната система са използвани 10 показателя, стойностите за които се различават в зависимост от речния тип:

Планински типове реки (R3)

Показател и/ състояние	Разтворен кислород, mg/l	pH	Ел.п р. μ S/cm	N-NH ₄ , mg/l	N-NO ₃ , mg/l	N-NO ₂ , mg/l	Общ азот, mg/l	P-ortho-PO ₄ , mg/l	P-Общ фосфор, mg/l	БПК ₅
Много добро	10,5 $\div$ 8,00	$\div$	650	<0,04	<0,2	<0,01	<0,2	<0,01	<0,012	<1
Добро	8,00 $\div$ 6,00	6,5 $\div$ 8,5	750	0,04 $\div$ 0,4	0,2 $\div$ 0,5	0,01 $\div$ 0,025	0,2 $\div$ 0,8	0,01 $\div$ 0,02	0,012 $\div$ 0,03	1 $\div$ 2,5

Умерено	6,00÷5,0 0	÷	100 0	0,4÷0,6	0,5÷1	0,025÷0, 05	0,8÷2	0.02÷0.04	0,03÷0,06	2,5÷5
---------	---------------	---	----------	---------	-------	----------------	-------	-----------	-----------	-------

Полупланински типове реки (R5)

Показатели / състояние	Разтворен кислород, mg/l	pH	Ел.пр. $\mu\text{S/cm}$	N-NH ₄ , mg/l	N-NO ₃ , mg/l	N-NO ₂ , mg/l	Общ азот, mg/l	P-ortho - PO ₄ , mg/l	P-Общ фосфор, mg/l	БПК ₅
Много добро	10,5÷8,0 0	÷	700	<0,04	<0,5	<0,01	<0,5	<0,02	<0,025	<1,2
Добро	8,00÷6,0 0	6,5÷ 8,5	750	0,04÷0, 4	0,5÷1, 5	0,01÷0,0 3	0,5÷1, 5	0.02÷0.04	0,025÷0,07 5	1,2÷3
Умерено	6,00÷5,0 0	÷	1000	0,4÷0, 6	1,5÷3	0,03÷0,0 6	1,5÷3	0.04÷0.06	0,075÷0,1	3÷6

Равнинни типове реки (R12)

Показател и/ състояние	Разтворен кислород, mg/l	pH	Ел.пр. $\mu\text{S/cm}$	N-NH ₄ , mg/l	N-NO ₃ , mg/l	N-NO ₂ , mg/l	Общ азот, mg/l	P-ortho - PO ₄ , mg/l	P-Общ фосфор, mg/l	БПК ₅
Много добро	9,00÷7,0 0	÷	700	0,10	<0,7	<0,03	<0,7	<0,07	<0,15	<2
Добро	7,00÷6,0 0	6,5÷ 8,5	750	0,1÷0, 3	0,7÷2	0,03÷0,0 6	0,7÷2, 5	0,07÷0,15	0,15÷0,3	2÷4
Умерено	6,00÷5,0 0	÷	1000	0,3÷0, 6	2÷4	0,06÷0,0 9	2,5÷4	0,15÷0,3	0,3÷0,6	4÷8

Система за екологична оценка на типовете „езера” по физико-химични елементи

Олиготрофни типове "езера" (L3, L13)

Показател и/състояние	Разтворен кислород, mg/l	pH	Ел.пр. $\mu\text{S/cm}$	N-NH ₄ , mg/l	N-NO ₃ , mg/l	N-NO ₂ , mg/l	Общ азот, mg/l	P-ortho - PO ₄ , mg/l	P-Общ фосфор, mg/l	БПК ₅	Прозрачност по Секки, m
Много добро	10,5÷8, 00	÷	650	<0,03	<0,2	<0,01	<0,2	0,007÷0,01 25	<0,0125	<1	>4
Добро	8,00÷6, 00	6,5÷ 8,7	750	0,03÷0,08	0,2÷0, 5	0,01÷0,0 25	0,2÷0, 8	0,0125÷0,0 4	0,0125÷0,0 4	1÷2,5	4÷2
Умерено	6,00÷5, 00	÷	1000	0,08÷0,16	0,5÷1, 0	0,025÷0, 05	0,8÷2	0.04÷0.06	0,04÷0,06	2,5÷5	2÷1,5

При оценка на екологично състояние за специфични замърсители са използвани стандарти за качество на околната среда (СКОС) предложени в разработената през 2009-2010г. Тема 3 Определяне на стандарти за качество за химичното състояние на повърхностните води и включени в Наредба № Н-4 от 14.09.2012г. за характеризиране на повърхностните води, обн., ДВ, бр.22 от 5.03.2013г., в сила от 5.03.2013г. Оценката на екологичното състояние за специфични замърсители (органични вещества и тежки метали и металоиди) е направена по следните показатели: цинк, мед, арсен, хром – тривалентен, хром – шествалентен и нефтопродукти като стойностите са съпоставяни с предложените **стандартите за качество** на околната среда.

3.2.2. Резултати за екологичното състояние

В Таблица № 3-2 са дадени резултатите от оценката на екологичното състояние на повърхностните водни тела в област Пазарджик. Анализът на резултатите показва, че съотношението на телата в добро и лошо състояние през 2012г. е 19/21 (48% в добро състояние). При сравняване на резултатите от мониторинга през 2011г. се наблюдава тенденция

в запазване на съотношението на водните тела в добро и лошо (през 2011г. 50% от водните тела са в добро състояние). Основните физико-химични показатели, по които се наблюдават отклонения са свързани с органично замърсяване - фосфати, общ фосфор, амониев азот, нитритен азот, нитратен азот, общ азот, БПК. Въведената класификационната система е особено чувствителна към замърсяването с фосфати и общ фосфор, което налага прецизиране на методите за анализ на тези показатели.

Таблица № 3-2 Брой водни тела разпределени по екологично състояние в област Пазарджик през 2012г.

		Марица
ЕКОЛОГИНО СЪСТОЯНИЕ	мн.добро	4
	Добро	15
	Умерено	8
	Лошо	13
	мн.лошо	0
ВТ		40

3.3. Общо състояние на водните тела

Общото състояние на водните тела се определя от екологичното и химичното състояние, като се взема по-лошото от двете състояние.

Таблица 3-3 Състояние на водните тела на територията на област Пазарджик

№	Код	Водно тяло	СМ	Екологично състояние/потенциал	Химичн	Общо
---	-----	------------	----	--------------------------------	--------	------

			/ ИВТ	Биологични елементи	ФХ елементи	Екологично състояние/ потенциал (общо)	о състояние	състояние
1	BG3MA600L137	Яз.Тошков чарк*	да		NO2	Лошо	Добро	Лошо
2	BG3MA600L138	Яз.Голям Беглик*	да		добро	добро	Добро	Добро
3	BG3MA600L139	Яз. Беглика*	да	много добро	много добро	много добро	Добро	Добро
4	BG3MA700R143	Р.Марица от р.Тополница до вливане на р.Въча и ГОК-9 и ГОК II		умерено	NH4, NO3, Fe, Mn, Cu	Лошо	Добро	Лошо (умерено)
5	BG3MA700R144	Стара река от гр.Пещера до устие	да	умерено	БПК,NO2, NH4, PO4, Р-общ, N-общ	Лошо	Добро	Лошо
6	BG3MA700R145	Равногорска река		добро		Добро	Добро	Добро
7	BG3MA700R146	Стара река от Дериндере до гр.Пещера		добро		Добро	Добро	Добро
8	BG3MA700R147	Река Новомахленска		добро	Амониев йон, микробиология	Умерено	Добро	Лошо (умерено)
9	BG3MA700R148	Стара река от извори до река Дериндере –ПБВ		много добро		много добро	Добро	Добро
10	BG3M700R149	Река Луда Яна от вливането на Стрелчанска Луда Яна до устие		лошо	Неразтворени вещества, NH4, PO4, N-общ, Р-общ, Mn, Cu	Лошо	Добро	Лошо

11	BG3MA700R 150	Панагюрска Луда Яна от Панагюрище до вливането на Струлчанска Луда Яна		лошо	БПК, NO ₂ , NH ₄ , PO ₄ , Р-общ, N-общ, Mn	Лошо	Добро	Лошо
12	BG3MA700R 151	Р. Панова-с.Оборище, ПБВ			добро	Добро	Добро	Добро
13	BG3MA700R 153	Р.Стрелчанска Луда Яна от извори до гр.Стрелча		добро	Амониев йон, микробиология	Умерено	Добро	Лошо (умерено)
14	BG3MA700R 154	Р.Панагюрска Луда Яна от извори до гр. Панагюрище		добро	Амониев йон, микробиология	Умерено	Добро	Лошо (умерено)
15	BG3MA700R 155	Река Безименна –местност Мулей			добро	Добро	Добро	Добро
16	BG3MA700R 156	Р.Селска и притоци и ГОК Чакъша	да	умерено		Умерено	Добро	Лошо (умерено)
17	BG3MA790R 157	Р.Марица от гр.Беловодо р.Тополница и ГОК 13 –К1 (ГК1)	да	умерено	БПК, Р-общ	Лошо	Добро	Лошо
18	BG3MA800L 160	Яз. Тополница	да	Хлорофил А,	Прозрачност, Cu	Лошо	Добро	Лошо
19	BG3MA800R 158	Р. Тополница от с.Драгор до устие и р.Елшишка		умерено	NO ₂ , NH ₄ , Cu, Mn	Лошо	Добро	Лошо
20	BG3MA800R 159	Р.Тополница от яз.Тополница	да	умерено		Умерено	Добро	Лошо (умерено)

		ца до вливане на р.Елшишка (с.Драгор)						
21	BG3MA900L 188	Яз. Малка Мътница*	да		умерено	Умерено	Добро	Лошо (умерено)
22	BG3MA900L 192	Яз.Батак	да	добро	НН4	Умерено	Добро	Лошо (умерено)
23	BG3MA900L 204	Яз.Чаира *	да		много добро	Много добро	Добро	Добро
24	BG3MA900L 205	Яз.Белмеке н*	да		добро	Добро	Добро	Добро
25	BG3MA900R 184	Река Чепинска от нач. корекция до устие и р.Грохоча	да	умерен о	БПК, НН4, РО4, Р-общ, N-общ	Лошо	Добро	Лошо
26	BG3MA900R 185	Р.Чепинска от кантон Долене до Начало корекция		умерен о	NO3, NO2, N-общ, РО4, Р-общ,	Лошо	Добро	Лошо
27	BG3MA900R 186	Р.Чепинска от вливане на р.Мътница до кантон Долене		лошо	БПК, НН4, NO2, РО4, Р-общ, N- общ	Лошо	Добро	Лошо
28	BG3MA900R 187	Р.Мътница от вливане на Стара река до устие	да	лошо	БПК, НН4, NO3, NO2, РО4, Р-общ, N-общ	Лошо	Добро	Лошо
29	BG3MA900R 189	Стара река от ПБВ до вливане в р.Мътница		умерен о		Умерено	Добро	Лошо (умерено)
30	BG3MA900R 190	Р.Мътница след ПБВ до Стара река	да	добро		Добро	Добро	Добро
31	BG3MA900R 191	Р.Мътница под яз.Батак до притока и	да	добро	добро	Добро	Добро	Добро

		приток ПБВ						
32	BG3MA900R 193	Тупавишко дере			добро	Добро	Добро	Добро
33	BG3MA900R 194	Река Дълбоки дол до яз.Батак		добро		Добро	Добро	Добро
34	BG3MA900R 195	Река Боев дол до яз.Батак		добро		Добро	Добро	Добро
35	BG3MA900R 196	Река Луковица		добро		Добро	Добро	Добро
36	BG3MA900R 197	Р.Чепинска от р.Абланица до устието на на р.Луковица и р.Мътница		лошо		Лошо	Добро	Лошо
37	BG3MA900R 198	Р.Чепинска и притоци от извори до устие на Абланица и Хремщица		Много добро	добро	Добро	Добро	Добро
38	BG3MA900R 199	Азово дере ПБВ **				Много добро	Добро	Добро
39	BG3MA900R 200	Река Яденица		добро		Добро	Добро	Добро
40	BG3MA900R 202	Баш вада ПБВ **			добро	Добро	Добро	Добро

Забележка: Оценките на водните тела със звездичка (*) са определени по резултати от проведения мониторинг през 2009 г.

Оценките на водните тела със звездичка (**) са определени по резултати от проведения мониторинг през 2008 г.

Оценка на състоянието на водните тела	
5	Много добро
4	Добро
3	Умерено
2	Лошо
1	Много лошо

За по-добра експертна биологична и екологична оценка през 2012г. бе определено състоянието на биологичните елементи за качество фитобентос и риби в определени мониторингови пунктове на водите. Резултатите от изпитването на фитобентос показаха: добро състояние при р.Тополница-гр.Пазарджик, мост за с.Бошуля, преди устие и умерено състояние при р. Марица-гр.Пазарджик - преди първия мост на града.

Код на монит. пункт	Река	Пункт	2012 фитобентос	Код на водно тяло (ВТ)
BG3MA00077MS1060	Марица	гр.Пазарджик - преди първия мост на града	умерено	BG3MA700R143
BG3MA00811MS1070	Тополница	гр. Пазарджик, мост за с. Бошуля, преди устие	добро	BG3MA800R158

Беше възложено на външни изпълнители обществена поръчка „Извършване на мониторинг на риби в реки и езера като елемент от националната програма за мониторинг на повърхностни води за 2011-2013г”. На територията на РИОСВ-Пазарджик е проучен следния пункт:

- Тополница гр. Пазарджик, мост за с. Бошуля, преди устие

В този пункт е установено умерено екологично състояние по биологичния елемент риби.

Сравнявайки резултатите от биологичния мониторинг за различните елементи за качество се наблюдават известни разлики в оценките за екологично състояние като е приложен подхода в РДВ “one out – all out” за определяне на общото състояние по най-лошите установени резултати.

Участъци с лошо състояние на водните тела:

Басейн на р.Марица:

Река Марица от р.Тополница до вливане на р.Въча и ГОК-9 и ГОК II- това водно тяло е в лошо екологично състояние (умерено по биологични и лошо по физико-химични показатели). Изместващи физико-химични показатели са азот амониев, азот нитратен. В пункта река Марица с.Огняново, след вливане на р.Луда Яна през 2012г. е констатирано превишаване на СКОС по показателите: желязо, мед и манган.

В Плана за управление на речните басейни 2010-2015г. за това водно тяло е предвидена мярка за доизграждане на канализационна мрежа на населените места, доизграждане на ГПСОВ на гр.Пазарджик, модернизиране на индустриална ПСОВ на АД „ЕЛХИМ-ИСКРА” гр.Пазарджик (завод за производство на акумулаторни батерии), ефективен контрол на изпусканите води от индустриални емитери („Дуропак-Тракия папир” АД гр.Пазарджик, „Огняново К” с.Огняново).

За пречиствателната станция на гр.Пазарджик има стартирал проект за пречистване на азот и фосфор.

За модернизирани на индустриална ПСОВ на „ЕЛХИМ-ИСКРА” гр.Пазарджик мярката е завършена.

- **Стара река от гр.Пещера до устие** – това водно тяло е в лошо екологично състояние по основните физико-химични показатели (БПК5, азот амониен, азот нитритен, ортофосфати, азот общ и фосфор общ), което се дължи на заустване на отпадъчните води на гр.Пещера и други населени места в Стара река. При сравняване на резултатите от проведения биологичен и физико-химичен мониторинг през 2012г. с данните от 2011г. не се наблюдава подобряване на състоянието на водното тяло.

В Плана за управление на речните басейни 2010-2015г. за това водно тяло е предвидена мярка за доизграждане на канализационна мрежа и осигуряване на подходящо пречистване на н.м. под 2000 еж, изграждане на ПСОВ на гр.Пещера и други населени места, модернизирани на индустриална ПСОВ с денитрификация на „Биовет” АД гр.Пещера. За ПСОВ на гр.Пещера има одобрен и финансиран проект и строителството е в процес на изпълнение. За „Биовет” АД гр.Пещера мярката за модернизирани на индустриална ПСОВ с денитрификация е завършена.

- **Река Луда Яна от вливането на Стрелчанска Луда Яна до устие**– лошото екологично състояние се дължи на заустване на промишлени и битови отпадъчни води. При извършваните анализи за химично състояние (приоритетни вещества) не се констатира отклонения от стандартите за качество на околната среда, което определя и доброто химично състояние на водното тяло.

В Плана за управление на речните басейни 2010-2015г. е предвидена мярка за доизграждане на канализационна мрежа и осигуряване на подходящо пречистване на н.м. под 2000 еж на населените места.

За индустриалните замърсители в ПУРБ е предвидена мярка за тампониране и изграждане на противофилтрационна завеса, управление на повърхностните и дренажни води от рудник „Радка” и хвостохранилище „Радка” и прилежащите отвали (рекултивирани), проучване на биоаккумуляцията на приоритетни и опасни вещества в риби след площадка на „Йонтех”АД.

- **Панагюрска Луда Яна от Панагюрище до вливането на Стрелчанска Луда Яна** - причина за лошото екологично състояние по биологични и физико-химични показатели е вливане на непречистени битови отпадъчни води от гр.Панагюрище, гр.Стрелча и други населени места. Изместващи физико-химични показатели са: БПК5, азот амониен, азот нитритен, ортофосфати, азот общ, фосфор общ и манган.

За гр.Панагюрище и гр.Стрелча в ПУРБ са предвидени мерки за доизграждане на канализационна мрежа и изграждане на ПСОВ, като за гр.Панагюрище има одобрен проект и се очаква финансиране по ОПОС, а за гр.Стрелча проекта е отхвърлен поради лошо качество.

- **Река Тополница от с.Драгор до устие и р.Елшишка** – лошото екологично състояние се дължи на заустване на непречистени битови и промишлени отпадъчни води. В пункта река Тополница при с.Драгор след вливане на р.Елшишка се констатира отклонение от СКОС по показател мед, а в пункта река Елшишка- устие се констатира отклонение от СКОС по манган и мед. Плана за управление на речните басейни 2010-2015г. за това водно тяло е предвидена мярка за доизграждане на канализационна мрежа и осигуряване на подходящо пречистване на населените места под 2000 еж на населените места;

модернизирани на индустриална ПСОВ на Свинокомплекс „Свином“ АД, с.Априлци, която е в процес на изпълнение.

- **Река Чепинска от начало на корекция до устие и р.Грохоча**- причина за лошото екологично състояние на водното тяло е вливане на непречистени битови отпадъчни води от гр.Септември и други населени места. При сравняване на резултатите от проведеният биологичен и физико-химичен мониторинг през 2012г. с данните от 2011г. не се наблюдава подобряване на състоянието на водното тяло.

В Плана за управление на речните басейни 2010-2015г. за това водно тяло е предвидена мярка за изграждане на ГПСОВ 2000-10000 еж на гр.Септември, доизграждане на канализационна мрежа, за чието изпълнение има одобрен проект.

- **Река Чепинска от вливане на р.Мътница до кантон Долене**- в това водно тяло се вливат непречистените битови отпадъчни води на гр.Велинград. В Плана за управление на речните басейни 2010-2015г. за това водно тяло е заложена мярка за изграждане на ГПСОВ над 10000 еж на гр.Велинград, доизграждане на канализационна мрежа над 10000 еж. За гр.Велинград има проект, които е върнат за преработване поради лошо качество.

4. Кратка обобщена информация за обектите, източници на отпадъчни води /емисионен контрол /

Град Пазарджик е с население 71 979 жители. Отпадъчните производствени води след пречистване в локални пречиствателни съоръжения са включени в градска канализация и се допречистват в ГПСОВ. Пречиствателната станция за отпадъчни води на гр. Пазарджик е изградена по програма ИСПА и е въведена в експлоатация през 2008 г. проектирана за население от 156 000 еквивалент жители за периода до 2025 г. Максималният капацитет е 68 000 м³/ден.

Пречиствателната станция включва механично, биологично пречистване, анаеробно стабилизиране на утайките и обезводняване на утайките чрез центрофугиране. В пречиствателната станция няма изградено стъпало за редуция на азота и отстраняване на фосфора. В тази връзка община Пазарджик е подписала договор с МОСВ за бъдещо разширение на пречиствателната станция за постигане на изискванията за приемник „чувствителна зона“ по показателите общ азот и фосфор.

Канализационните системи в останалите общини са изградени на 90%, като в нито една от тях няма изградена пречиствателна станция за отпадъчни води. За общините с над 10 000 еквивалентни жители има проектна готовност за изграждане на ПСОВ.

4.1 Производствени обекти с пречиствателни станции

- **Община Пазарджик**

- „Елхим Искра“ АД – има изградена и действаща пречиствателна станция за химически замърсени води. Пречистваните отпадъчни води се заустват в р. Пишманка.

- „Дуโรปак Тракия“ АД разполага с две пречиствателни станции - едната, третираща производствените отпадъчни води /ПСПОВ/ и втората пречистваща битово - фекалните води /ПСФБОВ/. Пречистените отпадъчни води се заустват в отводнителен канал от ВЕЦ “Алеко” (II категория водоприемник).

- „Каучук” АД – изградени и работещи пречиствателни съоръжения за производствени и битови отпадъчни води. Пречистените води от трите колектора се заустват в р. Пишманка – втора категория водоприемник.
- „Огняново К” АД – има изградени и работещи пречиствателни съоръжения за производствени отпадъчни води. Пречистените води се заустват в р. Марица – трета категория водоприемник.
- „Информационни носители” АД – има изградена и работеща пречиствателна станция. Извършва се биологично пречистване на битово-фекалните отпадъчни води и неутрализация на химически замърсените води. Пречистените битово-фекални и химически води се заустват в р. Тополница – втора категория водоприемник.
- „Гаро” ЕООД – има изградена, въведена в експлоатация и действаща пречиствателна станция за фекални, промишлени и дъждовни води. Пречистените отпадъчни води се заустват в р. Тополница – втора категория водоприемник.
- „Огняново Уайнъри” ООД – има изградена малка ПСОВ, включваща механично стъпало и съоръжение за биологично пречистване. Пречистените битови и производствени отпадъчни води се заустват в отводнителен канал № 000480 – водоприемник втора категория.
  - **Община Белово**
  - „Завод за хартия Белово” АД – на територията на предприятието има изградени и работещи две пречиствателни станции – за производствени и за битово - фекални отпадъчни води. Пречистените води се заустват в р. Марица – трета категория водоприемник.
    - **Община Велинград**
    - „Кристалхим” ООД – има изградени пречиствателни съоръжения за производствени и за битово-фекални отпадъчни води. Пречистените отпадъчни води се заустват в р. Чепинска – втора категория водоприемник.
      - **Община Лесичово**
      - „Памексвин” ООД – има изградено пречиствателно съоръжение, състоящо се от охлаждащ резервоар, смесител, резервоар утаител и комбинирано съоръжение за биологично пречистване. Отпадъчните води заустват в р. Тополница – втора категория водоприемник.
        - **Община Панагюрище**
        - „Асарел Медет” АД – има изградени и работещи три пречиствателни станции – Пречиствателна станция за руднични води, пречиствателна станция за дренажни води от Източното насипище и ПСБФВ. Пречистените производствени и битово-фекални отпадъчни води се заустват в р. Асарелска – втора категория водоприемник.
        - „Ектрон” АД – има изградена и работеща пречиствателна станция за битово-фекални отпадъчни води. Пречистените води заустват в р. Банско дере – водоприемник втора категория.
        - „Галванопрактик Петров съдружие” СД – има изградена пречиствателна станция за химически замърсени води. Пречистените отпадъчни води се заустват в р. Луда Яна – втора категория водоприемник.
          - **Община Пещера**
          - „Биовет” АД – има изградена и работеща пречиствателна станция за отпадъчни води. Пречистените води се заустват в р. Стара – втора категория водоприемник.
            - **Община Септември**
            - „Еко Ф” АД – има изградено пречиствателно съоръжение за производствени отпадъчни води. След пречистване отпадъчните води се заустват в р. Геренска /Карабунарско дере/ - втора категория водоприемник.

4.2 Производствени обекти без пречиствателни станции

- „Калуфрукт продакшън”ООД – цех за производство на сливов концентрат изпуска производствени отпадъчни води чрез общински канал, вливащ се в р. Тополница – втора категория водоприемник без изградена пречиствателна станция. Дружеството работи циклично. РИОСВ – Пазарджик извършва контрол върху качеството на изпусканите от обекта отпадъчни води в съответствие с изискванията в Разрешителното за заустване.

4.3 Животновъдни ферми

На територията, контролирана от РИОСВ – Пазарджик има действащи свинеферми. По големи обекти са :

- Свинеферма с. Априлци - собственост на “Свиком“ АД гр. Пазарджик. Отпадъчните води след механично пречистване в ПСОВ заустват в три броя земно насипни лагуни. За нерегламентирано изпускане на непречистени отпадъчни води на дружеството са налагани глоби по Закона за водите
- Свинеферми „Тополница” и „Пещера ”- собственост на ЕТ ”Грими Хюсейн”, гр. Пещера. Отпадъчните води се събират в земно-насипни лагуни до протичане на пълна стабилизация, след което се извозват до селскостопански терени за наторяване

4.4 Проблеми със замърсяване на реките с руднични води

Замърсяването на реките с руднични води се наблюдава в районите на площадките с ликвидирани руднични изработки:

пл. „Елшица” - месността „Червената шапка”;

пл. „Медет” - „Северозападно наипище”;

пл. „Радка” – насипища.

4.5 Оперативна дейност

През 2012 бяха извършени 222 проверки върху дейността на 116 обекта, 70 обекта по планов контрол и 46 обекта извънпланови.

От извършените проверки 127 са по работата на пречиствателните съоръжения и превантивен контрол по отношение на аварийни изпускания, 8 комплексни проверки по заповед на директора на РИОСВ РД-08-23/12.03.2012 г., 2 по заповед на областния управител, 28 по проверка на дадени предписания, 1 по искане на районна прокуратура пещера 16 проверки по републиканска пътна мрежа и 40 по сигнали, 8 от които по подадени жалби .

За 2012 година във връзка с извършването на емисионен контрол на отпадъчни води са взети 108 водни проби от 45 обекта .

Извънредно, по сигнали и жалби са взети 47 бр. водни проби за анализ от 45 обекта в това число и проби от повърхностни водни обекти.

Дадени са общо 85 предписания от които до момента 79 са изпълнени, за 2 предписания е установено, че не са изпълнени и 4 предписания са с неизтекъл срок .

Съставени са 13 АУАН на юридически лица по Закона за водите и 1 АУАН на по ЗООС.

Наложени са 1 нова текуща и 2 еднократни месечни санкции за замърсяване на повърхностни водни обекти.

Анализът на резултатите от проведения имисионен контрол показва, че е постигнато подобрене на състоянието на повърхностните води.

За отчета по отношение на извършените проверки, изпълнението в сравнение с предходната 2011 година има известно завишение, което основно е свързано с изпълнението на плана за контролната дейност и извънредните проверки .

Изпълнени са всички задачи във връзка с ангажиментите на РИОСВ – Пазарджик по първично докладване и обмен на информация за състоянието на околната среда с ИАОС и МОСВ.

5. Подземни води

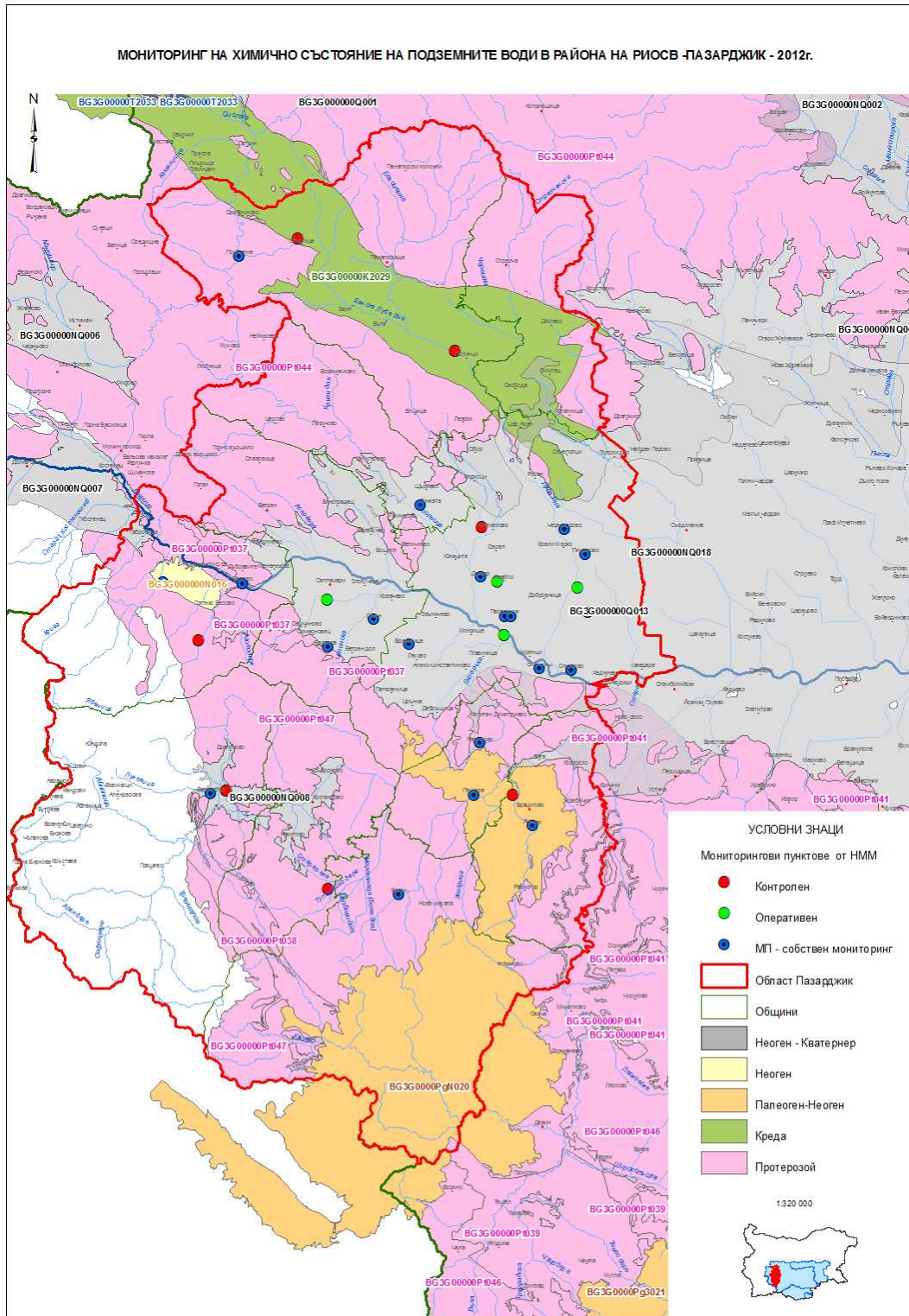
5.1. Мрежа за мониторинг на химичното състояние на подземните води.

В района на РИОСВ-Пазарджик са разположени 14 подземни водни тела (по-голяма или по-малка част от тях). Националната мрежа за мониторинг на химичното състояние на подземните води в този район през 2012 година включва 12 хидрогеоложки пункта:

1. BG3G000000QMP018 - Сондаж, гр. Велинград, общ. Велинград (Контрален мониторинг)
2. BG3G000000QMP031 - Сондаж - Септември – гара, гр. Септември, общ. Септември (Оперативен мониторинг)
3. BG3G000000QMP037 - ПС-ПБВ "Ивайло", гр. Пазарджик, общ. Пазарджик (Оперативен мониторинг)
4. BG3G000000QMP039 – Сондаж, с. Мало Конаре, общ. Пазарджик (Оперативен мониторинг)
5. BG3G000000QMP041 - Сондаж – ЕРЦ, гр. Пазарджик, общ. Пазарджик (Оперативен мониторинг)
6. BG3G000000N2MP055 - Сондаж – ПС, с. Гелеменово, общ. Пазарджик (Контролен мониторинг)
7. BG3G000000PgMP061 - Извор "Шалварище", с. Фотиново, общ. Батак (Контролен мониторинг)
8. BG3G000000PgMP062 - Два извора - СШ, м-т "Студената вода", гр. Брацигово, общ. Брацигово (Контролен мониторинг)
9. BG3G000000K2sMP068 – Дренаж, с. Попинци, общ. Панагюрище (Контролен мониторинг)
10. BG3G000000K2MP069 - Сондаж на саовизлив, с. Оборище, общ. Панагюрище (Контролен мониторинг)
11. BG3G0000A+PtMP098 - Извор "Мердевев 2", с. Голямо Белово, общ. Белово (Контролен мониторинг)
12. BG3G000000PtMP116 - Извор р. Стара, лет. Цигов чарк, общ. Ракитово (Контролен мониторинг)

Карта: Мониторинг на химичното състояние на подземните води в района на РИОСВ-Пазарджик – 2012 год.

5.2. Оценка на състоянието и характеристика на подземните водни тела.

Подземните води се оценяват въз основа на информация, която ИАОС изпраща на Басейнова Дирекция за управление на водите в Източнобеломорски басейн - център Пловдив. Пробите са анализирани в ИАОС - Регионална лаборатория – Пазарджик. За всеки отделен мониторингов пункт има определена схема за пробонабиране и анализиране, както следва:

- **I група - основни физико-химични показатели** - разтворен кислород, окислително-възстановителен потенциал, рН, електропроводимост, нитратни йони, амониеви йони, температура, перманганатна окисляемост, обща твърдост, калций, магнезий, хлориди, натрий, калий, сулфати, хидрокарбонати, карбонати, сух остатък – анализират се всички или отделни показатели във всички пунктовете за подземни води (с изключение на един МП) сезонно (четири пъти в годината) и само в един пункт - на полугодие (два пъти годишно).
- **II група - допълнителни физико-химични показатели** – нитритни йони, фосфати, общо желязо, манган – анализират се отделни показатели в част от мониторинговите пунктове сезонно (четири пъти в годината) и само в един пункт - на полугодие (два пъти годишно).
- **III група – метали и металоиди – олово, кадмий, арсен, живак, мед, цинк, никел, хром – тривалентен, хром – шествалентен** – анализират се всички или отделни показатели в част от мониторинговите пунктове веднъж годишно през трето тримесечие.
- **IV група – органични вещества** - не са извършени анализи.

Резултатите се сравняват с прагови стойности (ПС) на отделните показатели, а също и със стандарта според Приложение № 1 към чл. 10, ал. 2, т. 1 на Наредба № 1 от 10.10.2007г. (измен. ДВ, бр.2 от 2010 год., изм. и доп. ДВ, бр.15 от 21.02.2012 год.) за проучване, ползване и опазване на подземните води.

Оценка на химическото състояние на отделен мониторингов пункт и генерална оценка на химическото състояние на отделно ПВТ като цяло се извърши по методика разработена в обществена поръчка с предмет “Определяне на праговете на замърсяване на подземните води и разработване на класификационна система за химичното състояние на подземни водни тела”. Тази методиката е в съответствие с Директива 2006/118/ЕС и Ръководство № 18 за статус на подземни води и тренд оценка.

Таблица: Оценка на химическото състояние на подземни води в района на РИОСВ – Пазарджик – 2012 год.

№ по ред	Код ПВТ	Име ПВТ	Оценка на химическото състояние на подземни води - 2012 год.					
			База - националната мрежа за мониторинг на химичното състояние на подземните води			База - собствен мониторинг на химичното състояние на подземните води		
			Параметри с концентрации на РС над ПС	Параметри с концентрации на РС над Стандарт	Състояние	Параметри с концентрации над ПС	Параметри с концентрации над Стандарт	Състояние
1	BG3G00000NQ007	Порови води в Неоген - Кватернер - котловина Долна баня - Костенец			липсва мониторинг			липсва мониторинг
2	BG3G00000NQ008	Порови води в Неоген - Кватернер - Велинград	н.з.	н.з.	добро		Манган - 1,24 mg/l	лошо

3	BG3G00000Q013	Порови води в Кватернер - Горнотракийска низина			липсва мониторинг	Перманганатна окисляемост - 4,4 mgO2/l Сульфати - 243,5 ÷ 245 mg/l Нитрати - 42 mg/l	Амониеви йони - 10,6 mg/l Манган - 0,084 ÷ 2,36 mg/l Сульфати - 327 mg/l Желязо - 0,24 mg/l	лошо
4	BG3G00000N016	Порови води в Неоген - Белово			липсва мониторинг	н.з.	н.з.	добро
5	BG3G00000N018	Порови води в Неоген - Кватернер - Пазарджик - Пловдивския район	Фосфати - 0,42 mg/l		лошо	н.з.	н.з.	добро
6	BG3G0000PgN020	Пукнатинни води - Пещера-Доспат	н.з.	н.з.	добро	Перманганатна окисляемост - 4,32 mgO2/l Нитрати - 41 mg/l		лошо
7	BG3G00000K2029	Пукнатинни води - Г. Малинско - Панагюрски район	н.з.	н.з.	добро			липсва мониторинг
8	BG3G00000P037	Карстови води - Малко Белово	н.з.	н.з.	добро			липсва мониторинг
9	BG3G00000P038	Карстови води - Велинградски басейн			липсва мониторинг			липсва мониторинг
10	BG3G00000P039	Карстови води - Настан - Триградски басейн			липсва мониторинг			липсва мониторинг
11	BG3G00000P041	Карстови води - Централно Родопски масив			липсва мониторинг	н.з.	н.з.	добро
12	BG3G00000P044	Пукнатинни води - Западно-и централнобалкански масив			липсва мониторинг	н.з.	н.з.	добро
13	BG3G00000P046	Пукнатинни води - Централно Родопски комплекс			липсва мониторинг			липсва мониторинг
14	BG3G00000P047	Пукнатинни води - Западно Родопски комплекс	Аманиеви йони - 0,4 mg/l	Перманганатна окисляемост - 8,25 mgO2/l	лошо	н.з.	н.з.	добро

5.3. Характеристика на подземните водните тела.

Подземно водно тяло BG3G00000N007 /Порови води в Неоген - Кватернер - котловина Долна баня - Костенец/

В района на РИОСВ-Пазарджик се разполага една съвсем малка част от това ПВТ, няма мониторингови пунктове за наблюдение на химичното състояние на подземни води.

ПВТ е разположено в Костенецката котловина, тава е най-западната част на Източнореломорски район. Тук е горното течение на р. Марица и нейните притоци р. Очушица и р. Стара (Костенецка). ПВТ има площ от 95 км². Водоносния хоризонт е изграден от пясъци, гравелити, валуни, песъккливи глини, глини, глинести пясъци, а покриващите ПВТ пластове в зоната на подхранване - глини, песъккливи глини. Средна дебелина на ПВТ - 150 м, среден коеф. на филтрация на ПВТ – 5 м/ден, среден модул на подзем. отток - 2 л/сек/км². Посоката на подземния поток между р. Очушица и р.

Марица е от северозапад на югоизток, а между р. Марица и р. Стара (Костенецка) е от югозапад на североизток, а южно от гр. Костенец посоката е от северозапад на югоизток. Подхранва и дренира, пряк обмен с повърхностните води.

Подземно водно тяло BG3G00000NQ008 / Порови води в Неоген - Кватернер - Велинград/

ПВТ е разположено в западната част на Източнобеломорски район, алувиалните и пролувиални отложения са образувани от р. Чепинска и нейните притоци – р. Мътница и р. Луковица. ПВТ има площ от 54 км². Водоносния хоризонт е изграден от глинести пясъци, пясъци, гравелити, конгломерати, брекчоконгломерати, пясъчници. Средна дебелина на ПВТ - 40 - 140 м, среден коеф. на филтрация на ПВТ - 1 - 5 м/ден, среден модул на подзем. отток - 1 л/сек/км².

От извършените наблюдения върху химичното състояние на определените параметри в мониторингов пункт при гр. Велинград (Сондаж) не се установяват отклонения от ПС на наблюдаваните показатели.

Подземно водно тяло BG3G00000NQ008 е в добро химично състояние.

Подземно водно тяло BG3G000000Q013 /Порови води в Кватернер - Горнотракийска низина/

Това е най-голямото по площ ПВТ в Източнобеломорски басейн, в разглеждания район е неговата западна част. Алувиалните (терасни и алувиални конуси) и пролувиални отложения са образувани от р. Марица, и нейните притоци Пясъчник, Стряма, Стара река, Въча, Чая. Цялото ПВТ има площ – 2727 кв.км. Водоносния хоризонт е изграден от пясъци, глини, гравелити, валуни. Средна дебелина - 1 – 25 м. Среден коефициент на филтрация - 75 м/ден. Среден модул на подземния отток - 4,1 л/сек/км². ПВТ се подхранва от реките и деретата притоци на р. Марица, от инфилтриралите се валежи и поливни води, от карстовите води на южната оградна верига, които подземно се изливат в алувия.

Това ПВТ няма мониторингови пунктове от националната мрежа за мониторинг на химичното състояние на подземните води за наблюдение в района на РИОСВ-Пазарджик.

Подземно водно тяло BG3G000000N016 /Порови води в Неоген – Белово/

ПВТ е разположено западно от гр. Белово, в западната част на Източнобеломорски район, между р. Яденица и р. Крива, десни притоци на р. Марица. ПВТ има площ от 20 км². Водоносния хоризонт е изграден от пясъци, глини, брекчо-конгломерати. Средна дебелина на ПВТ - 200 м / мах/, среден модул на подзем. отток - 1 л/сек/км². Посоката на подземния поток северозападно от с. Сестримо, общ. Белово е от югозапад на североизток, между р. Крива и р. Яденица се променя от югоизток на северозапад и от югозапад на североизток.

Района е рядко населен. От ПВТ черпенето е малко, на този етап няма мониторингови точки за наблюдение на химичното състояние на подземните води.

Подземно водно тяло BG3G00000NQ018 /Порови води в Неоген - Кватернер - Пазарджик - Пловдивския район/

Разкрива се на повърхността обикновено по периферията на Пазарджик – Пловдивското поле, де факто има повсеместно разпространение, заляга под кватернерните отложения, ПВТ е разположено в източната и централна част на разглеждания район и има обща площ – 3825 кв.км. Водоносния хоризонт е изграден от глини, пясъкливи глини, глинести пясъци, чакъли, конгломерати, брекчи, брекчо-конгломерати, алевролити. Средна дебелина на ПВТ - 1 - 580 м. Среден коефициент на филтрация - 75 м/ден. Среден модул на подземния отток – 0,8 л/сек/км².

От извършените наблюдения върху химичното състояние на това ПВТ в района на РИОСВ-Пазарджик, се установиха:

1. Отклонения на средногодишните съдържания от стандарта според Приложение № 1 към чл. 10, ал. 2, т. 1 на Наредба № 1 от 10.10.2007г. (измен. ДВ, бр.2 от 2010 год., изм. и доп. ДВ, бр.15 от 21.02.2012 год.) на следните показатели:

- калций (стандарт - 150 mg/l) – в мониторингов пункт при гр. Пазарджик (ПС-ПБВ "Ивайло") - 151,5 mg/l, продължава постоянна тенденция на завишени съдържания на този показател от предходни години.

- сулфати (стандарт - 250 mg/l) - в мониторингов пункт при гр. Пазарджик (ПС-ПБВ "Ивайло") - 324,75 mg/l.

- олово (стандарт – 0,01 mg/l) - в мониторингов пункт при гр. Пазарджик (Сондаж – ЕРЦ) - 0,011 mg/l.

2. Отклонение на средногодишното съдържание от ПС на:

- фосфати - 0,45 mg/l (ПС - 0,40 mg/l) в мониторингов пункт при с. Гелеменово (Сондаж – ПС).

- нитрати – 41 mg/l (ПС - 38,28 mg/l) в мониторингов пункт при гр. Пазарджик (ПС-ПБВ "Ивайло").

В района на РИОСВ-Пазарджик ПВТ BG3G00000NQ018 е в лошо химично състояние по показателя фосфати с релевантна стойност над ПС - 0,42 mg/l.

Подземно водно тяло BG3G0000PgN020 /Пукнатинни води - Пещера-Доспат/

ПВТ е разположено в югозападната част на Източнобеломорски басейн. ПВТ има площ от 748 км². Водоносния хоризонт е изграден от риолити, игнимбрити, туфи, лавобрекчи, брекчоконгломерати, пясъчници, варовици, а покриващите ПВТ пластове в зоната на подхранване - на места конгломерати, пясъци, глини. Средна дебелина на ПВТ - 800 – max м. Подхранване на ПВТ – от инфилтриращите се валежи. Среден модул на подзем. отток - 1,5 л/сек/км².

В мониторингов пункт при с. Фогиново (Извор "Шалварище") се наблюдават съдържания над стандарт при показателя амониеви йони през първо и трето тримесечие съответно 0,7 mg/l и 0,69 mg/l, но средногодишното съдържание на този показател - 0,37 mg/l е под ПС (0,379 mg/l).

В мониторингов пункт при гр. Брацигово (Два извора - СШ, м-т "Студената вода") за амониеви йони в единична проба (първо тримесечие) се фиксира съдържание над стандарта - 1,3 mg/l, и средногодишното съдържание на този показател - 0,38 mg/l е малко над ПС (0,379 mg/l).

Релевантната стойност на амониеви йони – 0,374 mg/l е под ПС.

Подземно водно тяло BG3G0000PgN020 е в добро химично състояние.

Подземно водно тяло BG3G00000K2029 /Пукнатинни води - Г. Малинско - Панагюрски район/

ПВТ е разположено в северозападната част на Източнобеломорски басейн. Тук са р. Буновщица, р. Луда Яна. ПВТ има площ от 542 км². Водоносния хоризонт е изграден от мергели и варовици-напукани. Покриващите ПВТ пластове в зоната на подхранване - на места туфи, туфити, туфозни пясъчници. Среден коеф. на филтрация на ПВТ – 2 м/ден, среден модул на подзем. отток - 1 л/сек/км².

В мониторингов пункт при с. Оборище (Сондаж на савоизлив) показателя перманганатна окисляемост през трето и четвърто тримесечие показва съдържание над стандарт съответно - 6,7 mgO₂/l и 5,4 mgO₂/l и средногодишното съдържание - 4,09 mgO₂/l е над ПС (3,94 mg O₂/l).

Релевантната стойност на перманганатна окисляемост – 2,57 mgO₂/l е под ПС. Подземно водно тяло BG3G00000K2029 е в добро химично състояние.

Подземно водно тяло BG3G00000Pt037 /Карстови води - Малко Белово/

ПВТ е разположено в западната част на Източнобеломорски басейн, от двете страни на р. Марица. ПВТ има площ от 42 км². Водоносния хоризонт е изграден от мрамори, гнайси, калкошисти, амфиболити. Средна дебелина на ПВТ - 1 - 400 м. Подхранване на ПВТ – от инфилтриралите се валежи и отчасти от речните води. Среден модул на подземния отток - 2 л/сек/км².

В мониторингов пункт при с. Голямо Белово (Извор "Мердевен 2") през първо тримесечие се фиксира отклонения от ПС на амониеви йони - 0,38 mg/l, но средногодишното съдържание на този показател - 0,13 mg/l е под ПС (0,377 mg/l). Подземно водно тяло BG3G00000Pt037 е в добро химично състояние.

Подземно водно тяло BG3G00000Pt038 /Карстови води - Велинградски басейн/

ПВТ е разположено на югоизток от гр. Велинград, то е една тясна и дълга синклинална структура. ПВТ има площ от 71 км². Водоносния хоризонт е изграден от мрамори, гнайси, калкошисти, амфиболити, а покриващите ПВТ пластове в зоната на подхранване - на места игнимбрити. Средна дебелина на ПВТ - 1 - 1000 м. Подхранване на ПВТ – от реките и валежите, карстовия поток се движи в две посоки: ЮИ към извора "Топлика" и СЗ към извора "Клептуза". Среден модул на подземния отток - 10 л/сек/км².

Подземните води не са защитени от пряко замърсяване, засега те са чисти, защото липсват или са малко замърсителите.

През 2012 год. няма наблюдение върху химичното състояние на подземните води на това тяло.

Подземно водно тяло BG3G00000Pt039 /Карстови води - Настан - Триградски басейн/

ПВТ е разположено в югозападната част на Източнобеломорски басейн. В мраморния комплекс са развити типични повърхностни и подземни карстови форми – пропасти, понори, пещери и др., една част от реките (р. Широколъшка) при навлизане в басейна получават само подхранване от басейна, други (р. Буновска, р. Триградска, р.

Мугленска) – губят изцяло или по-голяма част от водите си, като в самия басейн водата в коритата им неколкосткратно се появява и изчезва, но при всяко ново появяване дебитът им се увеличава, р. Кричим взема началото си от карстовия басейн.

Водоносния хоризонт е изграден от мрамори, а покриващите ПВТ пластове в зоната на подхранване – риолити и риодацити. ПВТ има площ от 228 км², средна дебелина - 1 – 500 м, среден модул на подземния отток – 10 л/сек/км². ПВТ се подхранва чрез инфилтрация на валежни води, втичащите се в него реки и дерета, частично от кондензацията на водните пари на въздуха, движещ се в зоната на аерация. Посоки и степен на обмен с повърхностни води – подхранва и дренира, пряк обмен с повърх. води, генерална посока на движение на карстовия поток е от югоизток на северозапад. Това е най-горния хоризонт, пряко изложен на повърхностно замърсяване.

В района на РИОСВ-Пазарджик се разполага една съвсем малка част от това ПВТ, няма мониторингови пунктове за наблюдение на химичното състояние на подземни води.

Подземно водно тяло BG3G00000Pt041 /Карстови води - Централно Родопски масив/

Това обединено ПВТ обхваща карстов масив Перущица – Огняново, Михалковски карстов басейн, Куклен-Добростански карстов басейн, карстов басейн Лъки-Хвойна, разположено е по северната периферия на Западни Родопи и част от Централни Родопи. ПВТ има площ от 612 км². Водоносния хоризонт е изграден от мрамори, амфиболити, шисти, калкошисти, гнайси, а покриващите ПВТ пластове в зоната на подхранване – валуни, пясъци, конгломерати, брекчоконгломерати, пясъчници, варовици, битуминозни шисти, моласови отложения, маломощни въглищни пластове, на места - туфи и туфити. Средна дебелина на ПВТ - 1 - 270 м. ПВТ се подхранва чрез инфилтрация на валежи там, където мраморите се разкриват на повърхността, от подземния поток в алувиалните отложения (там където алувия заляга върху мраморите). Среден модул на подземния отток - 5 л/сек/км².

Това ПВТ няма мониторингови пунктове от националната мрежа за мониторинг на химичното състояние на подземните води за наблюдение в района на РИОСВ-Пазарджик.

Подземно водно тяло BG3G00000Pt044 /Пукнатинни води - Западно- и централнобалкански масив/

ПВТ е разположено в северната и северозападната част на Източнореломорски басейн. ПВТ има площ от 4531 км². Водоносния хоризонт е изграден от гранитизирани биотитови и двуслюдени гнайси, мигматити, гранитогнайси, гнайси, амфиболити, силиманитови шисти. Среден модул на подземния отток – 0,5 л/сек/км².

Това ПВТ на този етап няма мониторингови пунктове от националната мрежа за мониторинг на химичното състояние на подземните води за наблюдение в района на РИОСВ-Пазарджик.

Подземно водно тяло BG3G00000Pt046 /Пукнатинни води - Централно Родопски комплекс/

ПВТ е разположено в южната част на Източнореломорски басейн, това голямо тяло обхваща части от Западните, Централни и Източни Родопи. Цялото ПВТ има площ от 4367 км². Водоносния хоризонт е изграден от гнайсошисти, гранитизирани биотитови и двуслюдени гнайси, мигматити, шисти.

Това ПВТ няма мониторингови пунктове от националната мрежа за мониторинг на химичното състояние на подземните води за наблюдение в района на РИОСВ-Пазарджик.

Подземно водно тяло BG3G00000Pt047 /Пукнатинни води - Западно Родопски комплекс/

ПВТ е разположено в западната част на Източнобеломорски басейн, част от Западни Родопи. Това е слабо населен високопланински район. ПВТ има площ от 845 км². Водоносния хоризонт е изграден от гнайси, лептинити, мрамори, амфиболити, кварцити. Среден модул на подземния отток - 1 л/сек/км².

От извършените наблюдения върху химичното състояние на това ПВТ в района на РИОСВ-Пазарджик, в МП при лет. Цигов чарк (Извор р. Стара) се наблюдават съдържания над стандарта според Приложение № 1 към чл. 10, ал. 2, т. 1 на Наредба № 1 от 10.10.2007г. (измен. ДВ, бр.2 от 2010 год., изм. и доп. ДВ, бр.15 от 21.02.2012 год.) при следните показатели:

- в единична проба (първо тримесечие) на амониеви йони – 1,2 mg/l (стандарт – 0,50 mg/l). Средногодишното съдържание на този показател е над ПС - 0,4 mg/l (ПС - 0,38 mg/l).
- перманганатна окисляемост – целогодишно със съдържания от 6,1 mgO₂/l до 10,9 mgO₂/l и средногодишното съдържание е над стандарт - 8,25 mg O₂/l (стандарт - 5 mg O₂/l).

Подземно водно тяло BG3G00000Pt047 е в лошо химично състояние.

Състоянието и оценката на повърхностните и подземните води на територията на област Пазарджик е изготвено със съдействието на БД ИБР – гр. Пловдив.

II.3. ЗЕМИ И ПОЧВИ

1. Обобщена информация за територията на РИОСВ-Пазарджик:

Общата площ на земята в Пазарджишка област е 4456917дка., която включва земеделски, горски и други площи, в които се включват урбанизирани и водни площи (виж. таблица 1).

Таблица 1

	Общо	Територия по вид, дка							
		Земеделска			Горска	Населени места и други урбанизирани територии	Водни течения и водни площи	За добив на полезни и изкопаеми	За транспорт, инфраструктура и др.
		Общо	в това число: обработваема площ	в това число: поливна площ					
Област Пазарджик	4456917	1580924	1212733	495854	2438893	121482	114750	174581	26288

От гледна точка на почвеногеографското райониране, областта попада в Южнобългарска ксеротермална зона: Среднобългарска подзона на канелени горски почви и смолници; Тракийско-Тунджанска провинция; Западен Тракийски низинен и хълмист район.

Почвите са дълбоки в равнинните и хълмисти области, предимно върху плиоценски и квартернерни наноси. Преобладават алувиални и алувиално-ливадни почви. Тези почви имат преобладаващо лек механичен състав и рохкав строеж, което ги прави подходящи за интензивно и високо рентабилно земеделие. Сравнително по слабо разпространени са ливадни черноземни, заблатени, ливадно-канелени и др. почви.

2. Замърсяване на почвата с тежки метали и металоиди

По почвен мониторинг I-во ниво - широкомащабен мониторинг, броят на пунктовете на територията, контролирана от РИОСВ - Пазарджик е 18. През 2012 година по указания на ИАОС - София, Регионалната лаборатория в гр. Пазарджик е извършила пробонабиране от 6 пункта и съответното изпитване на пробите. Всяка проба се извършва в две дълбочини: от 0-10/10-40 см за необработваемите и 0- 20/20-40 см. за обработваемите почви Следят се следните показатели: почвена реакция, специфична електропроводимост, биогенни елемент - общ азот, органично вещество - общ въглерод и органичен въглерод, обемна плътност, както и тежки метали - Рh (H₂O), гранулометричен състав, мед, цинк, олово, кадмий, никел, кобалт, хром, арсен, живак. След анализ на резултатите е видно, че съдържанието на тежки метали в почвата е под максимално допустимите концентрации (МДК), определени с Наредба № 3 от 1 август за допустимо съдържание на вредни вещества в почвата.

Съгласно чл. 5, ал. 7 от Наредба № 4 от 12 януари 2009 г. за мониторинг на почвите всички заинтересувани лица или организации могат да получат информация , касаеща НСМП от Изпълнителния директор на ИАОС.

3. Нарушаване на земите и почвите от добивната промишленост

Поради настъпили промени в Закона за подземните богатства след 2011 г. цялостните и годишните проекти за търсене и проучване, добив и първична преработка на подземни богатства не се съгласуват с министъра на околната среда и водите по отношение на изискванията за опазване на земните недра, рационалното използване на подземните богатства и мерките за опазване и възстановяване на околната среда. Така също е преустановен и текущия контрол на минни обекти по компонент Земни недра. Поради това РИОСВ не разполага с информация за нарушени и рекултивирани терени от добивната промишленост. Дейностите по търсене, проучване и добив на подземни богатства са в компетенциите на Министерство на икономиката, енергетиката и туризма.

4. Замърсяване на почвите с продукти за растителна защита /пестициди/

На територията на РИОСВ- Пазарджик няма регистрирани случай на замърсявания на площи в резултат на употребата на разрешени продукти за растителна защита (ПРЗ) през 2012г.

По почвен мониторинг I-во ниво - широкомащабен мониторинг през 2012 година по указания на ИАОС - София, Регионалната лаборатория в гр. Пазарджик е извършила пробонабиране от 6 пункта, а изпитването на пробите е извършено от РЛ – Стара Загора. След анализ на резултатите е видно, че съдържанието на органохлорни

пестициди е под максимално допустимите концентрации (МДК), определени с Наредба № 3 от 1 август за допустимо съдържание на вредни вещества в почвата.

В таблица 2 е дадена информация за количествата стари и залежали продукти за растителна защита съхранявани на територията на РИОСВ, както и състоянието на складовете.

Таблица 2

Стари складове, в които има наличие на ПРЗ с изтекъл срок на годност площадки и съоръжения „Б-Б” куб

№ по ред	Населено място и адрес на склада	Собственик на склада	Състояние на проверения обект					Вид, количество и състояние на съхраняваните материали				Изготвени предл. по чл. 45 от ЗСВ	Образувани ДП	Предприети мерки от контролните органи	Предприети мерки по т. V.3.4.3 от НПУДО
			Налични знаци за опасност	Състояние на сградите	Техн. охрана	Физическа охрана	Обезопасени врати и прозорци	Прахообразни вещества в килограми	Течни вещества в литри	Съхранени вещества в ББ кубове	Установени/неустановени състав и произход				
1	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1	гр.Септември, бивш стопански двор	Атанас Трендафило в Митов	не	добро	не	да	да	500	2500	-	не	-	-	предписан	не
2	с.Ветрен дол, общ.Септември, бивш стопански двор	Атанас Иванов Карамфилов	не	лошо	не	не	не	1200	1500	-	не	-	-	,	не
3	с.Карабунар, общ.Септември, бивш стопански двор	Мирослав Георгиев Чакрин	не	добро	не	да	да	1500	200	-	не	-	-	,	не
4	с.Ковачево, общ.Септември, бивш стопански двор	ЗК „Трудолюбие”	не	лошо	не	не	не	500	900	-	не	-	-	,	не
5	гр.Ветрен, общ.Септември, бивш стопански двор	„ЕЛ ЕМ Импекс” ООД	не	добро	не	не	да	20000	200	-	не	-	-	,	не

6	с.Лозен, общ.Септември, бивш стопански двор	Държавен поземлен фонд, към момента се експлоатира от „Италфруит ” ЕООД	не	добро	не	да	да	3000	2000	-	не	-	-		не
7	с.Лесичово, бивш стопански двор	Тодор Убинов	не	добро	не	да	да	2000	1000	-	не	-	-	предписан ие	не
8	с.Дюлево, общ.Стрелча, бивш стопански двор	ЗК „Братска любов”	не	Подобрено (след изпълнение на дадени предписания)	не	не	да	200	400	-	не	-	-	предписане; предписанието е изпълнено	не
9	с.Смилец, общ.Стрелча, бивше селскостопанск о летище	Общ. Стрелча	да	добро	не	не	да	9300	1280	-	не	-	-		не
10	гр.Белово, бивш стопански двор, поземлен имот 03592.2.1014 в м.Кутела	Държавен поземлен фонд-МЗХ	да	Подобрено (след изпълнение на дадени предписания)	не	не	да	2000	1000	-	не	-	-	предписане; предписанието е изпълнено	не
11	гр.Велинград, индустриална зона	„Хмела Велинград” АД	не	добро	не	да	да	2770	2180	-	да	-	-	предписан ие	не
12	Землище на общ.Пазарджик, „Оранжерии Гимел”	„Оранжерии Гимел” АД	не	добро	да	да	да	340	2640	-	не	-	-		не

13	гр.Пазарджик, складова база за продукти за растителна защита на „Агрогарант“ ООД, ул. „Царица Йоана“ № 4	„Агрогарант ” ООД	да	добро	да	да	да	928	2728	-	не	-	-	не
14	гр.Пазарджик, депо за ТБО, съоръжения ББ куб	Общ. Пазарджик	да	добро	не	да	-	-	-	5710	не	-	-	не
15	гр.Панагюрище, депо за ТБО, съоръжения ББ куб	Общ. Панагюрище	да	добро	не	да	-	-	-	8640	не	-	-	не
16	гр.Ракитово, бивш стопански двор, съоръжения ББ куб	Общ. Ракитово	да	добро	не	да	-	-	-	1370	не	-	-	не

Забележка: Посочените количества на ПРЗ са приблизителни, поради това, че са определени при външен оглед по брой, обем и размер на опаковките, или по информация от собствениците на складовете.

През 2012 г. РИОСВ - Пазарджик извърши проверки на площадките с Б-Б кубове, разположени в гр.Панагюрище и гр.Ракитово. Не се констатира замърсяване на почвите около площадките.

5. Замърсяване на почвите с устойчиви органични замърсители, включително с нефтопродукти

По почвен мониторинг I-во ниво - широкомащабен мониторинг на територията на РИОСВ-Пазарджик през 2012 година не е извършван мониторинг за замърсяване на почвите с устойчиви органични замърсители, съгласно утвърдената Програма на ИАОС - София.

6. Ерозия на почвите

Ерозията на почвата е процес на разрушаване, пренасяне и отлагане на почвени частици чрез вятър, дъждовни и поливни води при протичане на естествени и/или антропогенни процеси. Загубата на почвен материал оказва съществено влияние върху функциите на почвата, както в мястото на проявлението на ерозията, така и върху прилежащите територии. Ерозията води до намаляване на дълбочината на коренообитаемия слой, количеството на хранителните елементи и запасите на почвена влага; изчерпване на филтриращия и буферния капацитети на почвата; намаляване на съдържанието на почвено органично вещество; загуба на биоразнообразие; деградация на почвената структура - образуване на почвена кора и разпространение и акумулация на замърсители във водните течения. Природните и стопанските условия на територията на България създават предпоставки за разпространението на водна и ветрова ерозия

Наблюдението за интензитета и размера на площите подложени на ветрова и водна ерозия се извършва от ИАОС към МОСВ на база на математически модел. В РИОСВ няма налична информация за засегнатите площи, точно местоположение и степен на развитие на ерозионните процеси.

Съгласно разпоредбите на Наредбата за реда и начина за инвентаризация, проучвания, извършване и поддържане на необходимите възстановителни мероприятия на площи с увредени почви/приета с ПМС №187 от 23.07. 2009г. на МС/ компетентни органи са МЗХ и ДАГ.

РИОСВ-Пазарджик, прилага превантивен и последващ контрол при изпълнението на мерките заложи в Решенията по ОВОС и Екологична оценка на инвестиционни предложения и планове.

7. Засоляване и вкисляване на почвите

На територията на РИОСВ - Пазарджик не се провежда почвен мониторинг II-ро ниво - "Засоляване"

Вкисляване - природата на почвената киселинност- проявява се в процеса на изветряне на първичните минерали и е свързана с тяхната хидратация и с излужване на освободените от състава на кристалните решетки алкалоземни и алкални катиони.

По почвен мониторинг II-ро ниво - "Вкисляване" са определени 4 пункта за наблюдение на територията на инспекцията - като периодичността е една, две, три и четири години. През 2011г. са взети почвени проби от Регионалната лаборатория в гр.Пазарджик от два пункта в гр.Панагюрище и гр.Велинград.

Съгласно указанията на ИАОС - София от 4 точки (Т1 до Т4) са отбрани почвени проби в две дълбочини 0-20 см и от 20-40 см. Анализират се следните показатели: рН в **КСІ- вредна** киселинност,обменни йони и V%. След анализ на резултатите от изпитването не е констатирано превишаване по показатели спрямо базовите показатели за двата пункта.

8. Нерегламентирано изхвърляне на отпадъци върху почвената повърхност (строителни, битови, промишлени и селскостопански отпадъци)

Информация за налични замърсявания от нерегламентирано изхвърляне на отпадъци и предприети мерки е дадена в Раздел „Отпадъци“.

9 . Кратка обобщена оценка за състоянието на почвите на територията на РИОСВ

Като положителна страна на контролната дейност би могло да се изтъкне добрата координация между РИОСВ-Пазарджик и ОД "Земеделие" -Пазарджик. През 2012г. представител на РИОСВ-Пазарджик взе участие в 5 комисии по чл. 17, ал.1 т.1 от Закона за опазване на земеделските земи (ЗОЗЗ). По този начин превантивно са обхванати обектите, за които се е налагало промяна предназначението на земеделски земи и за които има издадени решения за преценяване необходимостта от ОВОС или по ДОВОС. Също така самостоятелно или съвместно с общините са извършвани проверки по сигнали и жалби и са предприети мерки за недопускане на замърсяване на почвите чрез даване на предписания и последващ контрол.

Почвите са национално богатство, ограничен, незаменим и практически невъзстановим природен ресурс и опазването им е приоритет и задължение на държавните и общинските органи, а също така и на всеки един от нас. Това може да се осъществи посредством прилагане на добри земеделски практики и повишаване информираността на обществото за екологичните и икономическите ползи, както и по отношение предприетите мерки за опазването на този компонент на околната среда.

Грижата за опазването на земите и почвите е обща отговорност на всички, които живеят на планетата Земя.

II.4. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И БИОРАЗНООБРАЗИЕ

1. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ

РЕЗЕРВАТИ

РЕЗЕРВАТ "КУПЕНА" - обявен за резерват на 24.09.1961 г. със Заповед № 2969/24.11.1961 г. и разширен в последствие със Заповеди № 503/1979 г. и № 530/1992 г. на Министъра на околната среда и водите. Общата площ на резервата, чиято територия се контролира от РИОСВ – Пазарджик днес е 1761,1 ха. Разположен в землището на гр. Пещера, община Пещера, област Пазарджик, "Купена" е обявен за резерват с цел да се опази ландшафта, красивите пейзажи и интересна и ценна флора, фауна и биоценози. Резерватът съхранява вековни смърчово - белоборови, белоборови и букови гори.

От досегашните проучвания на дървесните видове са установени следните видове: Бял бор (*Pinus sylvestris* L.), Черен бор (*Pinus nigra*), Обикновена ела (*Abies alba*), Червена хвойна (*Juniperus communis*), Бук (*Fagus sylvatica*), Зимния дъб (*Quercus sessiliflora*), Едрolistна липа (*Tilia grandifolia*), Клен (*Acer campestre*), Шестил (*Acer platanoides*), Явор (*Acer pseudoplatanus*), Мъждрян (*Fraxinus ornus*), Обикновен габър (*Carpinus betulus*), Келяв габър (*Carpinus orientalis*), Дива череша (*Prunus avium*), Бреза (*Betula alba*), Трепетлика (*Populus tremula*), Бряст (*Ulmus foliacea*), и др.

От интересните животински видове известни за резервата на първо място трябва да се спомене Дивата коза (*Rupicapra rupicapra*), една от причините за обявяване на резервата. Числеността ѝ и през 80 – те години на миналия век е достигала около 100 индивида, но поради браконьерския лов в началото на 90 – те години е изчезнала. Във високите части навлиза и мечка (*Ursus arctos*). Гнездят различни грабливи птици.

През 1977 г. е включен в списъка на биосферните резервати по програмата "Човек и биосфера" на ЮНЕСКО.

Резерватът е изключителна държавна собственост и се охранява от Регионална инспекция по околната среда и водите – Пазарджик.

На територията на резервата са забранени всякакви дейности, с изключение на преминаването на хора по маркираните пътеки.

РЕЗЕРВАТ "МАНТАРИЦА" - обявен със Заповед № 960 от 08.VI.1968 г. на Министерство на горите и горската промишленост. Целта е да се запазят биотопите на глухара. В Мантарица се срещат и вековни девствени иглолистни гори с дървета над 40 г. Резерватът се намира в Западните Родопи, в землището на гр. Ракитово. Площта на резервата е 1069,2 ха, територията му се контролира от РИОСВ – Пазарджик. Основното местообитание в резервата са вековни смърчови (*Picea abies*) гори. В резервата се срещат глухар (*Tetrao urugalis*), благороден Елен (*Cervus elephas*), Сърна (*Capreolus capreolus*), Дива свиня (*Sus scropha*) и защитения вид кафява мечка (*Ursus arctos*).

Резерват "Мантарица" е биосферен резерват – обявен по програмата "Човек и биосфера" на ЮНЕСКО.

Резерватът е изключителна държавна собственост и се охранява от Регионална инспекция по околната среда и водите – Пазарджик.

На територията на резервата са забранени всякакви дейности, с изключение на преминаването на хора по маркираните пътеки.

РЕЗЕРВАТ „ДУПКАТА” - обявен за резерват с Постановление №14827/29.06.1951 г. Общата му площ е 1210,8 ха, определена със Заповед №1700 от 17.XII.1961 г. и със Заповед №3899 от 15.IX.1975 г. Предназначението му - да запази неповторимата девствена природа.

Разположен е в землищата на село Фотиново и на град Батак по югоизточните склонове на Родопите. 83% от територията на резервата е заета от вековни иглолистни гори. Най разпространени са обширните гори от бял бор, които често са на възраст над 200 години. Срещат се също смесени гори от бял бор и обикновен смърч. В по-ниските части на резервата, в широколистния пояс преобладават видовете бук, клен, дъб, елша, върба и др. Храстовата растителност е представена основно от дрян, къпина и малина, а тревната от червена и черна боровинка. Резерватът дава убежище на голям брой горски бозайници - благороден елен, сърна, кафява мечка, дива котка, лисица, златка, белка, язовец и др. Една от основните цели със създаването на резервата е опазването на благородния елен. През 1961 година “Дупката” е обявен за биосферен резерват.

Резерватът е изключителна държавна собственост и се охранява от Регионална инспекция по околната среда и водите – Пазарджик.

На територията на резервата са забранени всякакви дейности, с изключение на преминаването на хора по маркираните пътеки.

РЕЗЕРВАТ „БЕГЛИКА” - обявен на 11.05.1960 г. под името “Васил Коларов”. Площта на резервата е 1463,1 ха. Територията му е изключителна държавна собственост и обхваща територии с надморската височина между 1600 и 1900 м. Резерватът е покрит от иглолистни гори. Преобладава смърчът (*Picea abies*) „Беглика” се явява едно от най - южно разположените съобщества на смърча в целия му ареал. Средната възраст на гората се оценява на 130 години. На територията му са установени редки и ендемични растения. Тук е установено единственото находище в България на алпийско сграбиче, известно и като централноалпийски клин (*Astragalus alopecurus*) - красиво защитено растение превърнало се в емблема на резервата, други редки и защитени растения, установени в резервата са: срещашите се само в България родопска теменуга (*Viola rhodorea*), български рожец (*Cerastium bulgaricum*); срещашите се само на Балканския полуостров родопско крайснежно звъниче (*Soldanella rhodoraea*), Родопско омайниче (*Geum rhodoraicum*), Родопско великденче (*Veronica rhodoraea*), защитеният вид черно френско грозде (*Ribes nigrum*) и др.

Резерватът е изключителна държавна собственост и се охранява от Регионална инспекция по околната среда и водите – Пазарджик.

На територията на резервата са забранени всякакви дейности, с изключение на преминаването на хора по маркираните пътеки.

ЗАЩИТЕНИ МЕСТНОСТИ

1. ЗМ „Атолука”

Защитена местност „Атолука” е обявена със Заповед № 1900 /1969 г. и увеличена със Заповед № РД-10/1985 г. – площ - 318.2 хектара. Цел на обявяване: опазване на вековна иглолистна гора от бял бор и смърч. Намира се в землището на с. Равногор,

община Брацигово. Стопанисва се и се охранява от ДГС „Пещера” под контрола на РИОСВ – Пазарджик.

2. ЗМ „Арамлиец”

Защитена местност „Арамлиец” е обявена със Заповед № 2194/1968 г. и прекатегоризирана със Заповед № РД-411/2003 г. - площ 140.8 хектара. Цел на обявяване: опазване на характерен ландшафт. Намира се в с. Поибрене, община Панагюрище, област Пазарджик. Другата и част попада в област София. Контрол върху режима на ЗМ упражнява РИОСВ – Пазарджик.

3. ЗМ „Арап чал”

Местността е обявена със Заповед №196/19.03.1981 г. - площ 220.8 ха. Цел на обявяване: опазване на застрашени видове - глухар и лещарка. Намира се в землището на с. Света Петка, община Велинград. ЗМ се стопанисва и охранява от ДЛС „Алабак” под контрола на РИОСВ – Пазарджик.

4. ЗМ „Баташки снежник”

Защитената територия е обявена със Заповед № 3700/29.12.1972 г. с площ 1063,0 ха. Цел на обявяване: опазване на характерен ландшафт. Намира се в землището на гр. Батак, община Батак. ЗМ се стопанисва и охранява от ДГС „Батак” под контрола на РИОСВ – Пазарджик.

5. ЗМ „Бильов рът”

Защитената местност „Бильов рът” е обявена със Заповед №913/08.04.1972 г. и прекатегоризирана със Заповед № РД-406/03.04.2003 г. и има площ 89.7 ха. Цел на обявяване: опазване на характерен ландшафт. Намира се в землището на с. Церово, община Лесичово. Контрол върху режима на ЗМ упражнява РИОСВ – Пазарджик.

6. ЗМ „Бич”

Местността е обявена със Заповед № 2194/ 12.12.1968 г. и прекатегоризирана със Заповед № РД-416/03.04.2003 г. и е с площ 1.8 ха. Цел на обявяване: опазване на характерен ландшафт. Намира се в землището на гр. Панагюрище, община Панагюрище. Контрол върху режима на ЗМ упражнява РИОСВ – Пазарджик.

7. ЗМ „Бялата скала”

ЗМ „Бялата скала” е обявена със Заповед № 2194/12.12.1968 г. и прекатегоризирана със Заповед № РД-412/ 03.04.2003 г. и има площ от 86,6 ха. Цел на обявяване: опазване на характерен ландшафт. Намира се в землището на гр. Велинград, община Велинград. Контрол върху режима на ЗМ упражнява РИОСВ – Пазарджик.

8. ЗМ „Валявиците”

Местността е обявена със Заповед № 760/12.08.1986 г. и има площ от 73.0 ха. Цел на обявяване: запазване на естествени съобщества на ела и смърч. Намира се в землището на с. Пашови, община Велинград. ЗМ се стопанисва и охранява от ДГС „Белово” под контрола на РИОСВ – Пазарджик.

9. ЗМ „Венеца”

ЗМ „Венеца” е обявена със Заповед № 183/06.02.1968 г. и прекатегоризирана със Заповед № РД-419 03.04.2003 г. и има площ 100.5 ха. Цел на обявяване: опазване на

характерен ландшафт. Намира се в землището на гр.Панагюрище, община Панагюрище. ЗМ се стопанисва и охранява от ДГС „Панагюрище” под контрола на РИОСВ – Пазарджик.

10. ЗМ „Винище”

Обявена за защитена територия със Заповед № 357/09.02.1973 г. и прекатегоризирана със Заповед № РД-394 /03.04.2003 г. с площ от 148.1 ха. Цел на обявяване: опазване на характерен ландшафт. Намира се в землището на с. Равногор, община Брацигово. Контрол върху режима на ЗМ упражнява РИОСВ – Пазарджик.

11. ЗМ „Воденичарска кория”

Обявена със Заповед № 913 / 08.04.1972 г. и прекатегоризирана със Заповед № РД-407/03.04.2003 г. и има площ от 2.2 ха. Цел на обявяване: опазване на характерен ландшафт и местообитание на защитени видове птици. Намира се в землището на с. Сбор, община Пазарджик. Контрол върху режима на ЗМ упражнява РИОСВ – Пазарджик.

12. ЗМ „Друма”

ЗМ „Друма” е обявена със Заповед № 2122/21.01.1964 г., прекатегоризирана със Заповед № РД-424 /03.04.2003 г. и увеличена със Заповед № 776 /29.03.1972 г. и има площ от 8.0 ха. Цел на обявяване: опазване на характерен ландшафт. Намира се в землището на гр. Батак, община Батак. Контрол върху режима на ЗМ упражнява РИОСВ – Пазарджик.

13. ЗМ „Душков пчелин”

Защитената територия е обявена със Заповед № 183/06.02.1968 г. и прекатегоризирана със Заповед № РД-418/03.04.2003 г. Има площ от 7.4 ха. Цел на обявяване: опазване на характерен ландшафт и местообитание на защитени видове птици. Намира се в землището на гр. Панагюрище, община Панагюрище. ЗМ се стопанисва и охранява от ДГС „Панагюрище” под контрола на РИОСВ – Пазарджик.

14. ЗМ „Дъбравата”

Обявена за защитена местност със Заповед № 3962/20.12.1973 г. и прекатегоризирана със Заповед № РД-391/03.04.2003 г. Има площ от 12.0 ха. Цел на обявяване: опазване на характерен ландшафт. Намира се в землището на с. Лесичово, община Лесичово. ЗМ се стопанисва и охранява от ДГС „Пазарджик” под контрола на РИОСВ – Пазарджик.

15. ЗМ „Езерото”

ЗМ „Езерото” е обявена със Заповед № 913 /08.04.1972 г. за историческо място и прекатегоризирана със Заповед № РД-403/ 03.04.2003 г. Има площ от 5.8 ха и попада в землищата на с. Семчиново и с. Симеоновец, община Септември. Цел на обявяване: опазване на характерен ландшафт. Контрол върху режима на ЗМ упражнява РИОСВ – Пазарджик.

16. ЗМ „Златин дол”

ЗМ е обявена със Заповед № 913 /08.04.1972 г. за историческо място и прекатегоризирана със Заповед № РД-409 /03.04.2003 г., с площ от 8.3 ха. Цел на обявяване: опазване на характерен ландшафт. Намира се в землището на с. Семчиново, община Септември. Контрол върху режима на ЗМ упражнява РИОСВ – Пазарджик.

17. ЗМ „Йорданови поляни”

Защитената територия е обявена със Заповед № 913/ 08.04.1972 г. за историческо място и прекатегоризирана със Заповед № РД-405/ 03.04.2003 г., с площ от 71.9 ха. Цел на обявяване: опазване на характерен ландшафт. Намира се в землищата на с. Боримечково и с. Лесичово, община Лесичово. Контрол върху режима на ЗМ упражнява РИОСВ – Пазарджик.

18. ЗМ „Кавал тепе”

Обявена със Заповед № 449 /25.04.1984 г. с цел: опазване на красива местност за отдих и туризъм. Има площ от 83.0 ха. Попада в землището на гр. Батак, община Батак. ЗМ се стопанисва и охранява от ДЛС „Широка поляна” под контрола на РИОСВ – Пазарджик.

19. ЗМ „Калпазанов гроб”

ЗМ е обявена със Заповед № 2194/12.12.1968 г. за историческо място и после е прекатегоризирана със Заповед № РД-413/03.04.2003 г. Има площ от 16.2 ха и се намира в землището на гр. Велинград, община Велинград. Контрол върху режима на ЗМ упражнява РИОСВ – Пазарджик.

20. ЗМ „Балабанлии”

Местността е обявена със Заповед № 3962/20.12.1974 г. за историческо място и прекатегоризирана със Заповед № РД-390 /03.04.2003 г. Има площ от 123.5 ха. Попада в землището на с. Фотиново, общ. Батак. Цел на обявяване: опазване на характерен ландшафт. ЗМ се стопанисва и охранява от ДЛС „Борово” под контрола на РИОСВ – Пазарджик.

21. ЗМ „Кемера”

Обявена със Заповед № 3899/15.09.1975 г. с цел: опазване на характерен ландшафт. По-късно, със Заповед № РД-587/08.06.1983 г. е увеличена площта и на 102.9 ха. Попада в землищата на с. Фотиново и гр. Батак. ЗМ се стопанисва и охранява от ДЛС „Борово” под контрола на РИОСВ – Пазарджик.

22. ЗМ „Клептуза”

Защитената територия е обявена със Заповед № 407/09.02.1966 г. с цел: опазване на характерен ландшафт. Има площ от 412.0 ха. ЗМ се стопанисва и охранява от ДЛС „Ракитово” под контрола на РИОСВ – Пазарджик.

23. ЗМ „Конското дере”

Обявена със Заповед № 2194/12.12.1968 г. за историческо място и прекатегоризирана със Заповед № РД-415/03.04.2003 г. ЗМ има площ от 8.0 ха и се намира в землището на гр. Панагюрище. Цел на обявяване: опазване на характерен ландшафт. Контрол върху режима на ЗМ упражнява РИОСВ – Пазарджик.

24. ЗМ „Коритата”

ЗМ „Коритата” е обявена със Заповед № 913 / 08.04.1972 г. и прекатегоризирана със Заповед № РД-410 / 03.04.2003 г. Има площ от 10.7 ха и се намира в землището на с. Варвара, община Септември. Цел на обявяване: опазване на характерен ландшафт. Контрол върху режима на ЗМ упражнява РИОСВ – Пазарджик.

25. ЗМ "Корията I"

Обявена с цел: опазване на характерен ландшафт със Заповед № 2122 /21.01.1964 г. намира се в землището на гр. Батак, община Батак, с обща площ от 8.0 ха. Контрол върху режима на ЗМ упражнява РИОСВ – Пазарджик.

26. ЗМ "Корията II"

Защитената територия е обявена със Заповед № 357/09.02.1973 г. и прекатегоризирана със Заповед № РД-393 /03.04.2003 г. Целта на обявяването и е опазване на характерен ландшафт. Намира се в землището на с. Равногор, община Брацигово. Има площ от 27.5 ха. Контрол върху режима на ЗМ упражнява РИОСВ – Пазарджик.

27. ЗМ „Кървав чучур“

ЗМ е обявена със Заповед № 913/ 08.04.1972 г. и прекатегоризирана със Заповед № РД-398 /03.04.2003 г. Цел на обявяването е опазване на характерен ландшафт. Намира се в землището на гр. Батак, община Батак. Има площ от 3.0 ха. Контрол върху режима на ЗМ упражнява РИОСВ – Пазарджик.

28. ЗМ "Лунгурлии"

Целта на обявяването и е опазване на характерен ландшафт. Обявена със Заповед № 3718/28.08.1975 г. и прекатегоризирана със Заповед № 3718 /28.08.1975 г. с площ от 4.1 ха. Намира се в землището на гр. Батак, община Батак. ЗМ се стопанисва и охранява от ДЛС „Широка поляна“. Контрол върху режима упражнява РИОСВ – Пазарджик.

29. ЗМ "Манзул"

Защитената територия е обявена за опазване на вековна букова гора и характерен ландшафт със Заповед № 382/ 03.04.2003 г. Има площ от 36.6 ха. Намира се в землището на гр. Панагюрище, община Панагюрище. ЗМ се стопанисва и охранява от ДГС „Панагюрище. Контрол върху режима упражнява РИОСВ – Пазарджик.

30. ЗМ „Марина“

Обявена за опазване на вековни дървета от зимен дъб и характерен ландшафт със Заповед № РД342 /31.03.2003 г. Има площ от 1.5 ха и се намира в землището на с. Варвара, община Септември. ЗМ се стопанисва и охранява от ДГС „Пазарджик“. Контрол върху режима упражнява РИОСВ – Пазарджик.

31. ЗМ "Меандри на р. Рибна"

ЗМ е обявена със Заповед № 420 /14.11.1995 г. за опазване на естествения ландшафт и уникалните местообитания в местността Кара тепе. Има площ от 24.5 ха и се намира в землището на с. Кръстава, община Велинград. ЗМ се стопанисва и охранява от ДГС „Чехльово“. Контрол върху режима упражнява РИОСВ – Пазарджик.

32. ЗМ „Милеви скали“

Обявена със Заповед № 913 /08.04.1972 г. за историческо място и прекатегоризирана със Заповед № РД-404 /03.04.2003 г. за опазване на характерен ландшафт. Има площ от 115.1 ха и се намира в землищата на с. Драгиново, община Велинград и с. Семчиново и с. Симеоновец, община Септември. Контрол върху режима упражнява РИОСВ – Пазарджик.

33. ЗМ „Мирчовица“

Защитената местност е обявена със Заповед № 2122/ 21.01.1964 г., прекатегоризирана със Заповед № РД-420/03.04.2003 г. и променена площта и със Заповед №776/29.03.1972 г. с цел : опазване на характерен ландшафт. Има площ от 10.0 ха и се намира в землището на гр.Батак, община Батак. Контрол върху режима упражнява РИОСВ – Пазарджик.

34.3М” Несторови поляни”

Обявена със Заповед № 913/ 08.04.1972 г. и прекатегоризирана със Заповед № РД-401 /03.04.2003 г. с цел: опазване на характерен ландшафт. Намира се в землището на гр.Батак, община Батак и има площ от 5.0 ха. Контрол върху режима упражнява РИОСВ – Пазарджик.

35.3М”Новаковец и Бенковска поляна”

ЗМ е обявена със Заповед № 913 /08.04.1972 г. и прекатегоризирана със Заповед № РД-421/03.04.2003 г. с цел: опазване на характерен ландшафт. Намира се в землището на с.Церово, община Лесичово и има площ от 35.3 ха. Контрол върху режима упражнява РИОСВ – Пазарджик.

36.3М”Оборище”

Обявена с Постановление на МС 1171/ 24.09.1951 г., прекатегоризирана със Заповед № РД-422/03.04.2003 г. и увеличена площта и със Заповед № 256 /25.02. с цел: опазване на характерен ландшафт. Намира се в землището на с.Оборище, община Панагюрище и има площ от 203.8 ха. Контрол върху режима упражнява РИОСВ – Пазарджик.

37.3М”Огняново – Синитевски рид”

Обявена със Заповед № РД-384/03.04.2003 г., променена площта (увеличение) със Заповед № РД-408/ 07.07.2008 г. и със Заповед № РД-408 07.07.2008 г. е променен режима на дейностите. Площта на ЗМ е 146.24 ха. Намира се в землищата на с.Синитово и с.Огняново, община Пазарджик. Обявена със следната цел:

- опазване на полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (*Festuco-Brometalia*) и псевдостепа с житни и едногодишни растения от клас *Thero-Brachypodietea*;

- опазване на защитени, редки и застрашени растителни видове, като: текирска мишорка (*Gypsophila tekirae*), игликоцветна айважива (*Alkanna primuliflora*), стрибърнова айважива (*Alkanna stribrnyi*), борзеанов игловръх (*Alyssum borzaeanum*) и др.

- опазване на защитени, редки и застрашени животински видове : жаба дървесница (*Hyla arborea*), турска боа (*Eryx jaculus*), малък ястреб (*Accipiter nisus*), голям ястреб (*Accipiter gentiles*), орел-змияр (*Circaetus gallicus*), малък орел (*Hieraetus pennatus*), и др. Контрол върху режима на ЗМ упражнява РИОСВ – Пазарджик.

38.3М „Патъова кория”

Обявена с цел опазване на вековна дъбова гора и характерен ландшафт със Заповед № РД -383/03.04.2003 г. Има площ от 81.2 ха и се намира в землището на с. Оборище, община Панагюрище. ЗМ се стопанисва и охранява от ДГС „Панагюрище”. Контрол върху режима упражнява РИОСВ – Пазарджик.

39.3М”Порт Артур”

ЗМ е обявена със Заповед № 3813/12.12.1974 г. и прекатегоризирана със Заповед № РД-376/ 03.04.2003 г. Има площ от 15.3 ха, намира се в землището на община

Велинград. Обявена е с цел: опазване на характерен ландшафт. ЗМ се стопанисва и охранява от ДГС „Чехльово”. Контрол върху режима упражнява РИОСВ – Пазарджик.

40.ЗМ” Пясъка”

Обявена със Заповед № 3962/20.12.1973 г. и прекатегоризирана със Заповед № РД-388 /03.04.2003 г. с цел – опазване на характерен ландшафт. Има площ от 4.8 ха и се намира в землището на с.Фотиново, община Батак. ЗМ се стопанисва и охранява от ДЛС „Борово”. Контрол върху режима упражнява РИОСВ – Пазарджик.

41.ЗМ”Ровно”

Защитената територия е обявена със Заповед № 357 /09.02.1973 г. и прекатегоризирана със Заповед № РД-395 от 03.04.2003 г. с цел – опазване на характерен ландшафт. Има площ от 47.7 ха и се намира в землището на гр.Батак, община Батак. Контрол върху режима упражнява РИОСВ – Пазарджик.

42.ЗМ” Рогачица”

Обявена с цел опазване на елово-смърчова гора съгласно Заповед № 21/ 08.01.1981 г. Има площ от 126. ха и се намира в землището на община Велинград. ЗМ се стопанисва и охранява от ДЛС „Алабак”. Контрол върху режима упражнява РИОСВ – Пазарджик.

43.ЗМ”Самодивска поляна”

ЗТ има площ от 132.6 ха и се намира в землището на гр.Батак, община Батак.Обявена е със Заповед №449 /25.04.1984 г. с цел : опазване на красива местност за отдих и туризъм. ЗМ се стопанисва и охранява от ДЛС „Беглика”. Контрол върху режима упражнява РИОСВ – Пазарджик.

44.ЗМ”Сачан дере”

Защитената територия е обявена със Заповед № 3962/20.12.1973 г. и прекатегоризирана със Заповед № РД-389/2003 г. с цел – опазване на характерен ландшафт. Има площ от 14.2 ха и се намира в землището на с.Фотиново, община Батак. ЗМ се стопанисва и охранява от ДЛС „Борово”. Контрол върху режима упражнява РИОСВ – Пазарджик.

45.ЗМ”Свети Георги”

Обявена с цел опазване на естествено находище на блатно кокиче, съгласно Заповед № 202 /11.03.1987 г. Има площ от 5.7 ха и се намира в землището на с.Варвара, община Септември. ЗМ се стопанисва и охранява от ДГС „Пазарджик”. Контрола върху режима упражнява РИОСВ – Пазарджик.

46.ЗМ”Сивата грамада”

Защитената територия е обявена със Заповед № 183/06.02.1968 г. и прекатегоризирана със Заповед № РД-417/03.04.2003 г. с цел – опазване на характерен ландшафт. С площ от 16.0 ха. Намира се в землището на гр.Панагюрище, община Панагюрище. ЗМ се стопанисва и охранява от ДГС „Панагюрще”. Контрол върху режима упражнява РИОСВ – Пазарджик.

47.ЗМ”Слънчева поляна”

Обявена за опазване на красива местност за отдих и туризъм съгласно Заповед № 449/25.04.1984 г. Има площ от 69.3 ха, намира се в землището гр.Батак, община Батак.

ЗМ се стопанисва и охранява от ДЛС „Широка поляна”. Контрол върху режима упражнява РИОСВ – Пазарджик.

48.ЗМ”Студената чучурка”

Обявена за опазване на красива местност за отдих и туризъм, съгласно Заповед № 449 /25.04.1984 г. Има площ от 73.1 ха и се намира в землището гр.Батак, община Батак. ЗМ се стопанисва и охранява от ДЛС „Широка поляна”. Контрол върху режима упражнява РИОСВ – Пазарджик.

49.ЗМ”Суватя”

Защитената територия е обявена със Заповед № 913/08.04.1972 г. и прекатегоризирана със Заповед № РД-400 /03.04.2003 г. с цел – опазване на характерен ландшафт. Има площ от 5.0 ха. Намира се в землището на гр.Батак, община Батак. Контрол върху режима упражнява РИОСВ – Пазарджик.

50.ЗМ”Суха лъка I”

Защитената територия е обявена със Заповед №3813/12.12.1974 г. и прекатегоризирана със Заповед № РД-377/ 03.04.2003 г. с цел – опазване на характерен ландшафт. Има площ от 5.8 ха и се намира в землището на Велинград, община Велинград. ЗМ се стопанисва и охранява от ДЛС „Чехльово”. Контрол върху режима упражнява РИОСВ – Пазарджик.

51.ЗМ”Суха лъка II”

Защитената територия е обявена с цел – опазване на характерен ландшафт, съгласно Заповед № 3813/12.12.1974 г. Има площ от 3.2 ха и се намира в землището на Велинград, община Велинград. ЗМ се стопанисва и охранява от ДЛС „Чехльово”. Контрол върху режима упражнява РИОСВ – Пазарджик.

52.ЗМ”Тодин гроб”

Защитената територия е обявена със Заповед №913/08.04.1972 г. и прекатегоризирана със Заповед № РД-402 /2003 г. с цел – опазване на характерен ландшафт. Има площ от 5.0 ха и се намира в землището на гр.Велинград, община Велинград. Контрол върху режима упражнява РИОСВ – Пазарджик.

53.ЗМ”Тошков чарк”

Обявена за опазване на красива местност за отдих и туризъм съгласно Заповед № 449 /25.04.1984 г. Има площ от 57.4 ха и се намира в землището гр.Батак, община Батак. ЗМ се стопанисва и охранява от ДЛС „Родопи”. Контрол върху режима упражнява РИОСВ – Пазарджик.

54.ЗМ”Тъмра”

Защитената територия е обявена със Заповед № 3751/30.11.1973 г. и съгласно Заповед № РД-505 /11.07.1979 г. и № РД-530 07.07.1992 г. площта и е намалена до сегашните 604.1 ха. Обявена е с цел - опазване на характерен ландшафт, скални образувания, стари римски пътища, мостове и развалини от крепостни стени. Попада в землището на с.Розово, община Брацигово. ЗМ се стопанисва и охранява от ДЛС „Пещера”. Контрол върху режима упражнява РИОСВ – Пазарджик.

55.ЗМ ”Търнавица”

Обявена с цел опазване на характерен ландшафт, съгласно Заповед № 2122 /21.01.1964 г., прекатегоризирана със Заповед РД-423/ 03.04.2003 г. и увеличена площта и съгласно Заповед № №776/29.03.1972 г. Площта на ЗМ е 10.0 ха и се намира в землището на землището гр.Батак, община Батак. Контрол върху режима упражнява РИОСВ – Пазарджик.

56.3М ”Филибелийска поляна”

Обявена за опазване на рядък растителен вид планински божур, съгласно Заповед № 408 /03.04.2003 г. Има площ от 1.2 ха и се намира в землището на Велинград. Контрол върху режима упражнява РИОСВ – Пазарджик.

57.3М ”Фотинска река”

Защитената територия е обявена със Заповед № 3962/20.12.1973 г. и прекатегоризирана със Заповед № РД-386/03.04.2003 г. с цел - опазване на характерен ландшафт. Намира се в землището на с.Фотиново, община Батак. Има площ от 314.3 ха. ЗМ се стопанисва и охранява от ДЛС „Борово”. Контрол върху режима упражнява РИОСВ – Пазарджик.

58.3М ”Хаджийски чарк”

Защитената територия е обявена със Заповед № 3962/20.12.1973 г. и прекатегоризирана със Заповед № РД-387 /03.04.2003 г. с цел - опазване на характерен ландшафт. Намира се в землището на с.Фотиново, община Батак. Има площ от 12.5 ха. ЗМ се стопанисва и охранява от ДЛС „Борово”. Контрол върху режима упражнява РИОСВ – Пазарджик.

59.3М ”Хайдушка скала”

Защитената територия е обявена със Заповед № 913/08.04.1972 г. и прекатегоризирана със Заповед № РД-397/ 03.04.2003 г. с цел - опазване на характерен ландшафт. Намира се в землището на гр.Батак, община Батак. Има площ от 3.0 ха. Контрол върху режима упражнява РИОСВ – Пазарджик.

60.3М ”Хайдушки кладенец I”

Защитената територия е обявена със Заповед № 22/08.01.1981 г. и прекатегоризирана със Заповед № РД-380 /03.04.2003 г. с цел - опазване на характерен ландшафт. Намира се в землището на гр.Велинград, община Велинград. Има площ от 10.2 ха. ЗМ се стопанисва и охранява от ДЛС „Алабак”. Контрол върху режима упражнява РИОСВ – Пазарджик.

61.3М ”Хайдушки кладенец II”

Обявена със Заповед № 2194 /12.12.1968 г. и прекатегоризирана със Заповед № РД-414 /03.04.2003 г. с цел - опазване на характерен ландшафт. Намира се в землището на гр.Панагюрище, община Панагюрище. Има площ от 65.4 ха. Контрол върху режима упражнява РИОСВ – Пазарджик.

62.3М ”Хамбарите”

Защитената местност е обявена със Заповед № 913/08.04.1972 г. и прекатегоризирана със Заповед № РД-399/2003 г. с цел - опазване на характерен ландшафт. Намира се в землището на гр.Батак, община Батак. Има площ от 5.0 ха. Контрол върху режима упражнява РИОСВ – Пазарджик.

63.ЗМ ”Цигов чарк”

Обявена за опазване на характерния ландшафт съгласно Заповед № 781/19.10.1979 г. и прекатегоризирана със Заповед № РД-381 /03.04.2003 г. Намира се в землището на гр. Ракитово, община Ракитово и има площ от 3.0 ха. ЗМ се стопанисва и охранява от ДЛС „Ракитово”. Контрол върху режима упражнява РИОСВ – Пазарджик.

64.ЗМ ”Чатъма”

Обявена за опазване на красива местност за отдих и туризъм, съгласно Заповед № 449/25.04.1984 г. Има площ от 27.3 ха и се намира в землището гр.Батак, община Батак. ЗМ се стопанисва и охранява от ДЛС „Беглика”. Контрол върху режима упражнява РИОСВ – Пазарджик.

65.ЗМ ”Чибуците”

Обявена за опазване на единственото у нас находище на върболистен тъжник със Заповед № 2509.01.1989 г. Има площ от 4.8 ха и се намира в землището на Велинград, община Велинград. Контрол върху режима упражнява РИОСВ – Пазарджик.

66.ЗМ ”Широка поляна”

Обявена за опазване на красива местност за отдих и туризъм, съгласно Заповед № 449/25.04.1984 г. Има площ от 27.3 ха и се намира в землището гр.Батак, община Батак. ЗМ се стопанисва и охранява от ДЛС „Беглика”. Контрол върху режима упражнява РИОСВ – Пазарджик.

67.ПЗ „Арабушка поляна”

Обявена за опазване на скални образувания в землището на гр.Стрелча, община Стрелча. Има площ от 42.0 ха. Обявена със Заповед № 1799 /30.06.1972 г.

68. ПЗ „Габровица”

Обявена за опазване на скални образувания в землището на гр.Стрелча, община Стрелча. Има площ от 42.0 ха. Обявена със Заповед № 1799 /30.06.1972 г.

69.ПЗ ”Гарванов камък”

Обявена за опазване на скални образувания в землището на гр.Стрелча, община Стрелча. Има площ от 42.0 ха. Обявена със Заповед № 1799 /30.06.1972 г.

70. ПЗ ”Герекински гьол”

Намира се в землището на гр. Стрелча, община Стрелча. Има площ от 25.9 ха. Обявена със Заповед № 1799 /30.06.1972 г.

71. ПЗ „ Гораница”

Обявена за опазване на скални образувания в землището на гр.Стрелча, община Стрелча. Има площ от 46.7 ха. Обявена със Заповед № 1799 /30.06.1972 г.

72. ПЗ „Жабата”

Обявена за опазване на скално образувание в землището на с.Медени поляни, община Велинград. Има площ от 0.2 ха. Обявена със Заповед № 448 /25.04.1984 г. ПЗ се стопанисва и охранява от ДГС „Селище”. Контрол върху режима упражнява РИОСВ – Пазарджик.

73. ПЗ „Киселица”

Обявена за опазване на скални образувания в землището на гр. Стрелча, община Стрелча. Има площ от 60.5 ха. Обявена със Заповед № 1799 /30.06.1972 г. ПЗ се стопанисва и охранява от ДГС „Панагюрище“. Контрол върху режима упражнява РИОСВ – Пазарджик.

74. ПЗ „Палеонтологично находище с „Дорково“

Обявена за опазване на уникално палеонтологично находище на кости от плиоценски гръбначни животни в землището на с. Дорково, община Ракитово. Има площ от 1.0 ха. Обявена със Заповед № 90/31.01.1990 г.

75. ПЗ „Пашови скали“

Обявена за опазване на скален масив със Заповед № 16/08.01.1981 г. Намира се в землището на с.Света Петка, община Велинград. Има площ от 2.1 ха. ПЗ се стопанисва и охранява от ДГС „Белово“. Контрол върху режима упражнява РИОСВ – Пазарджик.

76. ПЗ „Пещера Снежанка“

ПЗ е обявена с цел опазване на пещера със Заповед №512/14.03.1961 г. и са настъпили промени с площта : със Заповед № РД -2419/25.12.1967 г. (увеличаване) и със Заповед № 504/11.07.1979 г. (намаляване), като площта и към момента е 122.5 ха. Намира се в землището на гр.Пещера, община Пещера. ПЗ се стопанисва и охранява от ДГС „Пещера“. Контрол върху режима упражнява РИОСВ – Пазарджик.

77. ПЗ” Побит камък”

Обявена за опазване на скално образувание в землището на с.Побит камък, община Велинград. Има площ от 0.5 ха. Обявена със Заповед № 295/ 07.02.1962 г.

78. ПЗ”Лепеница”

ПЗ е обявена с цел опазване на пещера със Заповед № 2810 /10.10.1962 г., като със Заповед № РД-132 /11.02.2010 г. е направена промяна в режима на дейностите. Намира се в землището на гр.Ракитово, община Ракитово и има площ от 5.0 ха. ПЗ се стопанисва и охранява от ДЛС „Селище“. Контрол върху режима упражнява РИОСВ – Пазарджик.

79. ПЗ „Турчанов камък”

Обявена за опазване на скални образувания в землището на гр. Стрелча, община Стрелча. Има площ от 16.8 ха. Обявена със Заповед № 1799 /30.06.1972 г. ПЗ се стопанисва и охранява от ДГС „Панагюрище“. Контрол върху режима упражнява РИОСВ – Пазарджик.

80. ПЗ „Фотински водопад”

Обявена за опазване на водопад съгласно Заповед № 656 /13.09.1979 г. Намира се в землището на с.Фотиново, община Батак и има площ от 12.1 ха.

	Наименование	Категория	Собственост и стопанисване	Площ ха	Община	План за управление /да-не/
1.	Купена	резерват	Изключително държавна	1761.1	Пещера Брацигово	не
2.	Мантарица	резерват	Изключително държавна	1069.2	Ракитово Брацигово	не
3.	Дупката	резерват	Изключително държавна	1210.8	Батак	не
4.	Беглика	резерват	Изключително държавна	1463.1	Батак	не
5.	Атолука	защитена местност	държавна	318.2	Брацигово	не
6.	Арамлиец	защитена местност	държавна	140.8	Панагюрище	не
7.	Арап чал	защитена местност	държавна	220.8	Велинрад	не
8.	Баташки снежник	защитена местност	държавна	1063.0	Батак	не
9.	Бильов рът	защитена местност	държавна	89.7	Лесичово	не
10.	Бич	защитена местност	държавна	1.8	Панагюрище	не
11.	Бялата скала	защитена местност	държавна	86.6	Велинград	не
12.	Валявиците	защитена местност	държавна	73.0	Велинград	не
13.	Венеца	защитена местност	държавна	100.5	Панагюрище	не
14.	Винище	защитена местност	държавна	148.1	Брацигово	не
15.	Воденичарска кория	защитена местност	държавна	2.2	Пазарджик	не
16.	Друма	защитена местност	държавна	8.0	Батак	не
17.	Душков пчелин	защитена местност	държавна	7.4	Панагюрище	не
18.	Дъбравата	защитена местност	държавна	12.0	Лесичово	не
19.	Езерото	защитена местност	държавна	5.8	Септември	не
20.	Златин дол	защитена местност	държавна	8.3	Септември	не
21.	Йорданови поляни	защитена местност	държавна	71.9	Лесичово	не
22.	Кавал тепе	защитена местност	държавна	83.0	Септември	не
23.	Калпазанов гроб	защитена местност	държавна	16.2	Велинград	не
24.	Балабанлии	защитена местност	държавна	123.5	Батак	не
25.	Кемера	защитена местност	държавна	102.9	Батак	не

26.	Клептуза	защитена местност	държавна	412.0	Велинград	не
27.	Конско дере	защитена местност	държавна	8.0	Септември	не
28.	Коритата	защитена местност	държавна	10.7	Септември	не
29.	Корията I	защитена местност	държавна	8.0	Батак	не
30.	Корията II	защитена местност	държавна	27.5	Брацигово	не
31.	Кървав чучур	защитена местност	държавна	3.0	Батак	не
32.	Лунгурлии	защитена местност	държавна	4.1	Батак	не
33.	Манзул	защитена местност	държавна	36.6	Панагюрище	не
34.	Марина	защитена местност	държавна	1.5	Септември	не
35.	Меандри на р.Рибна	защитена местност	държавна	24.5	Велинград	не
36.	Милеви скали	защитена местност	държавна	115.1	Велинград	не
37.	Мирчовица	защитена местност	държавна	10.0	Батак	не
38.	Находище на атинска мерендера – село Исперихово	защитена местност	Общинска публична	37.4829	Брацигово	не
39.	Находище на стояново лютиче – село Равногор	защитена местност	Общинска публична	11.8354	Брацигово	не
40.	Несторови поляни	защитена местност	държавна	5.0	Батак	не
41.	Новаковец и Бенковска поляна	защитена местност	държавна	35.3	Лесичово	не
42.	Оборище	защитена местност	държавна	203.8	Панагюрище	не
43.	Огняново – Синитевски рид	защитена местност	държавна	146.24	Пазарджик	не
44.	Патъова кория	защитена местност	държавна	81.2	Панагюрище	не
45.	Порт Артур	защитена местност	държавна	15.3	Велинград	не
46.	Пясъка	защитена местност	държавна	4.8	Батак	не
47.	Ровно	защитена местност	държавна	47.7	Батак	не
48.	Рогачица	защитена местност	държавна	126.9	Велинград	не

49.	Самодивска поляна	защитена местност	държавна	132.6	Батак	да
50.	Сачан дере	защитена местност	държавна	14.2	Батак	не
51.	Свети Георги	защитена местност	държавна	5.7	Септември	не
52.	Сивата грамада	защитена местност	държавна	16.0	Панагюрище	не
53.	Слънчева поляна	защитена местност	държавна	69.3	Батак	не
54.	Студената чучурка	защитена местност	държавна	73.1	Батак	да
55.	Суватя	защитена местност	държавна	5.0	Брацигово	не
56.	Суша Лъка I	защитена местност	държавна	5.8	Велинград	не
57.	Суша Лъка II	защитена местност	държавна	3.2	Велинград	не
58.	Тодин гроб	защитена местност	държавна	5.0	Велинград	не
59.	Тошков чарк	защитена местност	държавна	57.4	Брацигово	не
60.	Тъмра	защитена местност	държавна	604.1	Брацигово	не
61.	Търнавица	защитена местност	държавна	10.0	Брацигово	не
62.	Филибелийска поляна	защитена местност	държавна	1.2	Велинград	не
63.	Фотинска река	защитена местност	държавна	314.3	Брацигово	не
64.	Хаджийски чарк	защитена местност	държавна	12.5	Брацигово	не
65.	Хайдушка скала	защитена местност	държавна	3.0	Брацигово	не
66.	Хайдушки кладенец I	защитена местност	държавна	10.2	Велинград	не
67.	Хайдушки кладенец II	защитена местност	държавна	65.4	Панагюрище	не
68.	Хамбарите	защитена местност	държавна	5.0	Батак	не
69.	Цигов чарк	защитена местност	държавна	3.0	Ракитово	не
70.	Чатъма	защитена местност	държавна	27.3	Батак	не
71.	Чибуците	защитена местност	държавна	4.8	Велинград	не
72.	Широка поляна	защитена местност	държавна	100.2	Батак	не
73.	Арабушка поляна	природна забележителност	-	42.0	Стрелча	не
74.	Габровица	природна забележителност	-	42.0	Стрелча	не

		лност				
75.	Гарванов камък	природна забележите лност	-	18.0	Стрелча	не
76.	Герикински гьол	природна забележите лност	-	25.9	Стрелча	не
77.	Гораница	природна забележите лност	-	46.7	Стрелча	не
78.	Жабата	природна забележите лност	-	0.2	Велинград	не
79.	Киселицата	природна забележите лност	-	60.5	Стрелча	не
80.	Палеонт. находище	природна забележите лност	-	1.0	Ракитово	не
81.	Пашови скали	природна забележите лност	-	2.1	Велинград	не
82.	Снежанка	пещера	-	122.5	Пещера	не
83.	Побит камък	природна забележите лност	-	0.5	Велинград	не
84.	Лепеница	пещера	-	5.0	Ракитово	не
85.	Турчанов камък	природна забележите лност	-	16.8	Стрелча	не
86.	Фотински водопад	природна забележите лност	-	12.1	Батак	не

През 2012 г. в резервати в териториалния обхват на РИОСВ-Пазарджик възникнаха два пожара:

1. Резерват „Дупката” - Пожарът беше низов и обхвана иглолистна гора от смърч с примес от бял бор и бук. Засегнатата площ е около 10 дка. При пожара е изгоря приземната настилка, състояща се от сухи листа, сухи тревисти остатъци и сухи клони. Изгоряха също паднали сухи дървета, а основите на живите дървета са обгорели при основата си.
2. Резерват „Купена” - Пожарът отново беше низов и обхвана около 5 дка гора съставена от черен бор, бук и зимен дъб. При пожара отново е изгоряла основно приземната настилка, състояща се от сухи листа, сухи тревисти остатъци, сухи клони, паднали сухи дървета и основата на всички дървета в границите на пожара.

Биоразнообразие

В териториалния обхват на РИОСВ-Пазарджик има голямо разнообразие от планини и равнини, което обуславя наличието на богат видов състав на растенията и животните, а също така и наличието на много защитени, редки и ендемични видове. Най-богати на защитени видове са Родопите, Бесепарските ридове, Рила и Средна гора. Тези територии са включени в границите

на защитени зони от мрежата „НАТУРА 2000“. В обхвата на РИОСВ-Пазарджик попадат частично или изцяло следните защитени зони от мрежата „НАТУРА 2000“:

№	Защитени зони приети по Директивата за птиците	Решение за приемане на зоната от Министерски съвет №	Заповед за обявяване на министъра на ОСВ № (Подготвя се и се издава от министъра. Съгласно ЗБР зоните трябва да бъдат обявени със Заповед до 2 години след приеманото им от МС)
1	BG0002057 „Бесепарски ридове”	122 от 2 март 2007 г. (ДВ. бр.21 от 9 Март 2007 г.)	РД-786 от 29 октомври 2008 г. (ДВ бр.106 от 12.12.2008 г.)
2	BG0002069 „Рибарници Звъничево”	122 от 2 март 2007 г. (ДВ. бр.21 от 9 Март 2007 г.)	РД 803 от 4 ноември 2008 г. (ДВ бр.106 от 12.12.2008 г.)
3	BG0002063 „Западни Родопи”	122 от 2 март 2007 г. (ДВ. бр.21 от 9 Март 2007 г.)	№ РД-835 от 17 ноември 2008 г. (ДВ бр. 108 от 19.12.2008 г.)
4	BG0002087 „Марица-Пловдив”	122 от 2 март 2007 г. (ДВ. бр.21 от 9 Март 2007 г.)	РД-836 от 17 ноември 2008 г. (ДВ бр. 108 от 19 Декември 2008 год.)
5	BG0000495 „Рила”	122 от 2 март 2007 г. (ДВ. бр.21 от 9 Март 2007 г.)	РД-764 от 28 октомври 2008 г. (ДВ бр. 100 от 21 Ноември 2008 год.)
6	BG0002054 „Средна гора”	802 от 4 декември 2007 г. (ДВ. бр.107 от 18 Декември 2007 г.)	РД-273 от 30 март 2012 г. (ДВ бр. 32 от 24.04.2012 г.)
	Защитени зони приети по Директивата за местообитанията		
1	BG0000254 „Бесепарски възвишения”	122 от 2 март 2007 г. (ДВ. бр.21 от 9 Март 2007 г.)	Няма
2	BG0000578 „Река Марица”	122 от 2 март 2007 г. (ДВ. бр.21 от 9 Март 2007 г.)	Няма
3	BG0000304 „Голак”	122 от 2 март 2007 г. (ДВ. бр.21 от 9 Март 2007 г.)	Няма
4	BG0000365 „Овчи хълмове”	122 от 2 март 2007 г. (ДВ. бр. 21 от 9 Март 2007 г.)	Няма
5	BG0000426 „Река Луда Яна”	122 от 2 март 2007 г. (ДВ. бр. 21 от 9 Март 2007 г.)	Няма
6	BG0001030 „Родопи-Западни”	661 ОТ 16 октомври 2007 г. (ДВ. бр. 85 от 23 Октомври 2007 г.)	Няма
7	BG0000495 „Рила”	122 от 2 март 2007 г. (ДВ. бр. 21 от 9 Март 2007 г.)	Няма
8	BG0001389 „Средна гора”	661 ОТ 16 октомври 2007 г. (ДВ. бр. 85 от 23 Октомври 2007 г.)	Няма

9	BG0001039 „Попинци”	661 ОТ 16 октомври 2007 г. (ДВ. бр. 85 от 23 Октомври 2007 г.)	Няма
10	BG0001386 “Яденица”	661 ОТ 16 октомври 2007 г. (ДВ. бр. 85 от 23 Октомври 2007 г.)	Няма

В град Пазарджик действа Зоологическа градина, лицензирана от министъра на околната среда и водите и контролирана от РИОСВ-Пазарджик. В зоологическата градина се отглеждат 129 животни от 28 вида.

Област Пазарджик е богата на лечебни растения, доказателство за което са регистрираните в инспекцията 74 билкозагответелни пункта. Най-събираните лечебни растения са от видовете плод от шипка, цветовете от липа, плод от къпина и др. Три от пунктовете имат право, съгласно заповед на министъра, да събират и обработват лечебни растения под специален режим – червен божур, елшовиден зърнастец, лечебна иглика, катраника, лазаркиня, лудо биле, лечебен ранилист, безстъблена решетка, лютивя тлъстига, кисел трън, шапиче. През 2012 година са съставени 10 акта за установени нарушения на Закона за лечебните растения.

Защитени зони от Националната екологична мрежа НАТУРА 2000 попадащи в област Пазарджик

1. 33 „Бесапарски ридове” BG0002057
2. 33 „Западни Родопи” BG0002063
3. 33 „Река Марица” BG0000578
4. 33 „Рибарници Звъничево” BG0002069
5. 33 „Рила” BG0000495
6. 33 „Средна гора” BG0002054
7. 33 „Бесапарски възвишения” BG0000254
8. 33 „Яденица” BG0001386
9. 33 „Родопи – Западни” BG0001030
10. 33 „Луда Яна” BG0000426
11. 33 „Голак” BG000304
12. 33 „Овчи хълмове” BG0000365
13. 33 „Попинци” BG0001039
14. 33 „Рибарници Пловдив” BG0002016

33 „Бесапарски ридове”

Защитена зона „Бесапарски ридове” с код BG0002057 е разположена в югоизпадната част на Тракийската низина, в близост до град Пазарджик, в подножието на Родопите. Мястото обхваща ниски варовити безлесни хълмове и съседните открити пространства на запад до пътя за Пещера, на изток до река Въча. Северна граница е река Марица, а южната преминава през землищата на селата Радилово, Бяга и Козарско и достига до град Кричим. На територията на мястото попадат и рибарниците до село Три водици. Бесапарските ридове са с надморска височина между 350 и 536 м. Около 90% от територията им е заета от калцифилни и топлолюбиви тревни съобщества. Има отделни петна широколистни и смесени гори. Най-разпространените тревни съобщества са доминирани от белизма *Dichanthium ischaetum*/ поради фактът, че видът е много издържлив на паша, утъпкване и особено на ерозия. Малък процент от територията е

заета от храсти и ниски дървета. Срещат се и изолирани площи със широколистни и смесени гори. Варовитите хълмове се характеризират със специфична растителност, което определя тяхното значение като убежище на редки, ендемични и реликтни видове. На хълмовете расте локален ендемичен растителен вид – текирската мишорка /*Gypsophila tekirae*/. От бозайниците лалугерът /*Spermophilus citellus*/ заслужава особено внимание, тъй като представлява основен хранителен ресурс за хранещите се тук дневни грабливи птици, някои от които много редки и застрашени.

33 „Западни Родопи”

Мястото включва по-високата западна част на Западните Родопи с най-представителните псевдо-бореални иглолистни гори, уникални за Европа. Северната граница следва линията Велинград-Ракитово-Батак-Пещера. Най-голяма площ заемат горите от бял бор /*Pinus sylvestris*/, следвани от смърча /*Picea abies*/. По-малки по площ са еловите /*Abies alba*/ и буковите /*Fagus sylvatica*/ гори. Срещат се също гори от черен бор /*Pinus nigra*/ и издънкови гори от горун /*Quercus dalechampii*/, трепетлика /*Populus tremula*/ и зимен дъб /*Q. sessiliflora*/.

В 33 ”Западни Родопи” са установени 130 вида птици, основно гнездящи, от които 21 са включени в Червената книга на България (1985). От срещаните се видове 43 са от европейско природозащитно значение (СПЕС) (BirdLife International, 2004). Като застрашени в Европа в категория СПЕС2 са включени 15 вида и съответно в СПЕС3 - 28 вида. Мястото осигурява подходящи местообитания за 26 вида, включени в приложение 2 на Закона за биологичното разнообразие, за които се изискват специални мерки за защита. От тях 23 са вписани в приложение I на Директива 79/409 на ЕС. Западните Родопи поддържат най-многочислената популация на глухаря /*Tetrao urogallus*/ в България. Те са едно от най-ценните места в страната от значение за Европейския съюз за опазването на този вид, както и на лещарката /*Bonasa bonasia*/, врабчовата кукумявка /*Glaucidium passerinum*/, пернатоногата кукумявка /*Aegolius funereus*/, козодоя /*Caprimulgus europaeus*/, черния кълвач /*Dryocopus martius*/, белогърбия кълвач /*Dendrocopos leucotos*/, осояда /*Pernis apivorus*/. Територията е една от най-значимите в Европа за опазване популациите на червеногръдката /*Erithacus rubecula*/, чинката /*Fringilla coelebs*/, белогушия дрозд /*Turdus torquatus*/, коса /*Turdus merula*/, жълтоглавото кралче /*Regulus regulus*/ и черноглавото коприварче /*Sylvia atricapilla*/.

33 „Рибарници Звъничево”

Рибарници Звъничево са разположени западно от Пазарджик в района между реките Марица и Тополница в землищата на селата Бошуля, Величково, Юнаците, Драгор, Мокрище, Звъничево и Ковачево. Зоната представлява комплекс от екстензивно ползвани рибарници и малки водоеми, разположени от двете страни на река Марица, както и влажни ливади, оризища и обработваеми площи, разположени между реките Марица и Тополница, коритата на двете реки и мястото на заустване на река Тополница в Марица. Различните басейни на рибарниците са обрасли на 36% до 65% с водолюбива растителност, основно с тръстика /*Phragmites australis*/, езерен камъш /*Scirpus lacustris*/, триръбест камъш /*Scirpus triqueter*/ и морски болбосхъонус /*Bolbochoenus maritimus*/. Откритите водни площи са частично обраснали с дяволски опех /*Trapa natans*/, жабешка водянка /*Hydrocharis morsus-ranae*/, плаваща лейка /*Salvinia natans*/, плаващ роголистник /*Ceratophyllum demersum*/, ръждавец /*Potamogeton* spp./ и др. Бреговете на река Марица са обрасли с крайречни гори от върби (*Salix alba*, *S. fragilis*),

тополи (*Populus nigra*, *P. alba*) и елша /*Alnus glutinosa*/.

В ”Рибарници Звъничево” са установени 96 вида птици, от които 24 са включени в Червената книга на България (1985). От срещащите се видове 34 са от европейско природозащитно значение (SPEC) - (BirdLife International, 2004). Като световно застрашени в категория SPEC1 са включени 3 вида, а като застрашени в Европа съответно в категория SPEC2 - 10 вида, в SPEC3 - 21 вида. Мястото осигурява подходящи местообитания за 27 вида, включени в приложение 2 на Закона за биологичното разнообразие, за които се изискват специални мерки за защита. От тях 22 са вписани също в приложение I на Директива 79/409 на ЕС.

Рибарници Звъничево са единственото място в Тракийската низина, където гнезди белобузата рибарка /*Chlidonias hybridus*/ и едно от най-важните места в страната от значение за Европейския съюз за този вид и за световно застрашената белоока потапница /*Aythya nyroca*/, гнездящи тук в значителна численост. Комплексът има голямо значение по време на прелет и зимуване за много водоплаващи и водолюбиви птици. Той е със световно значение за опазването на голямата бяла чапла /*Egretta alba*/, която се струпва тук в количества, надвишаващи 1% от биогеографската и популация. Застрашеният от изчезване в света малък корморан /*Phalacrocorax pygmaeus*/ редовно използва територията като място за хранене през зимата. Сивият жерав /*Grus grus*/ също е наблюдаван в рибарниците.

33 „Рила”

Планински релеф, отличаващ се със стръмни склонове. Ясно са изразени 4 височинни пояса, а в най-високите части са формирани местообитания от алпийски тип. В зоната на горите преобладават вековни гори от смърч, бял бор, бяла мура, бук. Обектът е с национално, европейско и световно значение. Смесени планински системи със сложно зонирание. Национален парк ”Рила” съответства на II-ра категория защитени територии, съгласно изискванията на IUCN. Паркът е една от най-големите защитени територии в Европейски мащаб, където се прилагат редица международни конвенции за защита на биоразнообразието. Национален парк ”Рила” е най-значимата територия по представеност в страната на високопланински глациални езера и езерна биота от глациален тип. Общата значимост на естествения ресурс и богатството на хабитатите (11% от Европейските) е от европейско значение, а ендемичната флора и безгръбначна фауна са от световно значение. Особено ценни са горските екосистеми със своя висок процент естественост (94,8%), където има ендемични горски комплекси (например от бяла мура) и едни от най-старите и представителни клекови съобщества в България. В резултат на прилагането на системата CORINE (Palearctic Classification) е установено, че на територията на НП ”Рила” са представени 60 хабитата от планински и високопланински тип. 51,66% от хабитатите имат консервационен статус. Разнообразието на парковата растителност е представено в момента от над 12 класа, 12 разреда, 17 съюза, 92 асоциации и 28 субасоциации. С изключение на разред *Seslerietalia comosae* Simon 1958, който е ендемичен за Балканския п-ов, останалите също са общи с планините на Средна Европа. От съюзите 6 са регионални балкански, 3 са карпато-балкански, останалите 8 са европейски. С малки изключения асоциациите са или български или разпространени само в Рила планина, т.е. ендемични за българската или рилска растителност. Поради труднодостъпната територия на НП, значителна част от горите не са повлияни силно от човешката намеса и са със значителна възраст. Средната възраст на горите в НП е 90 години – 91 за иглолистните и 74г. за широколистните. Горите на възраст над 100 години заемат 13 514,6 ха (31,8%) от залесената площ. От иглолистните гори 12 748,2 ха (31,7%), а от широколистните 766,4 ха (32,4%) са на възраст над 100 години. При основните лесообразуватели тази

тенденция е изразена най-силно за смърча и елата, докато за насажденията от бял бор и бяла мура преобладават горите с възраст между 80 и 120 години. Общият брой видове висши растения е 1 400 и представлява 38,35% от висшата флора на България.

Тук се срещат 11 вида Папратовидни, 6 Голосеменни, 80 Едноседелни и 1 303 Двуседелни вида растения. Най-добре проучена е групата на Папратовидните и Голосеменни растения, както и тази на Едноседелните от Покритосеменните растения. Ендемичен компонент (локални, български и балкански) - общо 57 вида.

Локални ендемити са 3 вида, както следва: 1. рилска иглика (*Primula deorum* Vel.); 2. павловско шапиче (*Alchemilla rawlowskii* Assenov); 3. рилски ревен (*Rheum rhaponticum* L.). С най-широко разпространение от тях в НП "Рила" е рилската иглика. Българските ендемити са 18, а балканските ендемити са 36 вида. В парка са установени 2 934 вида и подвида безгръбначни животни, обхващащи 312 редки (стенотопни) вида, 242 ендемита, 244 реликта, 41 вида, включени в световни и европейски списъци на застрашени видове (IUCN, E/ECE/1249, BC, CORINE) и 7 вида, защитени в България. Известното видово и подвидово разнообразие на гръбначните животни в Националния парк "Рила" е както следва: риби – 5 вида, земноводни и влечуги – 20 вида, птици – 99 вида, бозайници – 48 вида (дребни бозайници – 22 вида, прилепи – 10 вида и едри бозайници – 16 вида) или общо 172 вида. От особен природозащитен интерес са 162 таксона или над 90% от всички известни досега гръбначни животни от НП "Рила" разделени в следните групи – ендемити, реликти, защитени в България, включени в Червената книга на България, в Червения списък на IUCN от 1996, в Европейския червен списък на животни и растения, заплашени от изчезване в света, в списъците към Бернската и Бонската конвенции, в списъците към Директивата за птиците, Директивата за хабитатите на EMERALD. От рибите 2 вида са балкански ендемита и два вида български. От земноводните и влечугите 1 вид, от птиците 3 вида балкански ендемита, а от бозайниците 2 вида.

33 „Средна гора”

Мястото е разположено на юг от Стара планина и обхваща Същинска Средна гора - от долината на река Тополница на запад до землищата на селата Богдан, Каравелово и Климент на изток. На север мястото граничи с южните склонове на Стара планина и Пирдопското поле. Южната граница преминава над селищата Панагюрище, Стрелча, Старосел и Мътеница. Планината има обширни плоски била със слабо открояващите се върхове Братия (1519 м.), Буная (1572 м.) и Богдан (1604 м). Северните и склонове са по-стръмни и по-слабо разчленени от южните, които имат стъпаловиден характер. Разделена е на две от Копривщенското долинно разширение, откъдето извира реките Тополница и Стрелчанска Луда Яна.

Около 65% от територията на мястото е покрита с гори. Преобладават широколистните. В по-високите и северни части - стари букови *Fagus sylvatica*, а в по-ниските и южни - дъбови с издънков произход.

Иглолистните са предимно черно-борови насаждения *Pinus nigra*. Откритите тревни пространства, пасищата и храсталачните съобщества също заемат голям процент от територията. Обработваемите земи съставляват около 10% от общата площ. Средна гора е представителен комплекс от мозаечни местообитания, преходни между високопланинските (в Централен Балкан) и равнинните (в Тракийската низина), които определят и значително разнообразие на орнитофауната. В Средна гора са установени 144 вида птици, от които 24 са включени в Червената книга на България (1985) като редки или застрашени от изчезване. От срещаните се видове 56 са от европейско природозащитно значение (SPEC) (BirdLife International, 2004). Като световно застрашени в категория SPEC1 са включени 3 вида, а като застрашени в Европа,

съответно в категория SPEC2 - 20 вида, в SPEC3 - 33 вида.

Мястото осигурява подходящи местообитания за 40 вида, включени в приложение 2 на Закона за биологичното разнообразие, за които се изискват специални мерки за защита. От тях 35 са вписани в Приложение I на Директива 79/409 на ЕС. В Средна гора гнезди световно застрашения царски орел */Aquila heliaca/*, а белошипата ветрушка */Falco naumanni/* е гнездила тук в близкото минало. Доскоро в района се намираше едно от гнездовите находища на ловния сокол */Falco cherrug/*, който през 2004 г. също е включен в списъка на световно застрашените видове (BirdLife International, 2004). Средна гора е едно от двете места в България, където гнезди уралската улулица */Strix uralensis/*. Тя е едно от най-важните места в страната от значение за Европейския съюз за опазването на този вид, както и за малкия креслив орел */Aquila pomarina/*, лещарката */Bonasa bonasia/*, белоопашатия мишелов */Buteo rufinus/*, белогърбия кълвач */Dendrocopos leucotos/*, градинска овесарка */Emberiza hortulana/*, черночелата сврачка */Lanius minor/*, горската чучулига */Lullula arborea/* и червогушата мухоловка */Ficedula parva/*. В района се срещат представителни популации и други застрашени видове, вписани в приложение I на Директива 79/409 на ЕС на червогръдката */Erithacus rubecula/*, обикновената чинка */Fringilla coelebs/*, въртошиятката */Jynx torquilla/*, зеленият кълвач */Picus viridis/*, пойният дрозд */Turdus philomelos/* и косът */Turdus merula/*. Те гнездят в ЗЗ "Средна гора" в значителни числености, което прави мястото едно от най-значимите за тези видове в Европа.

ЗЗ „Бесапарски възвишения”

Сухи тревни съобщества върху протерозойски карбонатни почви. Растителността е минимална. Мястото е значимо като място за храна на многобройни хищни птици, които гнездят по северните склонове и дерета на Родопите. Предпоставка за това е и съществуването на голяма колония от *S. citellus*. Екосистемата трябва да се развива в една естествена сукцесия с естествената съпътстваща орнитофауна.

Флората Бесапарски възвишения със средиземноморско влияние е уникална и представлява последния етап на деградация на ксеротермните дъбови гори в Южна България. Зоната включва многобройни редки и ендемични растителни видове.

ЗЗ „Яденица”

Защитената зона представлява биокоридор между Национален парк Рила и Западни Родопи. Това са слабо засегнати територии, в които се опазват масиви от бял бор и ела (едни от най-големите в България). Крайречните галерии от елша растат в дълбоките долини на реките Яденица и Чепинска. Зоната е място за размножаване и миграция на мечката. Позволява постоянното живеене на няколко мечки и е важна за опазване на връзката между различните части на Рило-Родопската популация на вида.

ЗЗ” Река Марица”

Първата част от зоната включва участък от 105 км покрай реката. Територията е представена предимно от открити площи, горските терени са рядкост и обикновено присъстват като изкуствено засадени петна от топола. Почти няма блатна растителност (дзука и тръстика). Влажните зони и приспособената изкуствено засадена растителност са оградени с ограда, като на територията им има ловджийски заслон осигуряващ известна охрана на района. Зоната включва две изкуствени езера за развъждане на риба - Три водици и Звъничево, в които водният режим е регулиран и позволява концентрирането на голямо разнообразие от зимуващи птици. Има няколко езера, които

събират около себе си зимуващите птици.

33 „Родопи – Западни”

Защитената зона включва обширни иглолистни и смесени гори. Района е слабо населен. Около Триград са се формирали значими скални образувания. Към зоната са включени и някои долини със средиземноморско климатично влияние (континентално мезо-средиземноморски климат по Rivas-Martinez): реките Въча, Канина, Бистрица, Доспатска. Района е предложен за природен парк.

Това е най-голямата предложена защитена зона в България и едновременно с това ключово място за опазване на мечката – без опазване на тази зона срещу фрагментация и засилване на човешкото влияние, бъдещото на цялата Рило-Родопска популация, включително и гръцката ѝ част, би било несигурно. Огромна заплаха е строителството на нови ски курорти, леглови бази в планината, ски писти и ски съоръжения. Това ще фрагментира зоната и прогони мечката и други редки видове от там. Зоната е застрашена от плановете за строеж на нови малки ВЕЦ, които разрушават крайречните местообитания, променят естествените хидрологични характеристики и вредят на ихтиофауната. Плановете за строителство на вятърни електроцентрали могат да нанесат значителни въздействия на тревни, скалисти и храстови местообитания. Прибъдещо разширяване на автомобилните пътища в зоната и строителство на нови язовири е необходимо да се вземат мерки за опазване на защитените местообитания и дефрагментацията на местообитанията на мечката и дивата коза.

33 „Река Луда Яна”

Средното и долно течение на река Луда Яна. Пясъчно-глинесто дъно в средната част и тинесто в долното течение. Значително количество тръстика и в долната част на реката. Реката извира от връх в Същинска Средна гора (1449 м). Горното ѝ течение протича по дълбока обезлесена долина. Близко до Панагюрище навлиза в разширяваща се долина и след това тече пак през дефилето. Ерозията и оголването са много интензивни, особено близо до обезлесените планински склонове близо до Панагюрище. Водата се използва за напояване и част от нея се губи в алувиалните наноси, така че реката пресъхва почти всяка година. Биологичното разнообразие е силно повлияно от отрицателни антропогенни въздействия. Високата степен на естествена защита позволява използването на заливната тераса като екокоридор между Средна гора и река Марица. Зоната е важен биокоридор, свързващ планината с река Марица.

33 „Голак”

Преобладават широколистните гори но съществуват и изкуствени борови насаждения и смесени гори. Има и обработваеми земи и храстови съобщества. Има и няколко малки селища. Границите му са добре определени – на север шосето; на запад и юг – речните корита, а естествената горска граничи с хълмовете на изток. Почти с центъра на сайта се намира едно уникално селище, а в северозападната част се намират разпръснати къщи. Останалата част от сайта е почти недостъпна поради ерозиралите и свлечени черни пътища.

От наблюдаваните 51 вида птици 44 са включени в Закона за биологичното разнообразие, а 31 от тях са от конзервационна значимост за Европа, като 7 вида са посочени като „уязвими“, 1 като „рядък“, 7 като „намаляващи“ и 35 като „стабилни“.

Зоната представлява естествени широколистни гори (бук и дъб), изкуствени

иглолистни дървостои (черен и бял бор), естествени и полуестествени тревни площи с ниска степен на човешко въздействие и с добра структура и състояние.

ЗЗ „Овчи хълмове”

Защитена зона "Овчи хълмове" с код BG 0000365 за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, включена в списъка от защитени зони, приета от Министерски съвет с Решение № 122 от 02.03.2007 г.(ДВ,21/2007г.). Опазват се природни местообитания и двата вида сухоземни костенурки срещащи се в България.

ЗЗ „Попинци”

Защитената зона представлява хълмист район на юг от Същинска Средна гора. Опазва дъбови, храстови и тревни съобщества и местообитания на костенурки. Зоната опазва една от малкото останали жизнени популации на сухоземни костенурки в района планините обграждащи Горнотракийската низина. Местообитанието е основно от дъбови гори са с издънков характер.

ЗЗ „Рибарници Пловдив”

Обрасли с блатна растителност рибарници, разположени северно от грПловдив. Общият вид на рибарниците се определя от обрасли с хидрофитна растителност басейни. Преобладават роголистникът /*Cerathophilum* sp./, плаващият ръждавец /*Potamogeton natans*/, дяволският орех /*Trapa natans*/, щитолистната какичка /*Nymphoides peltata*/ и др. Бреговете на басейните са обрасли с папур (*Typha angustifolia*, *Typha latifolia*, *Typha laxmanii*), тръстика /*Phragmites australis*/, ежова главичка//*Sparganium ramosum*/, острица /*Carex* sp./, шавар /*Juncus* sp./ и единични върби /*Salix* sp./ . Тръстиката и папурът образуват на места острови сред басейните. По дигите има ивици от овощни дървета и тополи.

III. АНАЛИЗИ ПО ФАКТОРИ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ

III.1.ОТПАДЪЦИ

1.Кратка информация и анализ за разработването, приемането от общинските съвети, актуализирането на общинските програми за управление на отпадъците и общинските наредби.

Екологосъобразното управление на отпадъците се урежда от Закона за управление на отпадъците (ЗУО). На основание чл. 52 от ЗУО общините разработват Общински програми за управление на отпадъците. Програмите се приемат от Общинските съвети и са неразделна част от общинските програми за околна среда. В програмите са предвидени мерки за намаляване или ограничаване образуването на отпадъци, както и на степента на тяхната опасност, рециклиране, регенериране или други форми на оползотворяване, екологосъобразно обезвреждане, почистване на старите замърсявания с отпадъци.

Информация относно стратегии, планове и програми, които се изпълняват в областта на опазване на околната среда

Община	Наименование на документа	Дата на приемане, година на актуализиране	Период на действие	Брой изпълнени мерки по плановете и програмите	Забележка: Общ. Програми отговорящи на ЗООС и ЗУО – да/не - причина
Пазарджик	Програма за управление на дейностите по отпадъците	29.10.2009г.	2009-2013г.	9	Да Решение преценка за ЕО. Изготвя се регионална ПУДО на 9 общини
Батак	Програма за управление на дейностите по отпадъците	Приета от ОбС 13.12.2004г. , актуализирана 2008г.	2008-2013г.	3	Не Направена актуализация, но не отговаря на ЗУО
Белово	Програма за управление на дейностите по отпадъците	Приета от ОбС 2007г., Приета от ОбС 23.04.2009г.	2007-2013г.	5	Не Направена актуализация, но не отговаря на ЗУО
Брацигово	Програма за управление на дейностите по отпадъците	Приета от ОбС 23.04.2009г.	2007-2013г.	8	Да Решение преценка за ЕО
Велинград	Програма за управление на дейностите по отпадъците	Приета от ОбС 05.2004г. , актуализирана 2010г.	2010–2014г.	27	Не Направена актуализация, но не отговаря на ЗУО
Панагюрище	Програма за управление на дейностите по отпадъците	Приета от ОбС 28.10.2004г. , актуализирана 2011г.	2011–2015г.	15	Да Решение преценка за ЕО
Пещера	Програма за управление на дейностите по	Приета от ОбС 27.03.2009г. ,	2008-2013г.	Мерките са дългосрочни	Не Направена актуализация,

	отпадъците	актуализирана			но не отговаря на ЗУО
Лесичово	Програма за управление на дейностите по отпадъците	Приета от ОбС 29.05.2009г.	2008-2013г.	2	Да Решение преценка за ЕО
Ракитово	Програма за управление на дейностите по отпадъците	Приета от ОбС 10.2010г.	2008-2013г.	4	Не Направена актуализация, но не отговаря на ЗУО
Септември	Програма за управление на дейностите по отпадъците	Приета от ОбС 10.2010г.	2008–2013г.	17	Да Решение преценка за ЕО
Стрелча	Програма за управление на дейностите по отпадъците	Приета от ОбС 17.02.2005г. , актуализирана 2011г.	2011-2015г.	5	Да Решение преценка за ЕО

Общинските съвети са приели наредби, с които са определени реда и условията за:

- изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови, включително биоразградими, строителни, опасни отпадъци, образувани от физически лица и масово разпространени отпадъци на своя територия;

- заплащането за предоставяне на съответните услуги по реда на Закона за местните данъци и такси.

2. Битови отпадъци

Основната цел на провежданата национална политика по управление на отпадъците е да се постигне интегрирана рамка за управление на отпадъците, която да доведе до намаляване на въздействията върху околната среда, причинени от генерираните отпадъци, подобряване на ефективността на използване на ресурсите, увеличаване отговорностите на замърсителите, стимулиране на инвестициите за управление на отпадъците.

Интегрираната система за управление на отпадъците има за цел да се предотврати, намали и ограничи вредното въздействие на отпадъците върху човешкото здраве и околната среда.

Въвеждането на йерархия при управление на отпадъците определя като основен приоритет предотвратяване образуването на отпадъците при източника им, а при невъзможност, осигуряване на тяхното рециклиране или оползотворяване.

Депонирането на отпадъците или изгарянето им без използване на енергията се разглежда като последен и най-нежелан изход.

Контролираната територия на РИОСВ - Пазарджик е с площ 4 458 кв.м. и обхваща 11 общини. За всички общини са изпълнени условията на чл.19, ал.2 от ЗУО, при което са осигурени условия, всеки притежател на битови отпадъци да се обслужва от лица, на които е предоставено право да извършват дейностите по събиране, транспортиране, оползотворяване или обезвреждане на тези отпадъци. Може да се счита, че населението в областта е обхванато на 100%. Има малки изключения – за община Велинград и община Ракитово, но те са резултат на специфични за общините дадености. В община Велинград това са три махали, разположени високо в планината, в които постоянно пребиваващите жители са много малко. Увеличаването на броя на специализираните съдове за битови отпадъци и точките на разполагане е залегнало като задача в общинските програми за управление на отпадъците със съответно необходимите финансови средства за реализация. Мярката ще доведе до оптимизиране на организираното сметосъбиране и предотвратяване на замърсяванията с отпадъци.

През последните години значително се подобриха показателите в това отношение в общините Батак, Лесичово, Септември, Велинград и Ракитово. Това бяха общините, в които имаше население, необхванато от организирания процес на събиране и извозване на битовите отпадъци, което от своя страна беше предпоставка за възникване на нерегламентирани сметища.

След въвеждане на разделното събиране на отпадъци от опаковки във всички общини на територията на РИОСВ-Пазарджик се извършва контрол на точките с разположени контейнери за разделно събиране на отпадъци от опаковки, но поради все още непромененото съзнание на населението, разделното събиране се осъществява трудно- има изгорени и липсващи контейнери. Повече от половината от общините обхванаха на 100% населението чрез системата за разделно събиране на отпадъците от опаковки, като разположиха контейнери и в по-малките населени места, въпреки че включването на населени места с по-малко от 5000 жители не е задължително след въвеждане на законовата разпоредба от 13. 07 2012г. На всяко тримесечие общините изпращат доклад за направените проверки на точките за разделно събиране в РИОСВ-Пазарджик, а РИОСВ от своя страна обобщава и отчита резултатите в МОСВ. .

Факт е, че през 2012г. почти всички общини предприеха мерки за разделното събиране и на другите потоци МРО, чрез сключени договори с организации по оползотворяване на МРО, както и с фирми, привели дейностите си с МРО, съгласно изискванията на ЗУО и подзаконовите нормативни актове. Ниската събираемост на другите потоци МРО показва, че мерките заложи в договорите, не се изпълняват ефективно.

Информация за разработването, приемането, актуализирането и изпълнението на програмите за разделно събиране и оползотворяване на масоворазпространените отпадъци за лицата, изпълняващи задълженията си индивидуално.

През 2012 г. на територията, контролирана от РИОСВ - гр. Пазарджик „Гудекс” АД, гр.Пещера продължи да изпълнява индивидуално задълженията си по Наредбата за опаковки и отпадъците от опаковки с утвърдена Програма за управление на отпадъците от опаковки.

Информация за изпълнението на заложените ангажменти на общините в Програмите по управление на дейностите по отпадъците, във връзка с изпълнение на задълженията им за разделно събиране на битовите отпадъци, вкл. отпадъци от опаковки, както и изпълнението им на договорите с организациите по оползотворяване на отпадъците от опаковки.

На всяко тримесечие общините представят в РИОСВ-Пазарджик доклад и копия от протоколи за направени проверки на контейнерите за разделно събиране на отпадъците от опаковки с цел установяване на състоянието им, както и какъв процент от съдовете се използват по предназначение от населението, и дали графикът за извозване се спазва, а до 31 март изпращат годишен отчет по изпълнението на мерките предвидени в Плана за действие към ПУДО.

Процент и общ брой на населението в общините, обхванато от системите за разделно събиране на отпадъци, вкл. био-отпадъци, опаковки и отпадъците от опаковки, излезли от употреба батерии и акумулатори, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, както и от системи за домашно компостиране.

		Община	Въведени системи за разделно събиране на МРО, в.т. ч.:	Брой на пунктовете за разделно събиране на различните видове МРО
1	2	3	4	5
1.Пазарджик	Отпадъци от опаковки *	100%	114817	204 бр. тип „бобър“-жълти и 82 бр. тип „иглу“-зелени, - общо 286 бр. контейнери, разположени на територията на гр. Пазарджик, с. Мокрище и с. Главиница, собственост на „ЕкобулпакАД; В останалите 28 бр. населени места с население под 5 000 жители са разположени още общо 53 контейнера (бобър 1 100 л) и 53контейнери тип ”иглу” от 1 400 л), собственост на „Екобулпак”АД – общ бр. по селата-106 бр. - 38 точки (фирми), на които са предоставени: 65 жълти бобри-1100 л., 11 жълти кофи-360л и 2 бр. зелени тип „иглу”-1 400л., собственост на „Екобулпак”АД; - 87 точки с трицветни контейнери, собственост на „Екопак- България”АД (87 бр. жълти, 87 бр. зелени и 87 бр. сини контейнери), разположени на територията на гр. Пазарджик и с. Ивайло-

				общ брой съдове-261 бр.
	Негодни за употреба батерии и акумулатори	100%	114817	договор с "Норд Елрециклинг"ЕАД - 15 точки с общ брой: 15 съдове за портативни батерии ; 1 точка за автомобилни батерии (тук не влизат обекти, които предлагат автомобилни батерии, в които също има разположени контейнери)
	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, в т.ч. луминесцентни лампи и други лампи, съдържащи живак	100%	114817	договор с "Норд Елрециклинг"ЕАД - събирането ще се извършва кампанийно
2.Пещера	Отпадъци от опаковки	100%	24 068	71 точки (70 сини контейнера, 73 жълти контейнера и 67 зелени контейнера - от тях 61 т. за гр. Пещера, 4 т. за с. Радилово, 5 т. за с. Капитан Димитриево и 1 т. за летовище "Св. Константин"- общо 210 контейнера.
	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, в т.ч. луминесцентни лампи и други лампи, съдържащи живак	100%	24 068	договор с "Елтехресурс"АД - площадка върху общински имот - събирането ще се извършва кампанийно-определена 1 точка
	Негодни за употреба батерии и акумулатори	100%	24 068	договор с "Екобатери"АД - 20 точки (14 за гр. Пещера, 3 за с. Капитан Димитриево и 3 за с. Радилово)
3.Септември	Отпадъци от опаковки	100%	28 387- общината 9176 -гр. Септември	50 точки (30бр.жълти-660л., 60бр.жълти-360л. и 50бр. иглу-1100л.)- гр.Септември; 15т.- гр.Ветрен; 12т. - с. Варвара; 9т .-с. Ветрен дол; 6т.-с.Симеоновец; 13т.-с.Семчиново; 10т.-с.Виноградец; 10т.-с.Карабунар;

				<p>5т.-с.Бошуля; 3т.-с.Злокучене; 13т.-с.Ковачево; 7т.-с.Лозен.</p> <p>Всички населени места, с изкл. на гр. Септември са под 5 000 жители разположени контейнери с общ обем-83 720л</p> <p>За гр. Септември с население - 9176 жители са разположени контейнери с общ обем – 96 400 л.</p> <p>Общ получен обем: 180 120л</p>
	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, в т.ч. луминесцентни лампи и други лампи, съдържащи живак	100%	28387	<p>1площадка за събиране на ИУЕЕО с разрешение по чл.37 от ЗУО;</p> <p>договор с организация по оползотворяване на ИУЕЕО- "ИУЕЕО Рециклиране" АД точки за събиране на дребно електронно оборудване</p> <p>7т- гр.Септември; 4т.- гр.Ветрен; 2т. - с. Варвара; 2т.-с. Ветрен дол; 2т.-с.Симеоновец; 2т.-с.Семчиново; 2т.-с.Виноградец; 2т.-с.Карабунар; 2т.-с.Бошуля; 1т.-с.Злокучене; 2т.-с.Ковачево; 2т.-с.Лозен.</p>
	Негодни за употреба батерии и акумулатори	100%	28387	<p>договор с организация по оползотворяване на НУБА- "Нуба Рециклиране" АД</p> <p>7т- гр.Септември; 4т.- гр.Ветрен; 2т. - с. Варвара; 2т.-с. Ветрен дол; 2т.-с.Симеоновец; 2т.-с.Семчиново; 2т.-с.Виноградец; 2т.-с.Карабунар; 2т.-с.Бошуля; 1т.-с.Злокучене; 2т.-с.Ковачево; 2т.-с.Лозен.</p>
4.Белово	Отпадъци от опаковки	100%	9 813	<p>40 точки за гр. Белово; 3 т.- кв. Малко Белово; 1т.- с. Момина Клисура; 1 т. – с.Голямо Белово;</p>

				1 т. –с.Дъбравите; 1т. –с.Сестримо; 1 т. – с.Габровица; 1 т. – с.Мененково; 1 т. – с.Аканджиево. Населените места са с население под 5 000 жители; 41 бр. контейнери тип бобър-1 100л, 56 бр.контейнери тип кофа -360л и 26 бр. контейнери тип „иглу”-1 400л- с общ обем 103 408 л
	Негодни за употреба батерии и акумулатори	100%	9 813	договор с организация по оползотворяване на НУБА- "Нуба Рециклиране" АД
	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, в т.ч. луминесцентни лампи и други лампи, съдържащи живак	100%	9 813	договор с лице, притежаващо разрешение по чл.37 от ЗУО за събиране на ИУБЕО от всички населени места на територията на общината
5.Панагюрище	Отпадъци от опаковки	100% (съгласно чл. 133 от ЗУО)	19 601- за гр. Панагюрище	77 точки само за гр.Панагюрище с население- 19 601 жители; на 6 точки липсват контейнери (общо 206 бр.контейнери- от тях 69бр. сини, 68бр. жълти и 69бр. зелени) Останалите 9 населени места са с население под 5 000 жители всяко едно поотделно. Общо 7 900 жители са останалите населени места
	Негодни за употреба батерии и акумулатори	27 501	27 501	договор с организация по оползотворяване на НУБА- "Нуба Рециклиране" АД -13 т. (18 бр. контейнери) -8т. за останалите 8 населени места (по 1т. с 1бр. контейнер)
	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, в т.ч.	27 501	27 501	договор с "ИУБЕО рециклиране" АД, гр. София - кампанийно - 2-пъти годишно

	луминесцентни лампи и други лампи, съдържащи живак			
6.Стрелча	Отпадъци от опаковки	100% (съгласно чл. 133 от ЗУО)	4 456- за гр. Стрелча	19 точки по 3 бр. пластмасови контейнери (57 бр.) само за гр. Стрелча с население- 4 456 жители; Останалите 4 населени места са с население под 5 000 жители всяко едно поотделно. Общо 1 034 жители са останалите населени места
	Негодни за употреба батерии и акумулатори	100%	5490	договор с организация по оползотворяване на НУБА- "Нуба Рециклиране" АД , гр. София
	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, в т.ч. луминесцентни лампи и други лампи, съдържащи живак	100%	5490	договор с "ИУЕЕО рециклиране" АД, гр. София - кампанийно 2-пъти годишно
7.Велинград	Отпадъци от опаковки	100%	45 404	97 точки (общо 210 бр.контейнери-от тях 137 жълти и 73 зелени) за гр.Велинград - 102 точки за гр. Велинград-26 587 жители (140 бр. контейнери тип бобър по 1 100 л, 6 бр кофи по 360 л, 9 бр. кофи по 240 л и 72 бр. контейнери тип „иглу” по 1 400л); Всички останали места са с население по д 5 000 жители - в гр. Сърница са разположени 6 бр. контейнери тип бобър по 1 100 л, 30 бр кофи по 360 л, и 9 бр. контейнери тип „иглу” по 1 400л; - в с. Грашево - 2 бр кофи по 360 л, и 1 бр. контейнери тип „иглу” по 1 400 ; - в с. Драгиново - 6 бр кофи

				<p>по 360 л, 14 бр. кофи по 240 л и 5 бр. контейнери тип „иглу” по 1 400 л;</p> <p>- в с. Кръстава - 7 бр кофи по 360 л и 2 бр. контейнери тип „иглу” по 1 400 л;</p> <p>- в с. Медени поляни - 1 бр кофи по 360 л и 1 бр. контейнери тип „иглу” по 1 400 л;</p> <p>- в с. Пашови - 4 бр кофи по 360 л и 1 бр. контейнери тип „иглу” по 1 400 л;</p> <p>- в с. Побит камък - 1 бр кофи по 360 л и 1 бр. контейнери тип „иглу” по 1 400 л;</p> <p>- в с. Света Петка - 11 бр кофи по 360 л и 4 бр. контейнери тип „иглу” по 1 400 л;</p> <p>- в с. Юндола - 5 бр кофи по 360 л и 2 бр. контейнери тип „иглу” по 1 400 л;</p> <p>- в с. Биркова - 2 бр кофи по 360 л и 1 бр. контейнери тип „иглу” по 1 400 л;</p> <p>В с. Албаница, с. Бозьова, с. Бутрева, с. Враненци, с. Горна Дъбева, с. Рохлева, с. Цветино и с. Чолакова са разставени по 1 бр кофи по 360 л и 1 бр. контейнери тип „иглу” по 1 400 л;</p> <p>разположени контейнери с общ обем от 324 500 л</p>
8.Ракитово	Отпадъци от опаковки	100%	16449	59 точки- от тях 30т. за гр. Ракитово, 19т. За гр. Костандово и 10т. за с. Дорково
	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, в т.ч. луминесцентни лампи и други лампи, съдържащи живак	100%	16 449	договор с "Елтехресурс"АД - събирането ще се извършва кампанийно
	Негодни за употреба батерии и	100%	16 449	договор с "Екобатери"АД - 7 точки (3 за гр. Ракитово, 3 за гр. Костандово и 1 за с.

	акумулатори			Дорково)
9.Брацигово	Отпадъци от опаковки	100% (съгласно чл. 133 от ЗУО)	4 308- за гр. Брацигово	19 точки по 3 бр. пластмасови контейнери само за гр. Брацигово с население- 4 308 жители; на 1 точка липсват контейнери Останалите 6 населени места са с население под 5 000 жители всяко едно поотделно. Общо 5 743 жители са останалите населени места
	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, в т.ч. луминесцентни лампи и други лампи, съдържащи живак	100%	10 051	договор с лице, притежаващо разрешение по чл.37 от ЗУО за събиране на ИУЕЕО от всички населени места на територията на общината
	Негодни за употреба батерии и акумулатори	~100%	10 051	13 точки по 1бр. - 50л.контейнер (от които-8 точки за гр. Брацигово и по 1 точка за 5 населени места,) без с. Жребичко -75 жители) договор с организация по оползотворяване на НУБА
10.Батак	Отпадъци от опаковки	100% (съгласно чл. 133 от ЗУО)	3 353- гр. Батак + 3 000 - 4 000 летуващи в к.к. „Цигов Чарк”	15 точки по 3 бр.пластмасови контейнери(10 точки за гр.Батак и 5 точки за местност”Цигов чарк”) Останалите необхванати 2 населени места са с население под 5 000 жители - с. Нова Махала - 2 087 жители; - с. Фотиново - 704 жители
	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, в т.ч. луминесцентни лампи и други лампи, съдържащи живак	100%	6 144	договор с "Елтехресурс"АД - 7 точки, вкл и селата

	Негодни за употреба батерии и акумулатори	100%	6 144	договор с "Екобатери" АД - 7 точки, вкл. и селата
11.Лесичово	Отпадъци от опаковки	100% (съгласно чл. 133 от ЗУО)	5032	16 точки (16 контейнери тип бобър по 660л. и 20 контейнери тип „иглу” по 1 100 л.) (обхванати са всички населени места –с.Лесичово, с. Церово, с. Динката, с. Калугерово, с. Щърково и с. Памидово, с изкл. на с. Боримечково, което е с население от 568 жители и трудно достъпно)
	Негодни за употреба батерии и акумулатори	100%	5600	договор с "Екобулбатери" АД - 7 точки, вкл. и селата
	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, в т.ч. луминесцентни лампи и други лампи, съдържащи живак	100%	5600	договор с "Екобултех" АД - събирането ще се извършва кампанийно-определена 1 точка

На територията на РИОСВ-Пазарджик ПУДООС е финансирало два проекта за домашно компостиране – в община Велинград и община Брацигово;

- Проектите и в двете общини са приключили;
- Проектът в община Велинград е действащ. Раздадени са 140 бр. компостери с вместимост 250 л. От проверените на място домакинства, може да се направи заключение, че компостерите се използват по предназначение и са в добро състояние. В общината обаче няма списък и пълна информация за всички домакинства, получили компостери по проекта.
- Проектът в община Брацигово е действащ. Раздадени са общо 113 бр. компостери, от които 70 бр. в гр. Брацигово и 43 бр. в с.Бяга, общ. Брацигово. Анализът показва, че на някои места компостерите още не са монтирани и не се използват, има счупени, а в останалите домакинства се използват по предназначение. В общината има пълна информация за домакинствата, получили компостери по проекта, но не е правена инвентаризация и контрол по тяхното използване.
- Произведеният компост се използва от домакинствата за дворни градини, саксии, тротоарни озеленявания.

През отчетната 2012 година бяха извършени общо 279 проверки на обекти, извършващи дейности с масово разпространени отпадъци, в т.ч. и финансов контрол на такси за МРО.

В сравнение с 2011г. броят на фирмите, които са привели дейностите си, съгласно изискванията на ЗУО и подзаконовите нормативни актове се е увеличил. Увеличил се е броят на фирмите, които изпълняват задълженията си по Наредбите за МРО чрез колективна система, сключвайки договори с организации по оползотворяване на отпадъци от МРО и съответно намалял броят на тези, които заплащат продуктови такси към ПУДООС.

Финансов контрол на такси за масово разпространени отпадъци - в съответствие с изискванията на чл. 14 и чл. 59 от Закона за управление на отпадъците и изготвен график за проверка на лица, които произвеждат или внасят и/или извършват ВОП на територията на РИОСВ-Пазарджик продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци, през 2011г. са проверени 34 обекта. Проверките са предимно за заплатена продуктова такса, изготвени вътрешно-фирмена спецификация и месечни справки – декларации, съгласно изискванията на Наредба за определяне на реда и размера за заплащане на продуктова такса за продукти след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци (ДВ53/2008 г.). Проверени са и 25 фирми във връзка с Писмо на МОСВ относно проверки на задължени лица по чл. 14, ал. 1 от ЗУО и неиздължили се членове на ООп.

В сравнение с 2011 г. се е увеличил броят на фирмите, които изпълняват задълженията си по Наредбите за МРО чрез колективна система, сключвайки договори с организации по оползотворяване на отпадъци от МРО и съответно намалял броят на тези, които заплащат продуктови такси към ПУДООС.

Във връзка с Писмо на МОСВ относно проверки за изпълнение на изискванията на чл.1а от Наредбата за продуктова такса бяха извършени 34 проверки на търговски обекти, които предлагат на крайните клиенти полимерни торбички. В резултат на проверките се установи, че търговските обекти предлагат полимерни торбички над 25 микрона.

В резултат на проверките на лицата, изпълняващи задълженията си по чл.14, ал.1 и ал.2 от ЗУО в ПУДООС са постъпили 4 871,13 лв. от продуктови такси за опаковки и 1 120 лв. от продуктови такси за гуми – внос втора употреба .

Събиране и транспортиране на битови отпадъци (БО)

№	Община	Брой жители	Брой населени места в общината	Брой населени места с въведена система за събиране и транспортиране на БО	Населени места в които не е въведена система за събиране и транспорт иране на БО	% население, обхванато в организирана система за събиране и транспорт иране на	Брой на обслужван ото население

						БО	
					(изписват се поименно)		
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Батак	6144	3+2 вилни зони	3+2вилни зони	-	100,0	6144
2	Белово	8891	8+2 вилни зони	вилни зони	-	100,0	8891
3	Брацигово	9648	7+2вилни зони	7+2вилни зони	-	100,0	9648
4	Велинград	40707	24+4 вилни зони	24	-	100,0	40707
5	Лесичово	5408	7	7	-	100,0	5408
6	Пазарджик	114817	32	32	-	100,0	114817
7	Панагюрище	25263	9	9	-	100,0	25263
8	Пещера	18899	3+1вилни зони	3+1вилни зони	-	100,0	18899
9	Ракитово	15802	3+2вилни зони	3+2вилни зони	-	100,0	15802
10	Септември	25794	15	15		100,0	25794
11	Стрелча	4913	5	5	-	100,0	4913

Със Заповед № 053/ 09.03.2004 год. на Директора на РИОСВ-Пазарджик беше прекратена експлоатацията на селските депа за неопасни отпадъци на територията на област Пазарджик. Съгласно тази Заповед срокът за преустановяване на експлоатацията на селските депа за регион Пазарджик беше 31.12.2004 год. Заповедта беше изпълнена и на практика от 2005 год. в регион Пазарджик беше преустановена експлоатацията на всички селски депа за битови отпадъци. Битовите отпадъци се обезвреждат само на общинските депа, които са 12 и за тях има утвърдени планове за привеждане в съответствие с изискванията на Наредба № 8/2004 год. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци. Изключение е община Брацигово, за която в експлоатация са 2 депа. Крайният срок за преустановяване на експлоатацията на съществуващите депа за битови отпадъци е до въвеждането в експлоатация на съответното за общините регионално депо, предвидено с Националната програма за управление на отпадъците, съгласно разпоредбите на §5, ал.6 от ПЗР на Наредба № 8 / 2004 год. За област Пазарджик е предвидено изграждането на две регионални депа – регионална система Пазарджик, в която са включени 9 общини и регионално депо Панагюрище, което включва общините Стрелча и Панагюрище.

Създадени са две регионални сдружения, съгласно разпоредбите на ЗУО.

По отношение спазването на изискванията на Закона за управление на отпадъците и приемането, съхраняването, депонирането и предоставянето на информация по Наредба № 9/28.09.2004 год. за реда и образците, по които се

представя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публичния регистър на издадените разрешения, регистрационни документи и на закритите обекти и дейности от извършения контрол се установи:

- Депата не отговарят на нормативните изисквания и към края на 2012 год. в експлоатация са 12. За всички депа се констатира, че не са монтирани измервателни устройства за постъпващите за обезвреждане отпадъци – кантар или автоматични везни. Отчетността се води за куб. м., след което по приет от общината математичен модел количествата се превръщат в тонове. В общините Панагюрище, Белово, Ракитово и Септември се използва кантар, който не е на входа на депото, а в населените места (бивши стопански дворове и др.) и с кантарни бележки се документират количествата на входа на депото. Все още на депата се приемат неохарактеризирани отпадъци. Утвърденото през м.ноември Ръководство за извършване на основно охарактеризиране на отпадъците и прилагане на критериите за приемане на отпадъци от различни класове депа даде насоки и яснота в извършване на процедурите, което ще ускори прилагането на изискванията на Приложение № 1 от наредбата. Не се извършва мониторинг на компонентите на околната среда;
- За всички депа в експлоатация има утвърден план за привеждане в съответствие с изискванията на Наредба №8/2004 год. по реда и в сроковете на §5 от ПЗР на същата наредба. Направени са проверки за изпълнение на инвестиционната програма към плана за всяко едно депо след изтичане на сроковете в §5, ал.4 от ПЗР на наредбата. За някои от депата не бяха изпълнени дейностите, предвидени в инвестиционната програма, за което бяха наложени санкции. В резултат на това до края на 2007 год. всички депа бяха изпълнили мерките, ограничаващи вредното влияние на съоръженията върху околната среда;
- В общините Велинград, Белово, Септември, Батак, Панагюрище и Лесичово през 2012 год. бяха закрити 21 депа за неопасни отпадъци – на с.Черногорово – община Пазарджик, с.Мененково, с.Габровица, с.Сестримо - общ.Белово, с.Бозево, с.Враненци, с.Кръстава, с.Грашево - общ.Велинград, с.Бошуля, с.Карабунар, с.Виноградец, с.Славовица, с.Горно и Долно вършило, с.Ковачево,с.Семчиново, с.Симеоновец, с.Лозен, с.Варвара – общ.Септември, с.Фотиново – общ.Батак и с.Динката – общ.Лесичово, депо за строителни отпадъци – гр.Панагюрище. До този момент са закрити общо 96 от депата за неопасни отпадъци, които не отговарят на изискванията на Наредба № 8/2004г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци, и нямат утвърдени планове за привеждане в съответствие със същата наредба. 11 от селските депа за битови отпадъци са със спряна експлоатация, но не е приключила процедурата по закриване на депата, което ще е основната задача на съответните общини през 2013 год.

На територията на областта няма изградени и въведени в експлоатация регионални депа, отговарящи на европейските изисквания.

Мерки за решаване на проблема: Регистриране на сдружения по ЗУО и създаване на регионални системи за управление на отпадъците, които включват и изграждане на депа, отговарящи на нормативните изисквания.

Основен проблем в региона е изпълнението на регионалната мярка за управление на отпадъците и изграждане на регионалното депо - Пазарджик, EUROPEAID 117409/D/SV/BG, в която са включени общините: Пазарджик, Белово, Брацигово, Батак, Велинград, Ракитово, Лесичово, Септември и Пещера. Забавянето в процедурите по реализиране на мярката идва от община Пазарджик. Беше стартирана процедурата по ОВОС и има положително решение по доклада. Регистрирано е сдружение на общините в региона по чл.19б от отменения ЗУО. До този момент само 5 общини са разработили общинската програма за управление на отпадъците (част от общинската програма за опазване на околната среда), за която има направена преценка за ЕО, по реда на ЗООС.

За регионалната мярка за управление на отпадъците и изграждане на регионалното депо - Панагюрище, обхващащо общините Панагюрище и Стрелча има положително решение по ОВОС и издадено Комплексно разрешително по реда на ЗООС и се работи с добри темпове. Двете общини са разработили общински програми за управление на отпадъците (част от общинската програма за опазване на околната среда) и имат направена преценка за ЕО, по реда на ЗООС

Във връзка с изпълнение на изискванията на *Наредба № 14 от 15.11.2010 год. за реда и начина за изчисляване на размера на отчисленията и разходване на събраните средства за дейностите по закриване и следексплоатационни грижи на площадките на депата за отпадъци*, в сроковете на §2 от ПЗР на същата наредба, собствениците на всички действащи депа на територията на РИОСВ - Пазарджик подадоха заявленията по чл.5 от Наредба № 14/2010 год. с определения размер на отчисленията по чл.3, ал.2 и 4. Определеният размер на средствата (Нр) за извършване на дейностите по закриване и следексплоатационни грижи на площадката на съответните депа за неопасни отпадъци не е по-малък от 22 лв./ кв.м от площта на депото, с което са изпълнени изискванията на Наредбата и нарушения в това отношение не са констатирани.

За 2012 год. общините Пазарджик и Велинград не изпълниха своите задължения по чл. 60, ал.1 от ЗУО, за което им бяха наложени санкции.

Депа и нерегламентирани сметища

№	Наименование	Населено място	Брой	Площ	Забележка
1	2	3	4	5	6
1	Съществуващи депа, на които се депонират производствени или опасни отпадъци, които не съответстват на нормативните изисквания *	1.1...			
		1.2..			
2	Депа, които се използват от система за организирано събиране и транспортиране на битови отпадъци, които не съответстват на нормативните изисквания	2.1.."ЕКО ХИДРО - 90"ЕООД-Пазарджик	1	8,6	В експлоатация са 12 бр. общински депа, на основание § 5, ал.6 от ПЗР на Наредба №8/2004 год. Регионални депа са предвидени: - регион Пазарджик ; - регион Панагюрище
		2.2.,,ВиК – Белово“ЕООД-Белово	1	10,710	
		2.3.Община Брацигово	2	8,0	
		2.4.- „ЕКО-ТИТАН”ЕООД,гр.Видин	1	33,8	
		2.5.Община Лесичово	1	3,0	
		2.6."БРОКС"ООД	1	91,0	
		2.7.ОП"Чистота"-Панагюрище	1	37,5	
		2.8.ОП"Чистота и поддържане общинската инфраструктура"-Пещера	1	21,4	

		2.9.Община Ракиново	1	9,5	
		2.10."ЕКОБУЛ ПРОЕКТ"ЕООД- Септември	1	30,27	
		2.11.Община Стрелча	1	5,0	
3	Закрити депа за производствени или опасни отпадъци	3.1....			
		3.2.....			
4	Закрити и рекултивирани депа за битови отпадъци.				
	4.1. Общински депа	4.1.1....			
		4.1.2...			
	4.2. Нерегламентирани сметища	4.2.1..Община Батак	1	1,0	с.Фотиново
		4.2.2. Община Белово	3	3,5	с.Габровица, с.Сестримо, с.Мененкьово
		4.2.3.Община Велинград	4	7,7	с.Кръстава, с.Враненци, с.Грашево,с.Бозево
		4.2.4.Община Лесичово	1	3,0	с.Динката
		4.2.4.Община Пазарджик	1	8,0	с.Черногорово
		4.2.5.Община Панагюрище	1	2,85	депо строит.отпадъци- Панагюрище
		4.2.6.Община Септември	10	50,3	с.Варвара, с.Лозен, с.Симеоновец, с.Семчиново, с.Ковачево, с.Горно и Долно вършило, с.Славовица, с.Виноградец, с.Карабунар, с.Бошуля

3. Строителни отпадъци

На територията на РИОСВ-Пазарджик няма депа за инертни отпадъци в експлоатация. Депото за строителни отпадъци в землището на гр. Панагюрище е със спряна експлоатация и е закрито.

От извършените проверки по общини се установи, че е масова практика откриването на строителните площадки за обекти, получили разрешение за строеж да става без да се изисква документ по чл.35 от ЗУО за третиране и транспортиране на строителни отпадъци.

През 2012 год. общото количество на строителните отпадъци, които не са оползотворени, а приети на депа за неопасни отпадъци са 5 109 т. Една част от тях са изкопни земни маси, използвани за запръстяване, част от технологията на депониране.

Издадено е 1 разрешение за дейности по оползотворяване на строителни отпадъци на мобилна инсталация, която през 2012 год. не е извършвала дейност. Други съоръжения и инсталации за предварително третиране и рециклиране на строителни отпадъци на територията на областта няма.

4. Производствени и опасни отпадъци

Дружествата, които при производствената си дейност генерират опасни и производствени отпадъци са задължени да спазват и прилагат следния приоритетен ред (йерархия) при управлението на отпадъците:

1. предотвратяване на образуването им;
2. подготовка за повторна употреба;
3. рециклиране;
4. друго оползотворяване, например оползотворяване за получаване на енергия;
5. обезвреждане.

При прилагането на йерархията се вземат предвид общите принципи за опазване на околната среда, като предпазни мерки и устойчивост, техническата осъществимост и икономическата приложимост, опазване на ресурсите, както и цялостното въздействие върху околната среда, човешкото здраве, икономиката и обществото.

РИОСВ осъществява управлението на отпадъците чрез :

- Издаване на разрешения от директора на РИОСВ по чл.67 от ЗУО;
- Контрол на условията в издадените разрешителни за дейности с отпадъци;
- Издаване на регистрационни документи по чл.78 от ЗУО;

През отчетната 2012г. са извършени 166 проверки на лица, извършващи дейности с отпадъци, за които се изисква документ по чл.12 (нов чл.35) от ЗУО. От тях 26 са във връзка с издаване на разрешение за извършване на дейности с отпадъци, на основание чл.41, ал.2 от ЗУО.

През годината са издадени 26 разрешения по чл. 37 (чл.67) от ЗУО, 21 изменения и допълнения на издадени разрешения, вкл. по §18 от отменения ЗУО, 1 решение за продължаване срока на действие, 30 регистрационни документи за извършване на дейности с неопасни и опасни отпадъци, 2 отказа за издаване и 10 решения за прекратяване действието на регистрационен документ (РД).

Проверени са 593 условия, поставени във вече издадени разрешения за дейности с отпадъци. Установено е, че всички проверени условия са изпълнени.

Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци

№	Брой	мерки за предотвратяване*	Забележки
1	2	3	4
1	Издадени разрешения от директора на РИОСВ по чл.37, т.1 от ЗУО и по чл. 67 от ЗУО (в сила от 13.07.2012г.) *	49 брой	
1.1.	Наименование на физическото или юридическото лице, на което е издаден документа	№ и дата на издадения документ	
1	"В и К -Белово"ЕООД	№ 07-ДО -220-01/09.01.2012г.	Изменение и допълнение
2	"Яна" АД	№ 07-ДО -253-00/27.01.2012г	
3	"Джоров - Корект"ООД	№ 07-ДО -163-03/27.01.2012г	Изменение и допълнение
4	"Биометал"ООД	№ 07-ДО -231-01/31.01.2012г	Решение за прекратяване
5	"Пет - интернешънъл"ООД	№ 07-ДО -198-03/01.02.2012г	Изменение и допълнение
6	"Сплавметал"ООД	№ 07-ДО -242-01/01.02.2012г	Изменение и допълнение
7	"Огняново Уайнъри"ООД	№ 07-ДО -254-00/16.03.2012г	
8	"Беса Валеи"ООД	№ 07-ДО -255-00/19.01.2012г	
9	"ВАС МЕТАЛ 13"ЕООД	№ 07-ДО -256-00/17.04.2012г	
10	"Беса Валеи Уайнъри"ООД	№ 07-ДО -257-00/19.04.2012г	
11	"Хидрострой- Иинвест"	№ 07-ДО -237-01/25.04.2012г	Изменение и допълнение
12	"ЕКО БУЛ ПРОЕКТ"ООД	№ 07-ДО -258-00/25.04..2012г	
13	"Братя Коцеви"ООД	№ 07-ДО -259-00/10.05.2012г	
14	"Метал - Комерс"ООД	№ 07-ДО -261-00/11.05.2012г	

15	"Уни пласт"ООД	№ 07-ДО -260-00/11.05.2012г		
16	"Автонай"ООД	№ 07-ДО -240-01/19.05.2012г		Изменение и допълнение
17	"Жоро Бонжолов"ЕООД	№ 07-ДО -233-01/16.05.2012г		Изменение и допълнение
18	"Пергам - ДК"ЕООД	№ 07-ДО -236-01/21.05.2012г		Изменение и допълнение
19	"Беса Винярд"ООД	№ 07-ДО -262-00/21.05.2012г		
20	"Янис - Лупанов"ЕООД	№ 07-ДО -263-00/21.05.2012г		
21	ЕТ"Мечо - Красимира Николова"	№ 07-ДО -168-01/18.05.2012г № 07-ДО -273-00/10.12.2012г		изменение и допълнение и документ по чл.67 от ЗУО
22	"Формула 7"ЕООД	№ 07-ДО -153-02/18.05.2012г		Изменение и допълнение
23	"Трансметал"ЕООД	№ 07-ДО -210-02/21.05.2012г		Изменение и допълнение
24	"Дечев - 74"ЕООД	№ 07-ДО -232-01/22.05.2012г		Изменение и допълнение
25	"З и С "ЕООД	№ 07-ДО -187-02/23.05.2012г		Изменение и допълнение
26	"Екобулхарт"ЕООД	№ 07-ДО -172-04/29.05.2012г № 07-ДО -275-00/11.12.2012г		изменение и допълнение и документ по чл.67 от ЗУО
27	ЕТ" Элит - Мехмед Байрактар"	№ 07-ДО -121-03/30.05.2012г № 07-ДО -270-00/05.11.2012г		изменение и допълнение и документ по чл.67 от ЗУО
28	ЕТ" Автоден - Георги Влахов"	№ 07-ДО -165-01/30.05.2012г		Изменение и допълнение
29	"Пром агро трейд 68"ЕООД	№ 07-ДО -205-01/30.05.2012г		Изменение и допълнение
30	"Кабакчиев"ЕООД	№ 07-ДО -229-02/30.05.2012г		Изменение и допълнение
31	"ДИКА - ГЕОРГИЕВ"ЕООД	№ 07-ДО -188-01/31.05.2012г		Изменение и допълнение
32	"Велчев"ЕООД	№ 07-ДО -156-02/01.06.2012г		Изменение и допълнение
33	"Скорпион ойл"ООД	№ 07-ДО -157-03/01.06.2012г		Продължаване срока на действие
34	"Ферометълс"ЕООД	№ 07-ДО -241-01/02.06.2012г		Изменение и допълнение

35	ЕТ"ЕЛМИС - 49 - ДИМИТЪР ПРАМАТАРОВ"	№ 07-ДО -264-00/15.06.2012г		
36	"КАО - ТЕХНИКС"ООД	№ 07-ДО -265-00/25.06.2012г		
37	"Комнекс"ЕООД	№ 07-ДО -266-00/29.06.2012г		
38	"Агрорак"ООД	№ 07-ДО -267-00/06.07.2012г		
39	ЕТ"ФСЦ - Стоиенка Владова"	№ 07-ДО -268-00/06.07.2012г		
40	"Булхит"ЕООД	№ 07-ДО -269-00/01.11.2012г		
41	ЕТ"Васил Трендафилов"	№ 07-ДО -272-00/08.11.2012г		
42	"АНИКС 17"ООД	№ 07-ДО -271-00/08.11.2012г		
43	"СЕРВИЗ АУТО 4x4"ООД	№ 07-ДО -274-00/20.11.2012г		
44	"Аполо 13"ООД	№ 07-ДО -278-00/18.12.2012г		
45	"Адис - 4"ООД	№ 07-ДО -276-00/14.12.2012г		
46	"БКС 1 - Белово"ЕООД	№ 07-ДО -277-00/17.12.2012г		
2	<p style="text-align: right;">30</p> <p>Издадени регистрационни документи по чл.52, ал.1 от ЗУО и по чл. 78 от ЗУО (в сила от 13.07.2012г.) *</p> <p style="text-align: right;">брой</p>			42 бр решения - РД, отказ от издаване и прекратяване действието на РД
2.1.	Наименование на физическото или юридическото лице, на което е издаден документа	№ и дата на издадения документ		
1	ЕТ"Пламбой - Бойко Младенов"	№ 07 - РД - 119 - 01/02.03.2012 год.		Транспортиране
2	"Пламбой груп" ООД	№ 07 - РД - 120 - 01/02.03.2012 год.		Транспортиране
3	"ИЧО"ЕООД	№ 07 - РД - 046 - 01/04.04.2012 год.		Транспортиране
4	ЕТ"Георги Генов 89"	№ 07 - РД - 136 - 00/23.03.2012 год.		Транспортиране
5	"Булхит"ЕООД	№ 07 - РД - 137 - 00/14.09.2012 год.		Транспортиране
6	ЕТ"Никели- Николай Герджиков"	№ 07 - РД - 138 - 00/21.09.2012 год. № 07 - РД - 138 - 01/27.12.2012 год.		Транспортиране
7	"Репак груп"ООД	№ 07 - РД - 139 - 00/28.09.2012 год.		Транспортиране
8	"Балканка"ЕООД	№ 07 - РД - 140 - 00/15.10.2012 год.		Транспортиране
9	"Балканка"ЕООД	№ 07 - РД - 141 - 00/15.10.2012 год.		
10	"Репак груп"ООД	№ 07 - РД - 142 - 00/24.10.2012 год.		

11	ЕТ"Мечо - Красимира Николова"	№ 07 - РД - 143 - 00/ 24.10.2012 год.		Транспортиране
12	"Екобулхарт"ЕООД	№ 07 - РД - 144 - 00/ 24.10.2012 год.		Транспортиране
13	"Еко пелет Велинград"ЕООД	№ 07 - РД - 145 - 00/ 26.10.2012 год.		
14	"БКС 1 - Белово"ЕООД	№ 07 - РД - 146 - 00/ 29.10.2012 год.		Транспортиране
15	"Еко - Хидро -90"ООД	№ 07 - РД - 147 - 00/ 01.11.2012 год.		
16	"Еко био калор"ЕООД	№ 07 - РД - 148 - 00/ 09.11.2012 год.		Транспортиране
17	"Ирели"ООД	№ 07 - РД - 149 - 00/ 08.11.2012 год.		
18	"Асен метал 81"ЕООД	№ 07 - РД - 150 - 00/ 13.11.2012 год.		Транспортиране
19	ЕТ"Стела -97-Стела Василева"	№ 07 - РД - 151 - 00/ 20.11.2012 год.		
20	"Асарел - ремонт"ООД	№ 07 - РД - 152 - 00/ 28.11.2012 год.		Транспортиране
21	"Промислени системи"ООД	№ 07 - РД - 153 - 00/ 07.12.2012 год.		Транспортиране
22	"Тужитранс"ЕООД	№ 07 - РД - 154 - 00/ 12.12.2012 год.		Транспортиране
23	"Еко калор"ЕООД	№ 07 - РД - 155 - 00/ 13.12.2012 год.		
24	"Еко био калор"ЕООД	№ 07 - РД - 156 - 00/ 13.12.2012 год.		
25	ЕТ"Хрибо - Иван Славчев"	№ 07 - РД - 158 - 00/ 07.12.2012 год.		
26	"Приматекс"ЕООД	№ 07 - РД - 159 - 00/ 05.12.2012 год.		
27	"Адис - 4"ООД	№ 07 - РД - 160 - 00/ 21.12.2012 год.		Транспортиране
28	"Екоинвест"ЕООД	№ 07 - РД - 161 - 00/ 21.12.2012 год.		
29	"Тантекс"ЕООД	№ 07 - РД - 018 - 01/ 18.12.2012 год.		Решение за прекратяване действието на РД
30	"Лав - рай"ООД	№ 07 - РД - 042 - 01/ 18.12.2012 год.		Решение за прекратяване действието на РД
31	"ИЧО"ЕООД	№ 07 - РД - 046 - 02/ 18.12.2012 год.		Решение за прекратяване действието на РД
32	ЕТ "Лиана - 67 - Лиана Иванова"	№ 07 - РД - 085 - 01/ 18.12.2012 год.		Решение за прекратяване действието на РД
33	"Трансметал"ЕООД	№ 07 - РД - 094 - 01/ 18.12.2012 год.		Решение за прекратяване действието на РД

34	"Силвъртранс"ЕООД	№ 07 - РД - 111 - 01/ 18.12.2012 год.		Решение за прекратяване действието на РД
35	"Глобълбизнес"ЕООД	№ 07 - РД - 112 - 01/ 18.12.2012 год.		Решение за прекратяване действието на РД
36	"Партрейд"ООД	№ 07 - РД - 113 - 01/ 18.12.2012 год.		Решение за прекратяване действието на РД
37	"КА - ИМПЕКС"ООД	№ 07 - РД - 118 - 01/ 18.12.2012 год.		Решение за прекратяване действието на РД
38	"Дотис"ЕООД	№ 07 - РД - 134 - 01/ 18.12.2012 год.		Решение за прекратяване действието на РД
39	"Ай Ти Ен"ЕООД	№ 07 - РД - 167 - 00/ 18.12.2012 год.		Отказ от издаване на РД
40	"Булпелет"ООД	№ 07 - РД - 168 - 00/ 18.12.2012 год.		Отказ от издаване на РД
41	"Екоюнайтед"ООД	№ 07 - РД - 157 - 00/ 22.11.2012 год.		
3	Утвърдени програми за управление на дейностите по отпадъците до 12.07.2012	38		38-утвърдени, 26-отказа, 7-прекратяване на административното производство по утвърждаване на фирмена ПУДО
		брой		
3.1.	Наименование на лицето, отговорно за изпълнението на програмата (уточнява се задълженото физическо или юридическо лице, съгласно чл.29, ал.1, т.2, 3 или 4)	Основание за изготвяне на програмата (чл.29, ал.1, т.2; чл.29, ал.1, т.3; чл.29, ал.1, т.4)	Дата на утвърждаване	
1	„Калуфрукт продакшън“ООД	чл.29, ал1, т.3	Решение № 338 от 04.01.2012г.	
2	„Асарел-медет“ АД	чл.29, ал.1, т. 2,3	Решение № 340 от 10.01.2012г.	

3	„Импрегнация-2000“ АД	чл.29, ал.1, т. 2,3	Решение № 07-П-342 от 11.01.2012г	отказ
4	„Кредо – Г4“ ЕООД	чл.29, ал.1, т. 3	Решение № 341от 10.01.2012г.	
5	„Енергоремонт – Пловдив“ АД	чл.29, ал.1, т.,3	Решение № 07-П-339 от 05.01.2012г	отказ
6	„Вас метал 13“ ЕООД	чл.29, ал.3, т. 2, 3	Решение № 343 от 12.01.2012г.	
7	„Тара“ ЕООД	чл.29, ал.1, т.2	Решение № 07-П-344 от 19.01.2012г	отказ
8	„Кастинг технолоджи“ ЕООД	чл.29, ал1, т. 2,3	Решение № 07-П-345 от 19.01.2012г	отказ
9	ЕТ „Тони-К-Антон Кьосев“	чл.29, ал.1, т.,3	Решение №07-П-346 от 21.01.2012г	отказ
10	„Напоителни системи“ ЕАД клон Тополница	чл.29, ал.1, т.,3	Решение №07-П-347 от 27.02.2012г	отказ
11	„Трансметал“ ЕООД	чл.29, ал.1, т. 2,3	Решение №348 от 02.02.2012г	
12	„Ачо“ ЕООД	чл.29, ал.1, т. 3	Решение № 349 от 02.02.2012г	
13	„Елхим – искра“ АД	чл.29, ал1, т. 2,3	Решение № 350 от 08.02.2012г	
14	„Узункя транспорт и логистик“ ЕООД	чл.29, ал1, т. 3	Решение № 07-П-352 от 08.02.2012г	отказ
15	„Комнекс“ ЕООД	чл.29, ал1, т. 2,	Решение № 07-П-351 от 08.02.2012г	отказ
16	„Вагоноремонтен завод-99“ АД	чл.29, ал1, т. 2,3	Решение № 07-П-353 от 14.02.2012г	отказ
17	„Янис-Лупанов“ ЕООД	чл.29, ал1, т. 2,3	Решение № 07-П-354 от 24.02.2012г	отказ
18	„Брокс“ ООД	чл.29, ал.1, т. 2,3	Решение №356 от 28.02.2012г	
19	„Ферометълс“ ЕООД	чл.29, ал.1, т. 2,3	Решение №355 от 27.02.2012г	
20	„Булхарт“ ООД	чл.29, ал1, т. 2, 3	Решение № 07-П-357 от 29.02.2012г	отказ
21	„Беса винярд“ ООД	чл.29, ал.1, т.2, 3	Решение № 358 от 05.03.2012г	
22	„Комнекс“ ЕООД	чл.29, ал1, т. 2, 3	Решение № 359 от 05.03.2012 г.	
23	ЕТ „Тони – К-Антон Кьосев“	чл.29, ал1, т.3	Решение № 360 от 12.03.2012г	
24	„Оптикс“ АД	чл.29, ал1, т. 2	Решение № 361 от 12.03.2012г	
25	„Рьофикс“ ЕООД	чл.29, ал1, т. 3	Решение № 362 от 16.03.2012г	

26	„Екобул проект” ООД	чл.29, ал1, т. 2,3	Решение №363 от 16.03.2012г	
27	„Янис-Лупанов” ЕООД	чл.29, ал1, т. 2,3	Решение № 364 от 19.03.2012г	
28	ЕТ“Мечо-Красимира Николова “	чл.29, ал1, т. 2,3	Решение № 07-П-365 от 19.03.2012г	отказ
29	ЕТ „Елмис-49-Димитър Праматаров”	чл.29, ал1, т. 2, 3	Решение № 366 от 28.03.2012 г.	
30	„Екобулхарт” ЕООД	чл.29, ал1, т.2,3	Решение № 367 от 27.03.2012г	
31	„Еко юнайтед” ООД	чл.29, ал1, т. 2,3	Решение № 07-П-368 от 02.04.2012г	отказ
32	„Голд” ООД	чл.29, ал1, т. 3	Решение № 07-П-369 от 06.04.2012г	отказ
33	„Двореца“ООД	чл.29, ал1, т.2, 3	Решение № 370 от 09.04.2012г	
34	„Метал комерс“ ООД	чл.29, ал1, т. 2,3	Решение № 372 от 10.04.2012г.	
35	„Ековита“ООД	чл.29, ал1, т. 3	Решение № 07-П-371 от 09.04.2012г	отказ
36	„Сиско сет електроникс“ ЕООД	чл.29, ал1, т. 3	Решение № 07-П-373 от 12.04.2012г	отказ
37	„Орика мед България“ АД	чл.29, ал1, т.3	Решение № 07-П-374 от 23.04.2012г.	отказ
38	„Агрорак” ООД	чл.29, ал1, т. 2,3	Решение № 07-П-375 от 24.04.2012г	отказ
39	МБАЛ”Здраве” ООД	чл.29, ал1, т.3	Решение № 07-П-376 от 02.05.2012г	отказ
40	„Узункя транспорт и логистик“ ЕООД	чл.29, ал1, т. 3	Решение № 377 от 04.05.2012г	
41	„Микро вю ендоскопи оптик“ АД	чл.29, ал1, т.3	Решение № 378 от 07.05.2012 г.	
42	„Енергоремонт-Пловдив“ АД	чл.29, ал1, т. 3	Решение №380 от 08.05.2012 г.	
43	ЕТ„Любомир Петков-Найс-Мая Петкова“	чл.29, ал1, т. 2,3	Решение № 382 от 21.05.2012г	
44	ЕТ„Ай джи ен – Ангел Ночев“	чл.29, ал1, т. 2,3	Решение № 07-П-381 от 09.05.2012г	отказ
45	„Агрорак” ООД	чл.29, ал1, т. 2,3	Решение № 383 от 23.05.2012г	
46	„Дуропак Тракия” АД	чл.29, ал1, т. 2,3	Решение № 384 от 28.05.2012г.	
47	„Кабакчиев“ЕООД	чл.29, ал1, т. 2,3	Решение № 385 от 28.05.2012 г.	
48	ЕТ„Финансово-счетоводен център-Стоименка Владова“	чл.29, ал1, т. 2,3	Решение № 386 от 01.06.2012 г.	

49	„Балканка” ЕООД	чл.29, ал1, т. 2,3	Решение № 07-П-387 от 01.06.2012г	отказ
50	„Дейзи мебел” ООД	чл.29, ал1, т.3	Решение № 388 от 01.06.2012г	
51	ОП, Чистота и ПОИ”	чл.29, ал1, т. 2,3	Решение № 389 от 01.06.2012г.	
52	„Формула-7“ЕООД	чл.29, ал1, т. 2,3	Решение № 390 от 01.06.2012г.	
53	„Еко-хидро-90” ООД	чл.29, ал1, т.3	Решение № 07-П-398 от 10.06.2012г	отказ
54	„Велчев” ЕООД	чл.29, ал1, т. 2,3	Решение № 391 от 15.06.2012г.	
55	„Аполо-13” ООД	чл.29, ал1, т. 2,3	Решение № 07-П-392 от 22.06.2012г	отказ
56	„Сиско сет електроникс” ЕООД	чл.29, ал1, т. 3	Решение № 07-П-393 от 22.06.2012г	отказ
57	ЕТ „Автоден-Георги Влахов”	чл.29, ал1, т. 2,3	Решение № 07-П-395 от 02.07.2012г	отказ
58	ЕТ”Мечо-Красимира Николова”	чл.29, ал1, т. 2,3	Решение № 394 от 02.07.2012г.	
59	„Булхарт” ООД	чл.29, ал1, т. 2,3	Решение № 396 от 04.07.2012г.	
60	„Кристалхим” ООД	чл.29, ал1, т. 3	Решение № 07-П-397 от 05.07.2012г	отказ
61	„Си ди ел” ООД	чл.29, ал1, т.3	Решение № 400 от 06.07.2012г.	
62	„Дика-Георгиев” ЕООД	чл.29, ал1, т.2, 3	Решение № 401 от 06.07.2012г.	
63	„Репак груп” ООД	чл.29, ал1, т.2, 3	Решение № 402 от 06.07.2012г.	
64	„Марио-97” ЕООД	чл.29, ал1, т.3	Решение № 399 от 10.07.2012г.	
65	„М.К.Д.” ЕООД	чл.29, ал1, т.3	Решение № ПК-019 от 26.07.2012г.	Прекратяване на административното производство по утвърждаване на фирмена ПУДО
66	„Биовет” АД	чл.29, ал1, т.2, 3	Решение № ПК-020 от 26.07.2012г.	Прекратяване на административното производство по утвърждаване на фирмена ПУДО

67	„Елинорд-металс” ЕООД	чл.29, ал1, т.2, 3	Решение № ПК-021 от 26.07.2012г.	Прекратяване на административното производство по утвърждаване на фирмена ПУДО
68	ЕТ”Елит-Мехмед Байрактар”	чл.29, ал1, т.2, 3	Решение № ПК-022 от 26.07.2012г.	Прекратяване на административното производство по утвърждаване на фирмена ПУДО
69	ЕТ”Универсалстрой- Васил Гаджов”	чл.29, ал1, т. 3	Решение № ПК-032 от 28.09.2012г.	Прекратяване на административното производство по утвърждаване на фирмена ПУДО
70	ЕТ”Хрибо-Иван Славчев”	чл.29, ал1, т.2, 3	Решение № ПК-033 от 28.09.2012г.	Прекратяване на административното производство по утвърждаване на фирмена ПУДО
71	„БКС 1-Белово”	чл.29, ал1, т.2, 3	Решение № ПК-034 от 28.09.2012г.	Прекратяване на административното производство по утвърждаване на фирмена ПУДО
3.2.	Съгласувани програми за управление на дейностите по отпадъците до 12.07.2012		2 брой	2-съгласувани 1-не съгласувана
	Наименование на лицата, изготвили програмите	Основание за изготвяне на програмата (чл.29, ал.1, т.2; чл.29, ал.1, т.3; чл.29, ал.1, т.4)	Дата на съгласуване	
1	„Палета”ЕООД	чл.29, ал1, т. 2,3	КД-21- 929/26.03.2012г.	съгласува
2	„Унитрейд 2011” ООД	чл.29, ал1, т. 2,3	КД-21- 569/06.04.2012г.	не съгласува
3	„Норд - метали“ ЕООД	чл.29, ал1, т. 2,3	КД-21- 1035/24.04.2012г.	Съгласува

През изтеклия период особено внимание се обърна на контрола на юридически лица, извършващи търговска дейност с отпадъци от черни и цветни метали и площадки, на които се извършват дейности по третиране на ИУМПС, както и привеждането на същите към изискванията на чл.54, ал.2 и чл.13а от отменения закон. Извършени са 48

проверки. Съставени са 3 актове, за неспазване на изискванията на ЗУО при извършване на дейности с отпадъци, за които се изисква разрешение по чл.12 /нов чл.35 от ЗУО.

През 2012г. са извършени всички планирани проверки на обекти, заложи в работния план. Извършен е контрол по изпълнение на условията, дадени в разрешенията за дейности по отпадъците в 43 обекта като са дадени 37 предписания. От тях 32 са проверени и изпълнени. За проверка остават 5 предписания, които ще се проверят през 2013 г.

Засилената контролната дейност по разрешителен и регистрационен режими за дейности по управление на отпадъците се извърши на обекти и инсталации оползотворяващи неопасни и опасни отпадъци и обезвреждащи опасни болнични отпадъци. Констатира се, че дружествата спазват условията в разрешителните и инвестират в разширяване на дейността, което е отразено в допълнените разрешения по чл.37 от ЗУО за дейности с отпадъци .

През изтеклата година се извършиха контролни планови проверки на 9 болнични заведения на територията на област Пазарджик, за изпълнение на условията в издадените разрешения. Констатирано е изпълнение на условията в разрешенията.

В сравнение с 2011г. през отчетния период проверките са увеличени с 13% и се наблюдава значително увеличение на броя фирми, които са привели дейностите си, съгласно изискванията на ЗУО и подзаконовите нормативни актове.

Проверени са 42 нови обекти на обувни, дървообработващи и машиностроителни фирми. В резултат 84% са привели дейностите си, съгласно изискванията на ЗУО и подзаконовите нормативни актове, а 16% са в процедура за привеждане на дейността си, като 91% от тях са изпълнили изискването за предаване на отпадъците съгласно чл.8, ал.1 от ЗУО.

5. Болнични отпадъци

- Отпадъци от лечебните заведения

Отпадъците от лечебните заведения се генерират в здравните заведения – болници, клиники, ДКЦ, ЦСМП и индивидуални практики, домове за медикосоциални грижи, стоматологии и др. Лечебните заведения на територията на РИОСВ-Пазарджик притежават утвърдени програми за управление на отпадъците и имат сключени договори с фирми за предаването им за последващо третиране. По-голямата част от тези отпадъци се третират чрез микровълново обезвреждане от „МЛ България“ АД, гр. Пазарджик.

№	Община	Брой лечебни заведения на територията на общината	Лечебни заведения с въведена система за разделно събиране на отпадъци (изброяват се поименно)	Наличие на изградено помещение за временно съхранение на ОО да/не	Метод на третиране
1.	2.	3.	4.	5.	7.
1.	Пазарджик	9бр.	“МБАЛ-Пазарджик” АД	да	Предават се за обезвреждане в инсертатора на

					Александровска болница и
			МБАЛ “Ескулап” ООД	да	Предават се за обезвреждане в инсенератора на Александровска болница
			ДКЦ “Ескулап-цитомед” ООД	да	Предават се за обезвреждане в инсенератора на Александровска болница
			МБАЛ “Хигия” ООД	да	Предават се за обезвреждане в инсенератора на Александровска болница
			“Стоматологичен център-Г” ЕООД	да	
			“МБАЛ “Света Екатерина” ООД	да	Предават се за обезвреждане в инсенератора на Александровска болница
			“МБАЛ “Здраве” ООД	да	Предават се за обезвреждане в инсенератора на Александровска болница
			ДКЦ I- ПАЗАРДЖИК	да	Предават се за обезвреждане в инсенератора на Александровска болница
			ФСМП- гр.Пазарджик-община-Пазарджик	да	Предават се за обезвреждане в инсенератора на Александровска болница
2.	Панагюрище	Збр.	ФСМП- гр.Пазарджик-община Панагюрище	да	Предават се за обезвреждане в инсенератора на Александровска болница
			МБАЛ “Събо Николов” ЕООД	да	Предават се за обезвреждане в инсенератора на Александровска болница
			“ДКЦ I - Панагюрище” ЕООД	да	Предават се за обезвреждане в инсенератора на Александровска болница
3.	Пещера	Збр.	“МБАЛ – проф. Дим. Ранев” ЕООД	да	Предават се за обезвреждане в инсенератора на Александровска болница

			„ДКЦ-Хипократ”ЕООД	да	Предават се за обезвреждане в инсенератора на Александровска болница
			ФСМП-гр.Пазарджик-община Пещера	да	Предават се за обезвреждане в инсенератора на Александровска болница
4.	Брацигово	1бр.	ФСМП- гр. Пазарджик-община Брацигово	да	Предават се за обезвреждане в инсенератора на Александровска болница
5.	Велинград	9бр.	“МБАЛ-Велинград” ЕООД	да	Предават се за обезвреждане в инсенератора на Александровска болница
			СБПФЗ “Св. Петка Българска” ЕООД	да	Предават се за обезвреждане в инсенератора на Александровска болница
			МЦ „Хигия“	да	Предават се за обезвреждане в инсенератора на Александровска болница
			“ДКЦ I – Велинград”	да	Предават се за обезвреждане в инсенератора на Александровска болница
			МБДПЛР”Вита”ЕООД	да	Предават се за обезвреждане в инсенератора на Александровска болница
			„МБАЛ Здраве-Велинград”ЕООД	да	Предават се за обезвреждане в инсенератора на Александровска болница
			„СБР - НК”ЕАД,филиал Велинград	да	Предават се за обезвреждане в инсенератора на Александровска болница
			ФСМП-гр.Пазарджик-община Велинград	да	Предават се за обезвреждане в инсенератора на Александровска болница
6.	Лесичово				
7.	Батак	1бр.	ФСМП-гр.Пазарджик-	да	Предават се за обезвреждане в

			община Батак		инсенератора на Александровска болница
8.	Септември	2бр.	ФСМП-гр.Пазарджик-община Септември	да	Предават се за обезвреждане в инсенератора на Александровска болница
			“Медицински център Г” ЕООД	да	Предават се за обезвреждане в инсенератора на Александровска болница
9.	Белово	2 бр.	ФСМП-гр.Пазарджик-община Белово	да	Предават се за обезвреждане в инсенератора на Александровска болница
			“Медицински център Г” ЕООД	да	Предават се за обезвреждане в инсенератора на Александровска болница
10.	Ракитово	1бр.	ФСМП-гр.Пазарджик-община Ракитово	да	Предават се за обезвреждане в инсенератора на Александровска болница
11.	Стрелча	2бр.	ЕТ”Иван Трифонов ИППМП”	да	Предават се за обезвреждане в инсенератора на Александровска болница
			ЕТ „Хипократ 2004 –д-р Златка Бояджиева - ИППМП”	да	Предават се за обезвреждане в инсенератора на Александровска болница
Общо 11		33бр.			

6. Кратка обобщена оценка за състоянието и разрешаването на проблемите с отпадъците на територията на РИОСВ

Сравнителен анализ на превантивната дейност в областта на управление на отпадъците в обекти на територията на РИОСВ – Пазарджик:

Година	Разрешения по чл.37 (нов чл.67), вкл. изменения и	Регистрационни и документи по чл.52/ чл.78	Удостоверения по чл.55	Утвърдени фирмени програми	Съгласувани програми
--------	---	--	------------------------	----------------------------	----------------------

	допълнения				
1.	2.	3.	4.	5.	6.
2007	27	26	18	37	9
2008	30	22	12	30	6
2009	33	9	4	54	25
2010	34	8	8	38	3
2011	29	12	11	69	10
2012	49	30	-	38	2

През 2012г. проверките на обекти, генериращи от дейността си отпадъци са с 80 повече в сравнение с предходната 2011г. Наблюдава се значително увеличение на броя фирми привели дейностите си съгласно изискванията на ЗУО и подзаконовите нормативни актове.

В сравнение с 2011 г. се е увеличил броят на фирмите, които изпълняват задълженията си по Наредбите за МРО чрез колективна система, сключвайки договори с организации по оползотворяване на отпадъци от МРО и съответно намалял броят на тези, които заплащат продуктови такси към ПУДООС.

Засилена контролна дейност по разрешителен и регистрационни режими на обекти и инсталации, оползотворяващи неопасни и опасни отпадъци и обезвреждащи опасни болнични отпадъци. Констатациите са, че дружествата спазват условията в разрешителните и инвестират в разширяване на дейността, което е отразено в допълнените разрешения по чл.37 / чл.67 от ЗУО за дейности с отпадъци.

Извършени са проверки на 50 нови обекти и дадени предписания за привеждане на дейността им съгласно изискванията на ЗУО и подзаконовите нормативни актове. Усилията бяха насочени към фирми от обувния, дървообработващия и машиностроителния бранш. Резултатът - 96% от проверените фирми приведоха дейностите си, съгласно изискванията на ЗУО, а останалите 4% са в процедура за привеждане на дейността.

В сравнение с предходните години се наблюдава тенденция към подобряване чистотата в населените мест, на републиканската и общинска пътни мрежи на контролираната от РИОСВ – Пазарджик територия, както и ограничаване замърсяването на компонентите на околната среда с отпадъци.

III.2.ШУМ

Шумовият фактор има най-силно въздействие в урбанизираните райони. Той засяга хората както физически, така и психически, смущавайки основни дейности като съня, почивката, ученето и общуването. В допълнение, въздействията на шума се

увеличават, когато влизат във взаимодействие с други стресови фактори на околната среда, например замърсяването на въздуха и химикалите. Това особено важи за градските зони, където повечето от тези стресови фактори съществуват едновременно.

Нивото на акустичното натоварване на средата зависи от редица фактори, позначими от които са:

- непрекъснато увеличаващ се транспортен трафик, състоянието и вида на пътните настилки по уличната мрежа (първостепенната улична мрежа, брой ленти и платна за движение, наличие/ отсъствие на разделителна ивица и др.);
- грешки в градоустройственото планиране и продължаващото застрояване на терени, разположени около шумни улици и булеварди;
- строително - ремонтни дейности;
- индустриален шум от промишлени обекти обособени в промишлените зони и/ или в границите на населеното място
- шумът, излъчван от заведенията за обществено хранене, увеселителните заведения, различните сервиси и авторемонтните работилници, разположени в непосредствена близост до жилищните сгради;
- липсата на подходяща шумозащитни пояси и ограждения до пътните артерии и жилищните райони; подходящо озеленяване.

Съгласно изискванията на чл. 12, т.1 от Закона за защита от шума в околната среда (ДВ. бр.74 от 2005 год с посл. изм. и доп.), РИОСВ – Пазарджик организира извършването на измерването, оценката, управлението и контрола на шума, излъчван в околната среда от промишлени дейности.

Съгласно изискванията на чл.18 на ЗЗШОС (ДВ бр. 74/2005г.) Директорът на РИОСВ – Пазарджик или упълномощени от него длъжностни лица осъществяват превантивен, текущ и последващ контрол върху инсталациите и съоръженията от промишлеността, включително за категориите промишлени дейности по приложение № 4 към чл. 117, ал. 1 от Закона за опазване на околната среда.

Контролните и собствените измервания се извършват от акредитирани лаборатории, като се спазват изискванията на „Методика за определяне на обща звукова мощност, излъчвана в околната среда от промишлено предприятие и определяне нивото на шум в мястото на въздействие”, утвърдена със Заповед на Министъра на околната среда и водите № РД 199/19.03.2007 год

През 2012 год. са извършени общо 10 броя контролни проверки на 10 броя промишлени обекти по отношение на фактора “шум” в околната среда, от които:

- 11 броя контролни проверки на промишлени източници, във връзка с изискванията на чл. 12 от Закона за защита от шума в околната среда (ЗЗШОС);
- 3 броя проверки по жалби и сигнали
- 10 броя контролни измервания, съгласно изискванията на „Методика за определяне на обща звукова мощност, излъчвана в околната среда от промишлено предприятие и определяне нивото на шума в мястото на въздействие” (утвърдена със Заповед на Министъра на околната среда и водите №РД-199/19.03.2007г), съвместно с Регионална лаборатория – Пазарджик към ИАОС-София.

• Участие в 6 броя проверки по изпълнение на условия и срокове в Комплексни разрешителни на:

- 1.“Биовет” АД, гр.Пещера
- 2.“Когенерация” на “Биовет” АД, гр.Пещера

3. “Завод за хартия- Белово” АД гр. Белово
4. “Дуโรปак” АД, гр. Пазарджик
5. “Елхим Искра” АД, гр. Пазарджик
6. “Свиком” АД, гр. Пазарджик

При контролните проверки няма констатирани нарушения на ЗЗШОС.

В инспекцията са представени 4 броя доклади от проведени собствени периодични измервания на нивата на шум, излъчвани в околната среда от промишлени източници. Не са констатирани превишения на граничните стойности на нивата на шума, въз основа на извършените собствени периодични измервания.

През отчетния период няма съставени Актове за установяване на административно нарушение за неспазване на изискванията на Закона за защита от шума в околната среда.

При контролни или собствени измервания граничните стойности на еквивалентните нива на шума не са превишени, когато едновременно;

1. еквивалентните нива на шума по границата на промишлената площадка, намираща се в урбанизирана територия, не превишава граничните стойности за производствено-складови територии и зони (70 dB(A))
2. еквивалентните нива на шума в местата на въздействие не превишават граничните стойности за съответната територия или устройвена зона, съгласно Приложение 2, Таблица 2 на Наредба №6/2006г (ДВ бр. 58 от 2006г).

Промишлени инсталации с издадени Комплексни разрешителни попадащи в обхвата на Приложение № 4 към чл. 117 от Закона за опазване на околната среда са задължени да провеждат собствен периодичен мониторинг и да докладват резултатите от проведените измервания пред РИОСВ – Пазарджик. При проверените обекти с издадено Комплексно разрешително нормите за шум са спазени.

Община Пазарджик

Основните източници на шум в границите на град Пазарджик са средствата за транспорт – леки и товарни автомобили, масов градски транспорт, ЖП. Натоварени от движението на превозни средства са по-голямата част от улиците и булевардите в града и входно изходните направления. Въздействие оказват различните дейности на населението – работилници, търговски обекти и др. Големите промишлени източници са разположени в съществуващи индустриални зони. През 2012 г. на територията на община Пазарджик са проведени 7 бр. контролни измервания на шум, излъчван в околната среда от дървообработващи предприятия. Няма превишения на нормите за шум.

Община Велинград

Основните източници на шум са свързани с: ЖП, вътрешноградския и транзитно преминаващ автомобилен транспорт. Натоварени от движението на превозни средства са по-голямата част от улиците и булевардите в града и входно изходните направления (Пазарджик, Сърница, Юндола). Въздействие оказват различните дейности на населението – работилници, търговски обекти и др. Големите промишлени източници са разположени в съществуващи индустриални зони. През 2012 г. на територията на община Велинград не са провеждани контролни измервания .

Община Белово

Основните източници на шум са свързани с транзитно преминаващ автомобилен и ЖП и вътрешно селищния транспорт. Натоварени от движението на превозни средства са преминаващия през територията автомобилен път по направление Пазарджик - София (международен път Е52). Въздействие оказват различните дейности на населението – работилници, търговски обекти и др. Големите промишлени източници са разположени в съществуващи индустриални зони. През 2012 г. на територията на община Белово не са провеждани контролни измервания .

Община Септември

Основните източници на шум са свързани с транзитно преминаващ автомобилен и ЖП и вътрешно селищния транспорт. Натоварени от движението на превозни средства са преминаващия през територията автомобилен път по направление Пазарджик - София (международен път Е52). Въздействие оказват различните дейности на населението – работилници, търговски обекти и др. Големите промишлени източници са разположени в съществуващи индустриални зони. През 2012 г. на територията на община Септември са извършени 2 бр. собствени измервания на промишления шум, излъчван в околната среда от „Феникс Агро” ЕООД и „Балкан Райс” АД. Няма превишения на регламентираните нива на шум.

Община Батак

Основните източници на шум са свързани с транзитно преминаващ автомобилен и вътрешно селищния транспорт. Оказващ въздействие от движението на превозни средства е преминаващия през територията автомобилен път по направление Пазарджик – Ракитово-Велинград. Въздействие оказват различните дейности на населението – работилници, търговски обекти и др. През 2012 г. на територията на община Батак не са провеждани контролни измервания .

Община Брацигово

Основните източници на шум са свързани с вътрешно селищния и транзитно преминаващ автомобилен транспорт, както и различните дейности на населението – работилници, търговски обекти и др. През 2012 г. на територията на община Брацигово е извършено 1бр. контролно измерване на шум, излъчван в околната среда . Няма превишения на регламентираните нива на шум.

Община Ракитово

Основните източници на шум са свързани с вътрешно селищния и транзитно преминаващ автомобилен транспорт, както и различните дейности на населението – работилници, търговски обекти и др. През 2012 г. на територията на община Ракитово не са провеждани контролни измервания .

Община Пещера

Основните източници на шум са свързани с транзитно преминаващия автомобилен и ЖП транспорт по направления Пазарджик – Батак, Брацигово - Батак и др., както и дейности с промишлен характер, работилници, търговски обекти и др.

Основни източници на промишлен шум са: когенерационата централа на „Биовет” АД, основната площадка на „Биовет” АД, площадките на „Гудекс” АД и „Винпром Пещера” АД. През 2012 г. на територията на община Пещера са проведени 2 контролни измервания на промишления шум, излъчван в околната среда от „Биовет” АД. Няма превишения на регламентираните нива на шум.

Община Лесичово

Основните източници на шум са свързани с транзитно преминаващия автомобилен транспорт по направления София -Пазарджик – Пловдив, както и дейности с промишлен характер, работилници, търговски обекти. През 2012 г. на територията на община Лесичово не са провеждани контролни измервания .

Община Панагюрище

Основните източници на шум са свързани с транзитно преминаващия автомобилен и ЖП транспорт по направления Пазарджик – Стрелча, Панагюрище - Хисар и др., както и дейности с промишлен характер, работилници, търговски обекти и др. През 2012 г. на територията на община Панагюрище не е извършвано контролно измерване на шум, излъчван в околната среда.

Община Стрелча

Основните източници на шум са свързани с транзитно преминаващ и вътрешно селищния автомобилен и ЖП транспорт. Натоварени от движението на превозни средства са преминаващите през територията пътни участъци по направление Стрелча – Хисар и Стрелча-Панагюрище. Въздействие оказват – работилници, търговски обекти и др. Промислени източници са групирани в индустриални зони. През 2012 г. на територията на община Стрелча не са провеждани контролни измервания .

III.3.РАДИАЦИОНЕН КОНТРОЛ

- 1. Радиационния гама фон и атмосферна радиоактивност.**
- 2. Кратка информация за радиологичните характеристики на необработваеми почви и води от повърхостни реки и водоеми.**
- 3. Обобщени изводи за радиационното състояние на околната среда.**

На територията, контролирана от РИОСВ-Пазарджик не се извършва радиационен контрол.

III. 4. ХИМИКАЛИ И УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА ОТ ГОЛЕМИ АВАРИИ

- 1. Кратко описание на състоянието в областта на управлението на химикалите.**

Химикали

На територията на област Пазарджик разположени над 70 промишлени, търговски и др. обекти, които подлежат на контрол по Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси, подзаконовите нормативни актове и регламентите, обхванати от закона.

Операторите на тези обекти имат задължения по Регламент (ЕО) № 1907/2006 на Европейския парламент и на Съвета относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (REACH), Регламент (ЕО) № 1272/2008 на Европейския парламент и на Съвета относно класифицирането, етикетиранията и опаковането на вещества и смеси (CLP) и по Наредба за реда и начина за съхранение на опасни химични вещества и смеси, приета с ПМС № 152 от 30.05.2011 г.

Два обекта попадат под обхвата на Регламент (ЕО) № 648/2004 на Европейския парламент и на Съвета относно детергентите.

Над 10 обекта подлежат на контрол по спазване на изискванията на Регламент (ЕО) № 850/2004 на Европейския парламент и на Съвета относно устойчивите органични замърсители.

Контрол на риска и предотвратяване на големи аварии с опасни вещества

На територията на областта има 6 предприятия, попадащи в обхвата на Глава седма, Раздел първи на ЗООС и са класифицирани като „Предприятия с висок или нисък рисков потенциал”.

Това са:

Предприятие

<u>Предприятие</u>	<u>рисков потенциал</u>
„Агрокемикъл” ЕООД, землище на с. Величково -	висок
„Орика Мед България” АД, общ. Панагюрище -	висок
„Агрофарм” ООД, гр. Пазарджик -	нисък
„Агрогарант” ООД, гр. Пазарджик -	нисък
„Биовет” АД, гр. Пещера -	нисък
„Импрегнация 2000” АД, гр. Белово -	нисък

Рисковият потенциал на обектите се определя от количествата и видът на опасните вещества, които са налични в съоръженията и инсталациите.

Трите обекта на територията на община Пазарджик представляват складови бази за съхранение на продукти за растителна защита и не разполагат с инсталации за производство и транспорт на химикали. На другите три обекта има наличие на инсталации, в които се употребяват опасни химични вещества и смеси.

2.Кратко описание на основните приоритети при извършване на контрола през годината, съгласно различните нормативни актове.

Химикали

Приоритетите през 2012 г. в областта на химикалите бяха свързани с контрол върху:

- формулаторите на смеси по отношение на спазване изискванията на Регламент 1907/2006 на ЕП и Съвета (REACH);
- лицата, които съхраняват химикали във връзка с прилагане на чл. 9 на Наредбата за реда и начина за съхранение на ОХВС;

- лица, които произвеждат или внасят изделия, потенциално съдържащи устойчиви органични замърсители по отношение спазване изискванията на Регламент № 850/2004 за устойчивите органични замърсители.

Съвместно с представители на други институции се провериха фирми, които произвеждат химични смеси. Резултатите от проверките показаха, че тези производители спазват изискванията на нормативната уредба и няма съществени пропуски при изпълнение на задълженията определени с Регламент 1907/2006 на ЕП и Съвета (REACH).

РиОСВ-Пазарджик уведоми фирмите, които имат действащи складове за химикали относно влизане в сила на чл. 9 от Наредбата за реда и начина за съхранение на ОХВС. Лицата, проверени в периода юни-декември 2012 г. представиха собствени оценки на безопасността на съхранение на опасни химични вещества и смеси. В резултат на проверките и направените оценки се определиха коригиращи действия, които фирмите да предприемат за подобряване на мерките за безопасно съхранение на химикали.

През отчетната година се провериха лица, които произвеждат или внасят изделия, които могат да съдържат устойчиви органични замърсители. Информацията предоставена от фирмите не показва наличие на УОЗ в произвежданите/вносяните изделия.

Контрол на риска

Приоритет за 2012 г. бе изпълнението на плана за контролната дейност на комисиите по чл. 157 а от ЗООС.

Плана се изпълни в срок. При съвместните проверки се установи, че операторите на предприятията / съоръженията с висок и нисък рисков потенциал изпълняват условията в издадените разрешителни.

През 2012 г. бяха направени промени в глава седма, раздел I от Закона за опазване на околната среда, отнасящи се до промяна на разрешителния режим на предприятие / съоръжения с нисък рисков потенциал, и до промяна в състава на комисиите за извършване на съвместните проверки.

3.Кратко описание на резултатите от контролната дейност (за химикали и за управление на риска от големи аварии)

Химикали

За периода 01.01.2012 г. - 31.12.2012 г. се извършиха 56 проверки по Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси, подзаконовите нормативни актове, и регламентите обхванати от закона. Провериха се обектите, заложиени в плана за контролната дейност за 2012 г.

От общия брой проверки 24 бяха извънредни. Извънредните проверки бяха свързани с контрол по изпълнение на предписания – 12; постъпили жалби – 2; заповеди

на директора, писма и др. – 5; установяване на лица, които имат задължение по регламентите, обхванати от ЗЗВВХВС – 5.

В сравнение с 2011 г. няма промяна в броя на извършените проверки.

Предписания

През отчетния период се дадоха 37 предписания относно представяне на информация, отстраняване на документални несъответствия и предприемане на технически и организационни мерки свързани с безопасното съхранение на ОХВС.

Състави се 1 акт за неизпълнение на предписание.

За разлика от 2011 г. през 2012 г. са дадени почти 2 пъти по-малко предписания в областта на химикалите.

Контрол на предприятия, попадащи в обхвата на Глава седма, Раздел първи на ЗООС

Проверки

През отчетния период комисиите по чл. 157а от ЗООС извършиха 6 планови проверки на обекти, класифицирани като предприятие с висок и нисък рисков потенциал. Провериха се всички обекти, заложили в годишния план за 2012 г.

При съвместните проверки се установи, че операторите на предприятията изпълняват условията в издадените разрешителни.

В сравнение с предишни години няма промяна в броя на предприятията попадащи под обхвата на глава седма, раздел II от ЗООС.

Предписания

Дадоха се 4 предписания, свързани представяне на информация и с актуализация на мерките по пожарна безопасност. Предписанията бяха изпълнени в срок от операторите.

В сравнение с 2010 г. няма промяна в обектите, с издадени разрешителни по чл. 104 от ЗООС.

През 2012 г. на територията на РИОСВ-Пазарджик не са възникнали големи аварии с опасни вещества.

Операторите изпълняват условията в разрешителните и прилагат системите за управление на мерките за безопасност.

4. Проведени информационни кампании

Своевременно се информираха лицата, които имат задължения да изискванията на чл. 9 от Наредбата за реда и начина за съхранение на ОХВС.

IV. ПРЕВАНТИВНА ДЕЙНОСТ И КОНТРОЛ

ПРЕВАНТИВНА ДЕЙНОСТ

Визия за развитието на политиката в областта на комплексното предотвратяване и контрол на замърсяването

Една от стратегическите цели в Програмата на Правителството на европейската интеграция, икономическия растеж и социалната отговорност е поддържането на устойчив икономически растеж на основата на подобрена конкурентоспособност и развитие на публично-частното партньорство. Тази цел признава необходимостта от създаването на благоприятни условия за развитие на производствения сектор и същевременно намаляване на негативното въздействие на икономическите дейности върху околната среда.

Инструментите за налагане на политиката за комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването (екологична оценка на планове и програми, оценка на въздействието върху околната среда, комплексни разрешителни, защита от шум и доброволни екологични схеми), са сред най-важните мерки за интегриране на екологичните изисквания в различните икономически сектори и тяхното ефективно използване гарантира предотвратяване или намаляване на замърсяването на околната среда.

ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА И ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА

Направление „Превантивна дейност” при РИОСВ е отговорно за обобщаване на информацията за хода на процедурите по ОВОС, включително и от контрола на решенията по ОВОС.

Процедурата по Оценка на въздействието на околната среда (ОВОС) е строго регламентирана в Закона за опазване на околната среда и подзаконовата нормативна уредба по околна среда и се спазва от страна на възложители и експерти.

През 2012 година в РИОСВ-Пазарджик постъпиха 1097 уведомления за инвестиционни предложения на граждани, фирми и общински администрации

През 2012 година граждани, фирми и общински администрации подадоха в РИОСВ-Пазарджик 1097 уведомления за инвестиционни предложения.

Проведени са три заседания на Експертния екологичен съвет на инспекцията. Постановени са две решения по ОВОС за одобряване на инвестиционни предложения : "Регионално управление на отпадъците в регион Пазарджик" и „МВЕЦ Щастливеца” в землищата на с.Алеко Константиново и с. Главиница, както и становище по екологична оценка на общ устройствен план на община Велинград.

През 2012г. в РИОСВ-Пазарджик постъпилите искания за преценяване необходимостта от извършване на ОВОС са 61. Издадени са 55 решения за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС. Две от тях са със заключение „подлежи на ОВОС”, а останалите петдесет и три със заключение „не подлежи на ОВОС”. За 1068 от постъпилите уведомления са издадени становища, че не подлежат на преценяване или оценка за въздействие върху околната среда.

При направения контрол на условията в издадените решения по ОВОС и решения за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС не са констатирани неизпълнени такива. Няма наложени актове за стартирало строителство без проведени

процедури.

Експертите от Дирекция „Превантивна дейност” отчитат значително намален интерес към реализиране на инвестиционни намерения за производство на електроенергия от фотоволтаични инсталации.

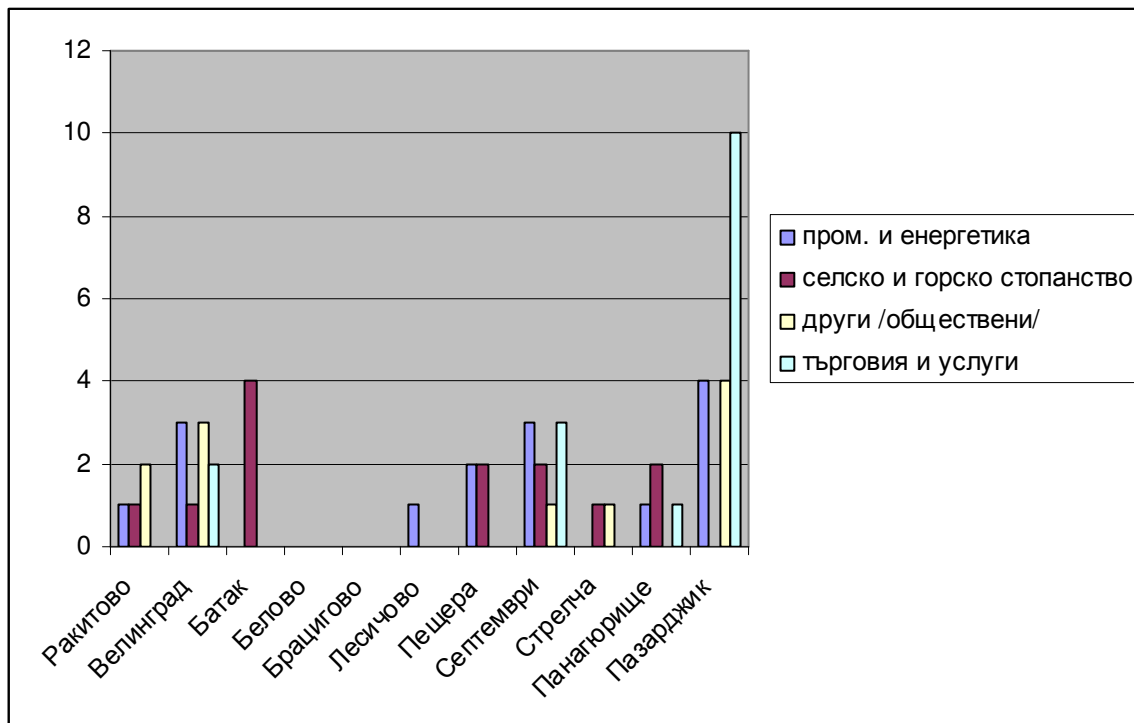
Общ брой издадени решения от РИОСВ-Пазарджик решения по ОВОС за 2012г.

През 2012 година в инспекцията постъпиха 4 (четири) доклада по ОВОС за инвестиционни предложения попадащи в Приложение № 1 на ЗООС и такива, за които е преценено да отидат на процедура по ОВОС. Постановени са 2 (две) решения по ОВОС за одобряване на инвестиционни предложения:

1. "Регионално управление на отпадъците в регион Пазарджик" - основна площадка "Алеко Константиново" в землището на с. Алеко Константиново, общ. Пазарджик и претоварна станция с център за рециклиран в м. „Еленско краище”, землище гр. Ракитово, общ. Ракитово, обл. Пазарджик, с възложител: Община Пазарджик;

2. „МВЕЦ Щастливеца” в землища на с. Алеко Константиново и с. Главиница, общ. Пазарджик, обл. Пазарджик, с възложител: „КОНСЕПТА” ЕООД;

Общ брой издадени решения за преценяване необходимостта от извършване на ОВОС на инвестиционни предложения за 2012г. по отрасли и общини

През отчетния период в РИОСВ-Пазарджик са постъпили 61 искания за преценяване необходимостта от извършване на ОВОС. За същия период са издадени 55 (петдесет и пет) решения за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС, като две от тях са със заключение „подлежи на ОВОС”, а останалите със заключение „не подлежи на ОВОС”.

Спрямо 2011г. се констатира увеличение с близо 40% на издадените решения за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС.

Общ брой на решения за прекратяване на на процедури по ОВОС за 2012г.

За периода компетентния орган е издал **23** (*двадесет и три*) решения за прекратяване на на процедури по ОВОС. Причините за прекратяване на процедурите са както следва:

- Поради недопустимост – 3
- Поради непредставена допълнителна информация от възложителя – 16
- Възложителят е заявил желание за прекратяване на започналата процедура – 4

Общ брой на становища по Екологична оценка (ЕО) за 2012г.

През 2012 година в инспекцията е постъпил 1 (*един*) доклад за ЕО. Проведено е заседание на Експертния екологичен съвет и е постановенио **1** (*едно*) становище по ЕО за "Общ устройствен план ОУП на община Велинград", с възложител: Община Велинград.

Общ брой решения за преценяване на необходимостта от извършване на екологична оценка на планове и програми

През 2012г. в РИОСВ са постъпили **6** (*шест*) искания за преценяване на необходимостта от извършване на ЕО. Пет свързани с подробни устройствени планове и едно с общинска програма за управление на отпадъците. Издадени са **6** (*шест*) решения за преценяване на необходимостта и обхвата за Екологична оценка като за две преценката е „да се извърши ЕО” и четири са със заключение „да не се извършва ЕО”.

Процедурата по преценяване на необходимостта от ЕО през 2012г., протичаше при стриктно спазване на ЗООС и *Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми* и подзаконовите нормативни актове.

№ на преценката	Наименование на плана/ програмата	Вид на преценката	
		Да се извършва ЕО	Да не се извършва ЕО
ПК-01-ЕО/2012	„Изменение на действащия план ПУП-ПРЗ на с. Говедаре засягащо Стопански двор I, Стопански двор II и земеделски земи и жилищна територия в северозападната част на с. Говедаре	X	
ПК-02-ЕО/2012	ПУП-ПРЗ за промяна предназначението на земеделска земя „нива” за „жилищно строителство, търговия и услуги” ПИ №140023, м. „Копчелево блато” земл. гр. Велинград		X
ПК-03-ЕО/2012	ПУП-ПРЗ за изграждане на „жилищно строителство” ПИ 55155.9.258 м. „Бахче пара” гр. Пазарджик		X

ПК-04-ЕО/2012	ЧИ на ПУП-ПРЗ на ПИ №010026 м. "Долна Бялча" земл. гр. Пещера		X
ПК-05-ЕО/2012	Изменение на действащия ПУП-ПЗ за "Изграждане на жилищни сгради" в ПИ с идентификатор 02837.17.10, м. „Язовир Беглика”, землището на гр. Батак, общ. Батак	X	
ПК-06-ЕО/2012	Актуализация на Общинска Програма за управление на дейностите по отпадъците за периода 2012 - 2016 година		X

Контрол върху изпълнението на условията, поставени в решенията по ОВОС и решенията за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС

Общата цел на експертите при превантивната дейност в направление ОВОС и ЕО е контрола на всички инвестиционни предложения включени в плана за контролната дейност за 2012 г. и осъществяване на защита на околната среда. Съгласно утвърдения план на РИОСВ – Пазарджик за 2012 г., експертите в направление ОВОС и ЕО извършиха **29** (*двадесет и девет*) проверки на инвестиционни предложения с издадени решения по глава шеста на ЗООС. През периода е извършен контрол на условията поставени в 11 решения по ОВОС и 18 решения за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС. В това число и на решения издадени от МОСВ.

Няма констатирани нарушения и не бяха съставени актове. Решения издадени от РИОСВ-Пазарджик – проведен е контрол на условията и мерките на 7 решения по ОВОС и на условията поставени в 16 решения за преценяване на необходимостта от ОВОС. Не бяха констатирани нарушения на екологичното законодателство и неизпълнение. Бяха дадени **2** (*две*) предписания. През 2012 г. няма съставени актове или наказателни постановления. Направление „ОВОС и ЕО” има **100%** изпълнение на извършените планови проверки спрямо годишния план.

Решение по ОВОС 3-2/2011 г. с възложител „Вега – 3” ЕООД, „Разработване на находище за строителни (инертни) материали – баластра в находище „Лозята”, землище на гр. Ветрен, общ. Септември, обл. Пазарджик – контрола на поставените условия в решението по ОВОС е осъществен чрез проверка на място от която проверка е констатирано че не е започнала реализация на инвестиционното предложение.

Решение по ОВОС № 8-3/2011г., с възложител „КЦМ 2000” АД, „Добив на метални полезни изкопаеми от находище „Цар Асен 2”, землище на с. Цар Асен, община Пазарджик, област Пазарджик - от извършената проверка на място се констатира, че не е започнала реализация на инвестиционното предложение.

Решение по ОВОС № 12-4/2009 г., с възложител „ВРИС” ООД, Добив на инертни материали от находище Лозница 1”. Проверка на място, констатира се: поставените условия в решението се изпълняват - от извършения проверка състояла се на място е констатирано, че инвестиционното предложение е реализирано и поставените условия в решението се изпълняват.

Решение № 35-ПР/2011 г., с възложител: „Салвениус – рея фиш” КД, „Разширение на съществуваща дейност – отглеждане на пъстърва във водите на язовир Доспат, по отношение разрешените за ползване на водни участъци” - от извършената

проверка, по документи, е установено, че инвестиционното предложение не е реализирано.

Решение по ОВОС № 22/2011г., с възложител „ВРИС” ООД, „Добив на първична преработка на инертни материали – пясъци и чакъл от находище „Лозница-2, участък – 1 и участък 2” в землищата на ц. Величково и на с. Юнаците, общ. Пазарджик” – от извършената проверка е установено че находище „Лозница-2” не е експлоатирано към момента и през 2012 г. не се предвижда добив на инертни материали от него.

Решение №-14-ПР/2011г., с възложител: „НЕК” ЕАД–П. ТРАФОЕЛЕКТРОИНВЕСТ”, „Изграждане на ВЛ 110 kV ВЕЦ „Въча 1” – ВЕЦ „Цанков камък” - при проверката на място се констатира, че инвестиционното предложение не е реализирано.

Решения издадени от РИОСВ-Пазарджик - проведен е контрол на условията и мерките на 7 решения по ОВОС и на условията поставени в 16 решения за преценяване на необходимостта от ОВОС.

Решение по ОВОС № 2-2/2009 г., с възложител: „Аквафиш Пазарджик” ООД, „Рибно стопанство за отглеждане на риба в плаващи мрежени клетки (садки) – садково стопанство” в имот № 141023, м. „Завоя на р. Марица” в землището на с. Бошуля, общ. Септември, обл. Пазарджик – от извършената проверка на място, се констатира, че инвестиционното предложение е реализирано, поставените условия се изпълняват. Беше дадено едно предписание, което е с неизтекъл срок.

Решение по ОВОС № 3-2/2009 г., с възложител „Инертни материали” ООД, „Рибно стопанство за отглеждане на риба в плаващи мрежени клетки (садки) – рибарник № 2 в имот № 141055, м. „Завоя на р. Марица” землище на с. Бошуля, общ. Септември - извършената е проверка на място, при която се констатира частично изграждане на рибарника, като към момента на проверката обекта не е в експлоатация. Проверени са 12 условия от общо поставени 17.

Решение по ОВОС № 4-2/2009 г., с възложител „Инертни материали” ООД, „Рибно стопанство за отглеждане на риба в плаващи мрежени клетки (садки) – рибарник № 1 в имот № 000898 землище на с. Величково, общ. Пазарджик, обл. Пазарджик - от извършената проверка на място се констатира частично изграждане на рибарника, като към момента на проверката обекта не е в експлоатация. Проверени са 12 условия като от общо поставените 17 в решението по ОВОС.

Решение по ОВОС № 1-1/2006г., с възложител Община Панагюрище „Разширение на съществуващ гробищен парк – гр. Панагюрище” - проверката е извършена на място, от която се констатира, че инвестиционното предложение не е реализирано.

Решение по ОВОС № 1-1/2011г., с възложител Община Панагюрище, „Изграждане на съоръжения за третиране и обезвреждане на отпадъци от общините Панагюрище и Стрелча” в м. „Братаница”, землище на гр. Панагюрище, общ. Панагюрище, обл. Пазарджик - при проверката на място се констатира, че не е започнала реализация на инвестиционното предложението.

Решение по ОВОС № 2-2/2011г. с възложител „ЕВРОБИЛД – М1” ЕООД „Хотелски комплекс, жилищно строителство – апартаментен тип, СПА център, басейн, търговия и услуги” в имот 086108, м. „Бочва”, землище на гр. Велинград, общ. Велинград - при проверката на място се констатира, че не е започната реализация на инвестиционното предложението.

Решение по ОВОС № 4-4/2011г. с възложител П. Г. Г. и И. Г. Г., „Вилно селище” в поземлени имоти № 047036 и № 047353 по кадастъра на възстановената собственост (КВС) върху земеделски земи в м. „Гергьовден”, землище на гр. Стрелча, общ. Стрелча,

обл. Пазарджик – от извършената проверка по документи се констатира, че не е започнала реализация на инвестиционното предложение.

Решение № ПК-07-ПР/2011 г., с възложител „БИОМАСС-ЕНЕРДЖИ-БЪЛГАРИЯ” ООД, „Изграждане на обект за електропроизводство от ВЕИ-биомаса, производство на пелети и сушене на дървен материал” в поземлен имот № 012290, м. “Узун Драгасия” в землището на гр. Пещера, общ. Пещера, обл. Пазарджик - при проверката на място се констатира, че инвестиционното предложение не е реализирано.

Решение № ПК-09-ПР/2011 г., с възложител: „НПМ ТРЕЙДИНГ” ООД, „Преустройство на съществуваща сграда в къща за настаняване на гости и изграждане на ресторантска част към нея, с цел създаване на етнографски комплекс „Старата розоварна” – гр. Стрелча за развитие на селски туризъм” в част от поземлен имот № 000642, м. „Воденицата” в землището на гр. Стрелча, общ. Стрелча, обл. Пазарджик – от извършената проверка на място се констатира, че инвестиционното предложение не е реализирано.

Решение № ПК-18-ПР/2011 г. с възложител: „СИТИГАЗ БЪЛГАРИЯ” АД, „Газоснабдяване на община Велинград и изграждане на газоразпределителна мрежа (ГРМ) в урбанизираната територия на града” – към момента на проверката която е извършена по документи се констатира, че инвестиционното предложение не е реализирано.

Решение № ПК-20-ПР/2011 г. с възложител: “ДЕСПИНА 17” ООД, “Цех за съхранение, преработка, консервиране и търговия с плодове и зеленчуци” в УПИ-294005, землище на с. Варвара, общ. Септември, обл. Пазарджик - извършена е проверка по документи с която се констатира, че реализацията на инвестиционното предложение не е започнала.

Решение № ПК-21-ПР/2011 г. с възложител: ОБЩИНА ПАНАГЮРИЦЕ, “Интегриран инвестиционен проект във ВиК сектор на гр. Панагюрище” – от извършената проверка по документи се констатира че инвестиционното предложение не е реализирано.

Решение № ПК-32-ПР/2011г. с възложител: ОБЩИНА ПЕЩЕРА, “Модернизация на интегрирания воден цикъл на гр. Пещера – доизграждане и рехабилитация на съществуващата ВиК мрежа и изграждане на ПСОВ, гр. Пещера” - от извършената проверка по документи се констатира че инвестиционното предложение не е реализирано.

Решение № ПК-33-ПР/2011 г. с възложител: “Норд-Метали” ЕООД, Разширение на площадка за събиране, съхранение и търговия с отпадъци от черни и цветни метали в поземлен имот с идент.55155.508.282 по КК и КР на гр.Пазарджик с дейности по “Предварително третиране на ИУМПС, ИУЕЕО, събиране, временно съхраняване и транспортиране на НУБА, ИУГ, отработени масла, опаковки, пластмаси, стъкло, хартия, отпадъци от черни и цветни метали” - при извършената проверката по документи се констатира, че инвестиционното предложение е реализирано и поставените условия се изпълняват.

Решение № ПК-35-ПР/2011 г. „Събиране, съхраняване и разкомплектуване на излязли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС)” в УПИ II – 5954, 7435, кв.508 по плана на гр. Пазарджик, общ. Пазарджик, обл. Пазарджик, с възложител: “ВАС МЕТАЛ 13” ЕООД – от състоялата се проверката по документи се констатира, че условията поставени в ренение ПК-35-ПР/2011 г. се изпълняват.

Решение № ПК-37-ПР/2011 г. „Централа за електропроизводство от възобновяеми източници на базата на биомаса” в имот № 011050, м. „Лагера” в землището на гр. Пещера, общ. Пещера, обл. Пазарджик, с възложител: „ГЛОБАЛ ГРИЙН СИТИ” АД. Констативен рпотокол от 20.06.2012г. – от извършената проверка

състояла се на място се констатира, че инвестиционното предложение не е реализирано.

Решение № ПК -38-ПР/2011 г. „Площадка за търговска дейност с отпадъци от черни и цветни метали”(ОЧЦМ) в поземлени имоти с идентификатор 55155.508.245 и 55155.508.246 с площ от 3.399 дка по кадастралните регистри на гр. Пазарджик, общ. Пазарджик, обл. Пазарджик, с възложител: “Балкант” ЕООД - от извършената проверката по документи се констатира, че инвестиционното предложение е реализирано и поставените условия се изпълняват.

Решение №-ПК 39-ПР/2011 г. с възложител: „ФЕРОМЕТЪЛС” ЕООД, „Площадка за дейности с отпадъци от черни и цветни метали, временно съхранение и разкомплектоване на ИУМПС” в УПИ III -10751 кв.7 по плана на гр. Пазарджик – ПИ с идентификатор 55155.508.267, землище гр. Пазарджик на ул. „Синитевска” №35, общ. Пазарджик, обл. Пазарджик - след извършената проверката по документи се констатира, че инвестиционното предложение е реализирано и поставените условия се изпълняват.

Решение №- ПК 22-ПР/2011 г. с възложител: „Фулмакс” ООД, Производство на белено семе и растителни масла с капацитет 8 тона на денонощие в УПИ III и IV, кв. 37 по регулационния план на с. Калугерово, общ. Лесичево, обл. Пазарджик – от извършена проверка на място се констатира, че не е започнала реализация на инвестиционното предложение.

Решение № ПК -26-ПР/2011 г., с възложител: „ГРИЙН ФОРЕСТ ПРОДЖЕКТ” АД, „Изграждане на обект за електропроизводство от ВЕИ-биомаса” в имоти № 011049 и № 011048, м. “Лагера” в землището на гр. Пещера, общ. Пещера, обл. Пазарджик – от осъществената проверка е по документи се констатира, че не е започнала реализация на инвестиционното предложение.

Решение № ПК -27-ПР/2011 г., с възложител: „ГРИЙН ФОРЕСТ ПРОДЖЕКТ” АД, обект „Централа за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници - Биомаса” в землището на гр. Велинград, общ. Велинград, обл. Пазарджик, имоти с №№066123,066019,066018,066098 в местност „Стража” - към момента на проверката, извършена по документи се констатира, че инвестиционното предложение не е реализирано.

Решение № ПК-18-ПР/2010 г., с възложител: М. Т. А., „Цех за консервиране на плодове и зеленчуци” имот № 013031, м. „Гермето” землище на гр. Септември, общ. Септември, обл. Пазарджик - при проверката на място се констатира, че не е започната реализация на предложението.

Решение № ПК-19-ПР/2010 г., с възложител: А. Н. И., “Работилница за туршии и плодове - зеленчукови консерви до 4 работни места” в УПИ I-480, кв. 57 по плана на с. Виноградец, общ. Септември, обл. Пазарджик – контрола на поставените условия в решението за преценка необходимостта от ОВОС е осъществен чрез проверка на място от която проверка е констатирано, че реализация на инвестиционното предложение не е започнала.

През 2012 г. няма съставени актове или наказателни постановления.

Бяха дадени 2 бр. предписания.

Направление „ОВОС и ЕО” има 100% изпълнение на извършените планови проверки спрямо годишния план.

2. Комплексни разрешителни

На територията, контролирана от РИОСВ-Пазарджик за 2012 г. има 12 инсталации с издадено комплексно разрешително (КР), като 11 са включени в графика за контрол и едно ново издадено КР през 2012г. на Община Панагюрище за Регионално депо за битови отпадъци „Панагюрище” за общините Панагюрище и Стрелча.

Извършени проверки по изпълнение на условията и сроковете на инсталации с издадени Комплексни разрешителни по чл. 117 на ЗООС, на територията контролирана от РИОСВ-Пазарджик:

През 2012г. са извършени общо 11 комплексни проверки във връзка с годишния график за контрол на:

- „Биовет” АД, гр. Пещера (КР № 28/2005г.)
- „Братя Ангелови” ООД, гр. Пещера (КР № 388-Н0/2010г.)
- „Свиком” АД, свинекомплекс площадка с. Априлци (КР № 374-Н1/2010г.)
- „Биовет” АД, гр. Пещера за Когенерираща инсталация (КР № 419-Н0/2011г.)
- „ЗХ Белово” АД, гр. Белово (КР № 136/2006г.)
- „Илма Ил” ООД, площадка с. Мало Конаре (КР № 278-Н0/2008г.)
- „Дуропак Тракия” АД, гр. Пазарджик (КР № 124/2006г.)
- „Елхим Искра” АД, гр. Пазарджик (КР № 137/2006г.)
- „Асарел Медет” АД, гр. Панагюрище (КР № 404-Н0 /2010г.)
- „Огняново К” АД, с. Огняново (КР № 81/2005г.)
- Оператор, включен в графика за контрол на условията в издадено КР, но за който през 2012 г. не е извършвана комплексна проверка е „Йонтех” ООД, площадка с. Цар Асен (КР № 117/2006). Инсталацията не е експлоатирана през 2012г. Операторът е декларирал намерение за стартиране на дейност.

Извършени проверки във връзка с прилагане разпоредбите на чл. 117, ал. 1 и ал. 2 от ЗООС

С цел установяване на производствен капацитет и проверка на дадени предписания са извършени 13 проверки. Дадени са 8 предписания за предоставяне на информация, всички изпълнени в срок.

Обща част:

С цел привеждане в съответствие с условията на разрешителното в рамките на комплексните проверки на операторите са дадени 53 предписания, както следва:

- „Биовет” АД, гр. Пещера (КР № 28/2005г.) - дадени 8 предписания;
- „Братя Ангелови” ООД, гр. Пещера (КР № 388-Н0/2010г.) – дадени 5 предписания;
- „Свиком” АД, гр. Пазарджик (КР № 374 -Н1/2010г.) – дадени 6 предписания;
- „Биовет” АД, гр. Пещера за Когенерираща инсталация (КР № 419-Н0/2011г.) – дадени 5 предписания;
- „ЗХ Белово” АД, гр. Белово (КР № 136/2006г.) - дадени 7 предписания;
- „Илма Ил” ООД, площадка с. Мало Конаре (КР № 278-Н0/2008г.) - дадени 9 предписания. Установено е увеличаване капацитета на инсталацията над разрешения с условията на КР. Наложена е принудителна административна мярка – пломбиране на части от инсталацията с цел ограничаване на капацитета до провеждане на процедура по промяна на КР;
- „Дуропак Тракия” АД, гр. Пазарджик (КР № 124/2006г.) - дадени 4 предписания;
- „Елхим Искра” АД, гр. Пазарджик (КР № 137/2006г.) - дадени 2 предписания;

- „Асарел Медет” АД, гр. Панагюрище (КР № 404-Н0/2010г.) – дадени 1 предписание;

- „Йонтех” ООД, площадка с. Цар Асен (КР № 117/2006г.) – инсталацията не се експлоатира, но операторът е декларирал намерение за стартиране на дейност - дадени 2 предписания;

- „Огняново К” АД, с. Огняново (КР № 81/2005г.) - дадени 4 предписания.

В резултат от проверките са изготвени десет Доклада.

Наложени актове за установяване на административно наказание /АУАН/ :

Общо през годината са наложени четири Акта за установяване на административно нарушение – 3 за неспазване условия в издадени КР и 1 за неизпълнение на дадени задължителни предписания:

- „ЗХ Белово” АД, гр. Белово. За неизпълнение на условия от КР е съставен АУАН № 60/23.08.2012г. и е издадено наказателно постановление в размер на 10 000 лв. Операторът не е изпълнил част от задължителните предписания дадени по време на комплексната проверка, за което е наложен втори АУАН № 79/17.10.2012г. неизпълнение на предписания с издадено наказателно постановление в размер на 2 000 лв.

- „Биовет” АД, гр. Пещера за Когенерираща инсталация. За неизвършен мониторинг и неизпълнение на условия от КР е наложен АУАН с издадено наказателно постановление в размер на 10 000 лв.

- „Илма Ил” ООД, площадка с. Мало Конаре. На операторът е съставен АУАН № 66/24.09.2012г. за неспазване условия в КР и е издадено наказателно постановление в размер на 10 000 лв.

Принудителни административни мерки

Издадени са две заповеди на Директора на РИОСВ-Пазарджик за налагане на принудителна административна мярка – пломбиране на части от инсталации на:

- „Илма Ил” ООД – по време на годишната комплексна проверка е констатиран увеличен капацитет на инсталацията, който не отговаря на заложените в КР. Издадена Заповед на Директора № РД-08-118/21.11.2012г. за налагане на принудителна административна мярка, с цел ограничаване капацитета на инсталацията с издадено КР до промяна в условията на разрешителното. Сложена е една плomba на РИОСВ-Пазарджик на главен кран за подаване на вода към една батерия с шест етажа клетки за отглеждане на птици.

- „Аргус-С” ООД - оператор на инсталация за интензивно отглеждане на птици, за експлоатацията на която се изисква наличие на КР. На оператора е дадено предписание за подаване на заявление за издаване на КР. Издадена Заповед № РД-08-117/21.11.2012г. за прилагане на принудителна административна мярка, с цел ограничаване капацитета на инсталацията под ограничения праг в Приложение № 4 на ЗООС до издаване на КР. Сложени са 4 бр. пломби от РИОСВ-Пазарджик на всеки етаж на една батерия с 4 етажа за отглеждане на птици

Участие в процедури по издаване на комплексно разрешително:

През 2012г. бяха проведени процедури по издаване КР на следните оператори:

- „Промишлени системи” ООД, гр. Пазарджик. Операторът е подал Заявлението в ИАОС в указания срок.
- „Аргус-С“ ООД, площадка с. Мало Конаре. Дружеството е подало в срок Заявлението, но процедурата е прекратена поради непредоставяне на допълнителна информация.

Издадени нови комплексни разрешителни през 2012 г. на територията на РИОСВ-Пазарджик:

- Община Панагюрище за Регионално депо за битови отпадъци „Панагюрище” за общините Панагюрище и Стрелча.

Участие в издаване на комплексни разрешителни по чл. 117 на ЗООС

№	Показател за изпълнение	Брой	Забележки
1	Брой оператори с издадени КР за инсталации и дейности по Приложение 4 ЗООС (по чл.117, ал.1 и ал.2) (общо на територията на съответната РИОСВ и само за изтеклата година на територията на съответната РИОСВ)		Наименование на операторите (съгласно разрешителното) / Категория дейност съгласно Приложение № 4 на ЗООС
1	2.	3.	4.
		12 - общо	1. „Биовет” АД, гр. Пещера– т.4.5; 2. „Йонтех” ООД, гр.София - т.2.5”а” и т. 4.2”г”; 3. „Дуропак – Тракия Папир” АД гр. Пазарджик – т. 6.1”б”и т.1.1; 4. „Завод за хартия Белово” АД, гр. Белово – т.6.1 „б”; 5. „Огняново К” АД, завод „Огняново”, гр.Пазарджик - т.3.1; 6. „Елхим Искра” АД, гр.Пазарджик – т.2.5”б” ; 7. „Илма – Ил” ООД, гр. Пазарджик – т. 6.6 „а”; 8. „Братя Ангелови” ООД, гр. Пещера – т. 6.6 „а”; 9. „Асарел медет” АД, гр. Панагюрище – т. 2.5 „а”; 10. „Свиком” АД, площадка с. Априлци – т. 6.6. „б” и т. 6.6 „в”; 11. „Биовет” АД, гр. Пещера, за Когенерираща инсталация – т. 1.1.; 12. Регионално депо за битови отпадъци „Панагюрище” за общините Панагюрище и Стрелча. - т.5.4.

Контрол на комплексни разрешителни по чл.117, ал.1 и ал.2 на ЗООС

№	Показател за изпълнение	Брой	Забележки Наименования на операторите (съгласно разрешителното)
1.	2.	3.	4.
1	Брой проверени оператори с издадено КР (Приложение 4 ЗООС)	11	1. „Биовет” АД, гр.Пещера; 2. „Братя Ангелови”ООД, гр. Пещера; 3. „Свиком”АД, площадка с. Априлци; 4. „Биовет” АД, гр.Пещера за Когенерираща инсталация; 5. „ЗХ Белово”АД, гр.Белово; 6. „Илма Ил” ООД, площадка с.Мало Конаре; 7.„Дуропак Тракия” АД, гр. Пазарджик; 8. „Елхим Искра” АД, гр.Пазарджик; 9.„Асарел Медет”АД, гр.Панагюрище; 10. „Огняново К” АД, с.Огняново; 11. „Йонтех” ООД, площадка с.Цар Асен.
2	Оператори, които не спазват издаденото КР	3	1. „Завод за хартия Белово”АД, гр. Белово; 2. „Илма - Ил” ООД, гр. Пазарджик; 3. „Биовет” АД, гр. Пещера за Когенерираща инсталация.
3	Спрени от експлоатация инсталации за неспазване на КР	0	
4	Изградени / пуснати в експлоатация нови (разширени до достигане на капацитета по Приложение 4) инсталации по Приложение 4 без да е издадено КР	0	
5	Спрени от експлоатация инсталации поради липса на разрешително	0	
6	Инсталации с издадено КР, изведени от експлоатация (временно или окончателно) от операторите им	1	„Йонтех” ООД, гр. София, площадка с. Цар Асен

3. ЕКОЛОГИЧНА ОТГОВОРНОСТ И ОТСТРАНЯВАНЕ НА МИНАЛИ ЕКОЛОГИЧНИ ЩЕТИ

Във връзка с прилагане на *Закона за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети* през 2012 г. на територията, контролирана от

РИОСВ-Пазарджик няма установени случаи на възникване на непосредствена заплаха или щета върху околната среда. Поради това не са издадени заповеди за прилагане на превантивни/оздравителни мерки. До операторите попадащи в приложното поле на ЗОПОЕЩ са изпратени 120 писма с искане за представяне на собствена оценка по Наредба № 1/29.10.2008г. Изпратени са 90 указателни писма с цел допълване и коригиране на собствените оценки.

За 2012г. са извършени 5 проверки с дадени 5 предписания във връзка с прилагане на *Закона за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети (ЗОПОЕЩ) и подзаконовата нормативна уредба.*

Подготвена е информация до МОСВ по ЗОПОЕЩ за всички оператори на територията на областта с издадени Разрешения и Регистрационни документи по ЗУО за 2012 г.

5. ИНФОРМАЦИЯ ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ЗА АКТИВНО ФОРМИРАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНО ПОВЕДЕНИЕ ЗА ГРИЖА КЪМ ОКОЛНАТА СРЕДА

За периода 01.01.2012г. – 31.12.2012г. в РИОСВ-Пазарджик постъпиха и бяха обслужени по Закона за достъп до обществена информация /ЗДОИ/ 45 заявления на граждани, фирми и НПО. Издадени са 43 решения за предоставен достъп на информация и 1 уведомително писмо, а 1 заявление е препратено по компетентност.

През 2012г. интернет-страницата на РИОСВ-Пазарджик е посетена от 19 758 интернет-потребители. В подниво “Новини” са публикувани 75 прессъобщения, отразяващи резултати от контролната дейност и информация за важни екологични дати и конкурси. Изготвен и публикуван на сайта е и Доклад за състоянието на околната среда в област Пазарджик за 2011 година.

РИОСВ-Пазарджик участва активно в организацията и успешната реализация на дейностите и проявите, заложили в програмите на училища, общини и представители на НПО за участие в информационните кампании на МОСВ през 2012г.

Участие в кампании - реализирани инициативи по повод отбелязването на :

Световен ден на влажните зони – 2 февруари -

За отбелязване на Световния ден на влажните зони – 2 февруари РИОСВ-Пазарджик взе участие в организацията и провеждането на : открит урок на тема : “Рамсарските места в България” – презентация и разговор с ученици от 6-ти клас СИП”Екология” при ОУ”Проф. Иван Батаклиев”– гр.Пазарджик; открит урок на тема : “Значими влажни зони в област Пазарджик” – презентация и разговор с ученици от 3-ти клас при НУ”Отец Паисий”- гр. Пазарджик; открит урок на тема : “Туризмът във влажните зони – едно незабравимо преживяване” – презентация и разговор с ученици от 5-ти клас - СОУ”Св. Св.

Световния ден на водата - 22 март -

На 20 март 2012г. в Пазарджик беше създадено първото регионално формирование на Младежкия воден парламент. В организираната от РИОСВ-Пазарджик и БДИБР дискуссия под наслов – “Водата – извор на живот, но понякога и природно бедствие” взеха участие ученици от 7-ми и 10-ти клас на СОУ “Александър Чапай” - гр. Белово, СОУ “Нешо Бончев” - гр. Панагюрище, Гимназия “Иван Аксаков”, Професионална гимназия по строителство и архитектура, СОУ “Д-р Петър Берон”, ОУ “Проф. Иван Батаклиев” и Професионална гимназия по химия и химични технологии – гр. Пазарджик. Тя се състоя по повод Световния ден на водата - 22 март и с цел приемственост между поколенията по така важните за обществото ни теми като управлението на водните басейни и превенцията на опасностите от наводнения.

Учениците участваха на отборен принцип и с предварителното задание да съберат информация за минали наводнения, която да съдържа подробности за : годината през която се е случило, кои местности са заляти, какви поражения са нанесени, има ли разрушени пътища, къщи, жертви, за нивото на водата и най важното, откъде са получили информацията – от родители, баби, дядовци, съседи, възрастни хора, библиотека, музей и др. Младите еколози имаха възможността да влязат в ролята на експерти, като за целта трябваше да нанесат на специално подготвени карти събраната от тях информация.

Активното участие в дискуссията и предварителната подготовка на отборите от 7-те училища станаха логична предпоставка с техни представители да се учреди Младежки воден парламент в Пазарджик, дни след учредяването на световен младежки воден парламент в Марсилия.

Директорите на РИОСВ-Пазарджик - инж. Николай Лулов и на Басейнова Дирекция-Пловдив Атанаска Тунтова поощриха участниците с награди, информационни материали и лакомства и изразиха очакването си момчетата и момичетата да запознаят своите съученици, учители и родители с всичко споделено и научено от дискуссията.

22 април – Международен ден на Земята - Екипът на РИОСВ-Пазарджик участва активно в залесителната кампания “Да засадим дърво” на МОСВ, МЗХ и храните и вестник „24 часа”. Като организатор на събитието на регионално ниво РИОСВ **успя да** привлече много съмишленици: служители от общинска администрация, Регионалната лаборатория към ИАОС и Държавното горско стопанство, ученици от клуб “Млад химик” при Гимназия “Иван С. Аксаков”,

представители на Младежкия дом в Пазарджик и граждани.

На 23.04.2012 г., по повод Международния ден на Земята в СОУ „Александър Иванов – Чапай” – гр. Белово се проведе конференция с учениците от VII-те и VIII класове на тема: „За да остане природа в България”. Акцент беше поставен върху приноса на всеки човек за опазване на природата. Учениците решаваха кръстословици и подреждаха пъзели по темата. Дейности, които се проведоха: изработване и аранжировка на рязан цвят; изложба от естествени материали; изработване на изделия от отпадъчни материали; окачване послания за Земята върху живо дърво в училището; засаждане на цветя и дръвчета; почистване на училищния двор;

Кулминацията постави модно ревю на тоалети от отпадъчни материали.

12 май 2012 – „ Да изчистим България за един ден”

837 тона отпадъци събраха участниците в инициативата „Да изчистим България за един ден” в Пазарджишка област на 12 май 2012г. По данни на общинските администрации 13 618 граждани се включиха в инициативата, в това число : доброволци, фирми, общински и държавни институции, неправителствени организации и 104 училища.

РИОСВ взе активно участие в организацията, координирането и провеждането на кампанията. Бяха закупени чували и ръкавици за подпомогане на общини, изпитващи недостиг – Велинград, Пазарджик и осигурени поощрителни награди /тениски, пазарски торби/ за учениците от ромското училище за почистване на замърсен терен в кв. «Изток». Служители на РИОСВ почистиха райони в центъра на Пазарджик и в местността «Дъното» - община Батак.

По повод **22 май – Международен ден на биологичното разнообразие** експерти на РИОСВ изнесоха открит урок пред шестокласниците от ОУ „Св. Св. Кирил и Методий”

Презентацията на тема:”Защитени територии, животни и растения в област Пазарджик” беше посрещната с интерес и породила въпроси за определени растителни и животински видове. Интерес предизвика и Червената книга за защитените видове на РБългария. До нея се докоснаха всички ученици, на които бяха раздадени образователни брошури за биоразнообразието в област Пазарджик. Учителите получиха методически разработки на уроци с екологична насоченост, плакати на защитени територии и рекламни магнити с петте най-ценни и атрактивни защитени растения в региона.

Инициативи по повод **5 юни 2012г. – Световен ден на околната среда** - **открит**

урок на тема: „Минералите – неувяхващите цветя на природата” с ученици от възпитателно училище-интернат „Ангел Узунов” – гр. Ракитово. На учениците бяха раздадени и образователни материали за защитените животни на територията на област Пазарджик и за разделното сметосъбиране. Доброто сътрудничество между РИОСВ и интерната в град Ракитово продължава след почистването на 25-годишно сметище в местността „Дъното” в рамките на кампанията „Да почистим България за един ден” на 12 май 2012г.

5 юни 2012г. – гр. Панагюрище – Обединен детски комплекс - почистване на района около комплекса и излет до защитена местност; СОУ "Нешо Бончев" - засаждане на вечнозелени дръвчета в двора на училището; ОУ "20-ти април" – лекция и презентация на БДЗП на тема : "Ловен сокол и царски орел - застрашени видове"; ЦДГ "Брезичка" - засаждане на дърво и почистване на двора.; ОДЗ "Звънче" - засаждане на нови растителни видове в двора на градината.

5 юни 2012г. – гр. Стрелча – екологът на община Стрелча проведе среща-разговор с деца от 4 и 5 клас в СОУ „Кирил и Методий” и представи презентация с акцент върху ценността на водата като важен компонент на околната среда. Тема на разговор с децата беше и личното ни участие в съхраняване на природата – поведенчески модели и добри практики.

Участие в организацията и провеждането на инициативите в кампанията Европейска седмица на мобилността : съдействие и активизиране на общините за регистрация като градове –участници или градове-поддържащи кампанията. От 32 български града, регистрирали се на официалната интернет-страница на Европейската комисия за участие в Европейска седмица на мобилността, 7 са от област Пазарджик - **Белово, Брацигово, Пазарджик, Панагюрище, Пещера, Ракитово и Стрелча.**

Европейска седмица на мобилността - 16-22 септември 2012 г. – инициативи:

Град Брацигово - поход на деца от ОДЗ и деца 1-4 клас и разглеждане на мини-зоологическа градина. По време на похода децата са обучавани на правилата за безопасно придвижване на пешеходци.

Град Стрелча - представители на училища и инициативни групи участваха във възстановяването на полигон и в създаването на нови площадки за обучение на деца от различни възрастови групи в теорията на безопасно движение и ползите за околната среда от придвижването без автомобили.

Град Пещера – Ден без автомобили – на 22 септември, ул. „Г. Зафиров” беше затворена за движение на МПС и се превърна в поле за изява на малки художници.

РИОСВ- Пазарджик взе активно участие в организацията и провеждането на двудневен семинар на МОСВ във Велинград с 40 директори на училища и учители по биология, химия и природни науки от области - София, Благоевград, Пловдив, Стара Загора, Ямбол, Хасково, Смолян и Пазарджик. На семинара РИОСВ-Пазарджик представи добри практики в областта на екологичното образование.

Направеното дарение на библиотечния фонд на НЧ "Искра-1881" – село Сестримо от енциклопедии, методически помагала и информационни материали е инициатива, продиктувана от активното участие на деца от клуб в читалището в изработването на предмети от природни материали за конкурса на МОСВ „Обичам природата и аз

участвам". За изработените 10 пана от текстил, кибритени клечки, памук и хартия участниците - ученици от I-ви, III-ти и IV-ти клас на местното училище получиха награди.

37 рисунки и 20 произведения от рециклирани материали /рокли, бижута, приложения/ постъпиха в РИОСВ за участие в конкурса на МОСВ "Обичам природата и аз участвам".

РИОСВ-Пазарджик все по-успешно изпълнява ангажиментите си за информиране, участие на обществеността в процеса на вземане на решения за околната среда, както и повишаване на общественото съзнание и култура в сферата на околната среда и устойчивото развитие.

Бази данни и регистри , публикувани на сайта на РИОСВ-Пазарджик Издадени от РИОСВ-Пазарджик - Решения, Разрешения, Одобрени Доклади и др.

1. Постъпили Уведомления за инвестиционни намерения;
2. Съобщения на основание чл.39, ал.5 от Наредбата за ОС;
3. Обществени обсъждания на доклади по ОВОС;
4. Издадени Решения по ОВОС;
5. Издадени Становища по Екологична оценка;
6. Издадени Решения за преценяване необходимостта от извършване на ОВОС;
7. Издадени Решения за преценяване на необходимостта и обхвата за Екологична Оценка;
8. Доклади от приключили комплексни проверки на оператори с издадени Комплексни разрешителни;
9. Доклади от приключили комплексни проверки на инвестиционни предложения с издадени Решения по ОВОС;
10. Доклади от приключили комплексни проверки извън ОВОС, инвестиционни намерения и Комплексни разрешителни;
11. Решения по оценка за съвместимост на планове, програми, проекти и инвестиц. предложения с предмета и целите на защитени зони;
12. Одобрени доклади за оценка на въздействие на инвест.предложения върху целите и предмета на опазване на защитени зони;
13. Издадени решения за прекратяване, спиране и възобновяване - ОВОС и ОС;
14. Издадени разрешения за дейности с отпадъци по чл.37;
15. Издадени регистрационни документи по реда на чл.12, ал.4 от ЗУО;

Публични регистри – РИОСВ-Пазарджик

1. Регистър на административните структури и на актовете на органите на изпълнителната власт;
2. Регистър на процедурите по ОВОС;
3. Регистър на процедурите по Екологична оценка;
4. Регистър на постъпилите Заявления по ЗДОИ и движението им;

Информация за дейности за повишаване на общественото съзнание и култура в областта на опазване на околната среда и участие на обществеността в процеса на вземане на решения

Вид проведена дейност	Брой/тема
Посетители в информационния център на РИОСВ	120
Посетители на Интернет-страницата на РИОСВ	19 758
Брой проведени консултации с обществеността по ОВОС	3
<p>Брой проведени срещи за обществени обсъждания на доклада по ОВОС, спрямо проведените процедури по ОВОС, в това число</p> <ul style="list-style-type: none"> - Брой на участвалите в обществените обсъждания - Брой на направените предложения от обществеността - Брой на взетите предвид предложения по законосъобразност от обществеността 	607 - не са правени предложения от обществеността
<p>Брой проведени консултации с обществеността на екологични оценки на планове и програми, в това число</p> <ul style="list-style-type: none"> - Брой на участвалите в консултациите с обществеността - Брой на направените предложения от обществеността - Брой на взетите предвид предложения по законосъобразност от обществеността 	34 участници в 1 обсъждане - не са правени предложения от обществеността
<p>Брой проведени обществени обсъждания, свързани с обявяване на защитени територии и зони, разработване и приемане на планове за управление на защитени територии, в това число</p> <ul style="list-style-type: none"> - Брой на участвалите в обществените обсъждания - Брой на направените предложения от обществеността - Брой на взетите предвид предложения по законосъобразност от обществеността 	Не са провеждани през 2012г.
<p>Проведени информационно- образователни кампании за обществеността (да се посочат наименованията на кампаниите)</p>	<p>2 февруари-Световен ден на влажните зони; 22 март– Световен ден на водата; 22 април - Межд. Ден на Земята; 12 май 2012г. – „Да изчистим България за един ден“; 5 юни – Световен ден на околната среда; 16-22 септември – „Европейска седмица на мобилността и Ден без автомобили“ ;</p>
Форуми	1
Конкурси	3

Открити уроци	9
Изложби	3
Обучителни семинари	4
Издадени информационни материали	1 - магнити със защитени растения на територията на РИОСВ- Пазарджик
Други	Плакат – „Не палате автомобилни гуми”, разпространен в 15 населени места

6. Административно – наказателна отговорност и принудителни административни мерки

През 2012г. са съставени 88 акта за установяване на административни нарушения (АУАН). За същия период са издадени общо 108 наказателни постановления (НП).

АДМИНИСТРАТИВНО-НАКАЗАТЕЛНА ОТГОВОРНОСТ И ПРИНУДИТЕЛНИ АДМИНИСТРАТИВНИ МЕРКИ

Закони	Брой съставени актове	Брой прекратени актове	Издадени НП				Обжалвани НП												Събрани суми от наложени НП		ПАМ						Предадени НП на НАП			
			Глоби		Имуществен и санкции		Глоби				Имуществени санкции				Брой издадени аповеда за ПАМ	Обжалвани					Изпълнени – бр.	Неизпълнени – бр./причина *								
			бр.	лв.	бр.	лв.	бр.	лв.	Влезли в сила		Отменени		бр.	лв.		Влезли в сила		Отменени		От глоби			От им. санкции	Брой	Влезли в сила	Отменени	Глоби	Им. санкции		
									бр.	лв.	бр.	лв.				бр.	лв.	бр.	лв.									бр.	лв.	бр.
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
ЗООС	3	0	0	0	4	7000	0	0	0	0	0	0	2	4000	0	0	0	0	0	2000	2	0	0	0	0	2	2100	1	5000	
Комплексни и разрешителни	3	0	0	0	4	40000	0	0	0	0	0	0	1	10000	0	0	0	0	0	30000	2	0	0	0	2	0	0	1	10000	
Разрешително по чл. 104 на ЗООС	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
ЗЧДВ	9	0	1	500	8	7300	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	500	4400	0	0	0	0	0	0	0	0	0	

Закон за водите	13	0	1	500	14	38200	0	0	0	0	0	0	2	20000	1	10000	0	0	0	8700	0	0	0	0	0	0	1	1000	5	18500	
ЗУО	39	3	11	9500	42	255619	0	0	0	0	0	0	8	189719	2	4000	4	8000	600	11900	1	0	0	0	1	0	30	16400	25	173349	
Закон за почвите	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
ЗБР	2	0	3	700	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	700	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	3200	
ЗЛР	10	0	12	1100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	350	0	0	0	0	0	0	0	4	450	0	0	
Закон за ГМО	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
ЗЗТ	8	0	8	8000	0	0	2	2000	2	1000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12	11500	0	0	
ЗОП ОЕЩ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
ЗЗВВ ХВС	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
ЗЗШ ОС	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Други (да се изпише по кой закон)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	50	3АНН	0	0
Общо	88	3	36	20300	72	348119	2	2000	2	1000	0	0	13	223719	3	14000	4	8000	2150	57000	3	0	0	0	3	0	50	31500	34	210049	

* Причините за неизпълнените ПАМ да бъдат изписани под таблицата

Наложени санкции по чл. 69 от ЗООС

	Издадени наказателни постановления за налагане на санкции				Издадени заповеди за промяна на наложени санкции- брой					НП в съдебна процедура				Предадени на НАП		Получени суми от наложени санкции* лв.		
	текущи брой	еднократни брой	общ брой	Сума	отмяна брой	намаляване брой	спиране брой	възобновяване брой	Общ брой	брой	сума	потвърдени		отменени			брой	сума
												брой	сума	брой	сума			
1	2	3	4	5	6	7	8	9		10	11	12	13	14	15	16	17	18
Въздух	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	82900
Води	1	2	3	7301	3	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	
Почви	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Миризми	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
общо	1	2	3	7301	3	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	

* Вписва се общата сума, получена от наложени санкции по чл. 69 през 2012г.

Жалби и сигнали														
Вид	Брой	Основателни /брой/	Неоснователни брой	препратени по компотетност брой	Брой проверени обекти	Брой извършени проверки	Предприети мерки							
							Дадени предписания		Съставени актове /брой/	НП		Наложени санкции по чл.69		ПАМ
							брой	неизпълнени		брой	лева	брой	лева	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Жалби	59	22	25	12	51	51	38	3	3	3	2600	0	0	0
Сигнали	52	28	22	2	52	52	22	2	2	2	2100	0	0	0
Общо	111	50	47	14	103	103	60	5	5	5	4700	0	0	0

Политики по околна среда на местно ниво

Политиката по околна среда на регионално ниво, следва политиката по околна среда на национално ниво, а именно:

Оперативна програма по околна среда, направление „ВОДИ“:

- В момента на територията на РИОСВ-Пазарджик има изградена само една ГПСОВ в гр.Пазарджик.

Технологичната схема не позволява отстраняването на азота и фосфора в състава на отпадъчните води и по тази причина Община Пазарджик е сключила договор с МОСВ по Оперативна програма „Околна среда“ за реконструкция и модернизация на ГПСОВ Пазарджик.

- Проектна готовност за изграждане на ГПСОВ имат и всички агломерации над 10 000 екв. жители: Велинград, Пещера, Панагюрище, с невъзможност да се спази срока за изграждане, съгласно договора за присъединяване към ЕС - Директива 91/271/ЕЕС, изм. с Директива 98/15/ЕЕС (Наредби 6 и 7).

- Проектна готовност имат и агломерации от 2000 до 10 000 екв. жители: Батак, Брацигово, Белово и Септември. Повечето от общините са кандидати за бенефициенти по различни програми.

Общински програми по околна среда:

Общинските програми по направление „Води“, са насочени към продължаване подобряване на инфраструктурата на населените места и кандидатстване като бенефициенти.

Община	Разработена (година)	Период на действие (от-до)	Брой изпълнени мерки по плановете и програмите	Не е разработена
1.	2.	3.	4.	5.
Пазарджик	ПООС- 2000г., последна актуализация - 2011г.	2011-2015г.	-	В процес на актуализация
Батак	2009г.	2009-2013г.	31	
Белово	2012г.	2012 – 2016г.	В процес на изпълнение	
Брацигово	2008г.	2008 - 2013 г.	6	
Велинград	2004г.			Не е разработена
Панагюрище	2011г.	2011 – 2015г.	-	
Пещера	2009г.	2009 – 2013 г.	4	
Лесичово	2009г.	2008 - 2013г. – актуализирана		
Ракитово	2009г.	2009 – 2013 г.	3	
Септември	2006г.- последна	2013 – 2018 г.		03.2013г. –

	актуализация – 2013г.			предстои приемане от Общ. Съвет
Стрелча	2011г.	2011 – 2015 г.	-	

Стратегии, планове и програми, които се изпълняват в областта на опазване на околната среда

Община	Наименование на документа	Приет (година)	Период на действие(от-до)	Брой изпълнени мерки по плановете и програмите
1.	2.	3.	4.	5.
Пазарджик	Програма за управление на дейностите по отпадъците	2009г.	2009 – 2013г.	9 Изготвя се регионална ПУДО – на 9 общини
Пазарджик	Общинска програма за управление на КАВ	2010г.	2010 – 2014г.	10
Батак	Програма за управление на дейностите по отпадъците	2008г.	2008-2013г.	-
Белово	Програма за управление на дейностите по отпадъците	2007г.	2007- 2013г.	-
Велинград	Програма за управление на дейностите по отпадъците	2010г.	2010 – 2014г.	27
Велинград	Общинска програма за управление на КАВ	2011г.	2011– 2014г.	15
Панагюрище	Програма за управление на дейностите по отпадъците /актуализирана/	2011г.	2011 – 2015г.	15
Панагюрище	Общинска програма за управление на КАВ /актуализирана /	2011г.	2011 – 2014г.	13
Пещера	Програма за управление на дейностите по отпадъците /актуализирана/	2009г.	2008 - 2013г.	-
Пещера	Актуализирана програма за управление на качеството на атмосферния въздух на Община Пещера	2011г.	2011-2014г.	-
Пещера	План за развитие на Община Пещера	2008г.	2007-2013г.	Мерките са дългосрочни

Пещера	Програма за управление на утайките от пречистване на отпадъчни води в ПСОВ-гр. Пещера и с. Капитан Димитриево	2009г.	2010-2015г.	
Лесичово	Програма за управление на дейностите по отпадъците	2009г.	2008-2013г.	-
Ракитово	Общинска програма за опазване на околната среда	2009г.	2009-2013г.	3
Ракитово	Програма за управление на дейностите по отпадъците	2010г.	2008-2013г.	-
Септември	Общинска програма за опазване на околната среда	2013 – 2018г.	03.2013г. – престои приет от Общ. съвет	
Септември	Програма за управление на дейностите по отпадъците	2009 г.	2008– 2013г.	17
Стрелча	Програма за управление на дейностите по отпадъците	2011г.	2011-2015г.	5
Стрелча	Общински план за развитие	2007г.	2007–2013г.	9
Стрелча	Наредба за изграждане и опазване на зелената система на общ. Стрелча	2012г.		17
Стрелча	Програма ЗА - Управление на община Стрелча с раздел околна среда	2011г.	2011-2015г.	8

V. Изпълнявани проекти/ обекти с екологично значение

Наименование на проекта	Кратка характеристика	Източници на финансиране	Стойност на проекта	Етап на развитие
1.	2.	3.	4.	5.
Пазарджик „Укрепване на речното корито на река Телки Деро и предотвратяване на риска от наводнения в село Гелеменово”	Основна цел - предотвратяване на възможен риск от наводнение в територията на село Гелеменово, осигуряващо устойчива и екологична жизнена среда с по-високо качество за живот и работа	ОП”Регионално развитие”	1 002 094 лв.	Регистриран
Пазарджик "Разширяване на ПСОВ за отстраняване на биогеени	Проектът обхваща подготвителни и инвестиционни дейности за разширяване на градска ПСОВ гр. Пазарджик за отделяне на биогеени	ОП„Околна среда”	49 822 725 лв	Стартирал

<p>елементи за азот и фосфор, рехабилитация и разширение на ВиК мрежа на гр. Пазарджик"</p>	<p>елементи азот и фосфор от отпадъчна вода на съществуващ ПСОВ с цел пречистване на отпадъчни води до определените индивидуални емисионни ограничения, посочени в разрешителното за заустване; рехабилитация на съществуваща канализационна мрежа с цел отвеждане на отпадъчните води от южната промишлена зона към ПСОВ, тъй като съществуващата компронтира експлоатацията на ПСОВ, изграждане на нови облекчителни клонове за отвеждане на дъждовните водни количества към р. Марица, с цел облекчаване на функционирането на ПСОВ; изграждане на нова канализационна мрежа с цел присъединяване на нови жители, които са предвидени при оразмеряването на съществуващия ПСОВ; рехабилитация на съществуващата водопроводна мрежа по трасето, по което се полага канализационна инфраструктура. Инвестиционният проект включва оптимизиране на ВиК системата на територията на град Пазарджик</p>			
<p>Пазарджик „Регионална система за управление на отпадъците – регион Пазарджик”</p>	<p>Проектът включва изграждане на регионално депо за отпадъци в землището на с. Алеко Константиново и претоварна станция в Ракитово. Бенефициенти по проекта са 9 общини- Пазарджик, Пещера, Батак, Брацигово, Белово, Велинград, Лесичово, Септември и Ракитово. Към момента в рамките на първия етап от реализацията на регионалната система за управление на отпадъците, са предвидени: - Изграждане на регионално депо 1-ва клетка, на терен попадащ в землището на с. Алеко Константиново ; - Инсталация за сепариране; - Съоръжение за компостиране; - Приемателен Център оборудан с приемателна площ за едрогабаритни отпадъци и опасни отпадъци от бита (батерии и акумулатори, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, химикали от бита, медикаменти и препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност и др.) - Съоръжение за строителни отпадъци; -Претоварна станция, ситуирана на територията на гр. Ракитово и</p>	<p>ОП„Околна среда” / + Национален и общински принос /</p>	<p>35 013 618, 35 лева – към момента, по данни от изготвен финансов анализ</p>	<p>Предварителни консултации преди получаване на покана за кандидатстване</p>

<p>оборудвана със съоръжения за предварително третиране, компостираща площадка и приемателен център за едрогабаритниотпадъци и опасни отпадъци от бита.</p> <p>Както е разгледано в ПИП, изготвено от «Екопро Контрол»ООД:</p> <p>В Първи етап са включени дейностите, финансирани по ОП „Околна среда” :</p> <p>Дейност 1: Проектиране, строителство и доставка на оборудване за регионално депо</p> <p>Закриване и рекултивация на съществуващото сметище на площадка Ал.Константиново</p> <p>Реконструкция на високоволтова линия ВЛ 20кV</p> <p>Подготвителни изкопни работи за оформяне на клетка 1.</p> <p>Изграждане на първа клетка на Регионалното депо за неопасни отпадъци и полагане на изолация, изграждане на дренаж за инфилтрат и дренаж за събиране на сметищния газ</p> <p>Изграждане на стопанския двор</p> <p>Изграждане на обща вътрешна инфраструктура – вътрешни площадкови инсталации, включително за третиране на инфилтратата</p> <p>Външни връзки - довеждащ път, електрозахранване, водоснабдяване, ограда</p> <p>Доставка на необходимите машини и оборудване за експлоатацията на депото, включително система за улавяне и изгаряне във факел на образуваните газове.</p> <p>Дейност 2: Проектиране, строителство и доставка на оборудване за РЦР-Пазарджик</p> <p>Дейност 2-1: Проектиране и изграждане на Регионален център за рециклиране- площадка Алеко Константиново, включващ:</p> <p>посетителски (приемателен) център за предаване и временно съхранение на опасни отпадъци от бита и едрогабаритни отпадъци</p> <p>инсталация за сепариране площадка за компостиране на „зелени отпадъци”</p> <p>трошачно-пресевна инсталация за рециклиране на строителни отпадъци</p>			
---	--	--	--

	<p>Дейност 2-2: Проектиране и изграждане на Регионален център за рециклиране – площадка ПС - Ракитово, включващ:</p> <p>посетителски (приемателен) център за предаване и временно съхранение на опасни отпадъци от бита и едрогабаритни отпадъци</p> <p>инсталация за сепариране</p> <p>площадка за компостиране на „зелени отпадъци”</p> <p>претоварна станция</p> <p>Външни връзки - довеждащ път, електрозахранване, техническо водоснабдяване, ограда.</p> <p>Доставка на необходимите машини и оборудване за експлоатацията на Претоварната станция и съоръженията за предварително третиране.</p>			
Пазарджик „Ремонт на IV-класна пътна мрежа	„Ремонт на IV-класна пътна мрежа PDV1325/III-866/ ж.п.гара Огняново-Синитево-Пазарджик-/1-8/”	Община Пазарджик	218 431,80 лв. без ДДС	Приключил
Пазарджик „Реконструкция на водопровод”	„Реконструкция на водопровод на главната улица на село Братаница , трасето на ЛОТ 22-Д”	МРРБ	19 984.91 лв. без ДДС	Приключил
Батак “Изграждане и подобряване на центрове за спорт и свободно време в гр. Батак и с. Нова Махала”	Изграждане на центрове за спорт и свободно време	ДФ «Земеделие»	1 942 000 лв.	Изпълнен проект
Батак “Изграждане на подпорни стени и почистване на речното корито на р. “Стара река”	Изграждане и ремонт на подпорни стени и почистване на речното корито на р.”Стара река” за предотвратяване на наводнения на територията на град Батак, община Батак	ОП -МРР-2007-2013г.	573 000 лв.	Изпълнен проект
Батак “Рехабилитация на пътища” “Реконструкция на улица”	Рехабилитация на общински пътища в Община Батак	ДФ «Земеделие»	2 100 000 лв.	Предстои обществена поръчка за избор на изпълнител за СМР
Батак “Реконструкция на улица”	Подмяна на настилка, бордюри и отводнителна решетка на ул. „Мусала”, с Нова Махала, общ. Батак	Собствени средства	29 432 лв.	Изпълнен проект

Батак "Реконструкция на улица"	Подмяна на настилка, бордюри и отводнителна решетка на ул. „Преслав”, с Нова Махала, общ. Батак	Собствени средства	20 000 лв.	Изпълнен проект
Батак „Ремонт на път”	Ремонт на път РАЗ 2002 III-376 летовище „Цигов чарк”- контра стена - „Курорт Язовир Батак”	Целева субсидия	107 000 лв.	Частично изпълнен
Батак „Устойчиво управление на гори и опазване на околната среда чрез изграждане на противопожарна кула в земл. на с. Фотиново, общ. Батак	Устойчиво управление на гори и опазване на околната среда чрез изграждане на противопожарна кула в земл. на село Фотиново, община Батак	ЕП «Развитие на селските райони»		Първоначален етап на проучване
Белово ”Усъвършенстване на системата за организирано събиране на отпадъците от населените места в община Белово и адаптирането ѝ към изискванията за регионално депониране”	Закупуване на два нови сметосъбиращи автомобила и техника – контейнери – тип «Бобър» с обем 1 100л. - 50 броя, кофи - тип «Мева» с обем 110л. – 300 броя, кошчета за смет – 100 броя, с цел оптимизиране на дейностите по третиране на отпадъците в община Белово и поддържане на чиста околна среда	ПУДООС – безлихвен заем	428 000 лв.	Одобрен, предстои провеждането на процедура за закупуване и доставка на машини и съдове
Белово ”Реконструкция на вътрешна водопроводна мрежа – с. Сестримо”	Реконструкция и подмяна на 10 км вътрешна водопроводна мрежа, намаляване на загубите на вода, опазване на природните ресурси, подобряване качествата на питейната вода	ДФ”Земеделие”	2 000 000 лв.	Одобрен на 14.12.2012г. – предстои търг за изпълнител
Белово ”Прилагане на мерки за енергийна ефективност в сградата на Медицински център-гр.Белово”	Санитаране на сградата, подмяна на дограма, подмяна на отоплителна инсталация от нафта на газ	Фонд ”Енергийна ефективност и възобновяеми източници”	230 000 лв.	Одобрен, в процес на изпълнение
Брацигово „Изграждане на канализация с.Козарско, рехабилитация на общински път Брацигово-с.Кап.Димитриево, рехабилитация на общински път – с.Исперихово-с.Козарско-с.Жребичко”	Изграждане на канализация с.Козарско, рехабилитация на общински път Брацигово-с.Кап.Димитриево, рехабилитация на общински път – с.Исперихово-с.Козарско-с.Жребичко	РА на ДФ”Земеделие”	5 478 718 лв.	Приключил
Брацигово	Реконструкция на път гр.Брацигово – с.Капитан Димитриево,реконструкция	РА на ДФ”Земеделие”	5 178 786 лв.	Сключен договор с ДФ”Земеделие”

„Рекострукция на път гр.Брацигово – с.Капитан Димитриево,реконструкция на селищна водопроводна мрежа на с.Равногор и реконструкция от подземни каптажи”	на селищна водопроводна мрежа на с.Равногор и реконструкция от подземни каптажи – (Замарница,Попски извор,Бойков извор,Розовски вриз и Чорбаново до РШ			
Брацигово „Ремонт и реконструкция на съществуваща водопроводна мрежа на улици: „Девети септември”, „Атанас Кабов” и булевард „Освободители” – гр.Брацигово	Ремонт и реконструкция на съществуваща водопроводна мрежа на улици: „Девети септември”, „Атанас Кабов” и булевард „Освободители” – гр.Брацигово	Община Брацигово	139 355.70 лв.	Приключил
Брацигово „Изграждане и реконструкция на улична пътна мрежа,тротоари,площади и обществени зелени площи в гр.Брацигово”	Изграждане и реконструкция на улична пътна режа,тротоари,площади и обществени зелени площи в гр.Брацигово	РА на ДФ”Земеделие”	1 846 478 лв.	Приключил
Брацигово „За чиста околна среда”- с. Равногор	Почистване и облагородяване на зона за отдих в местност „Св. Илия”-с. Равногор- поставяне на пейки, кошчета за отпадъци	МОСВ-ПУДООС	8 163,31 лв.	Приключил
Велинград „Осигуряване на устойчива и екологична среда и повишаване привлекателността на община Велинград”	Общата цел на проекта е да подобри условията за живот в градска среда, да осигури устойчива екологична среда и повишаване привлекателността на община Велинград	Оперативна програма Регионално развитие по схема за безвъзмездна финансова помощ „Подкрепа за подобряване на градската среда”	9 947 708 лв.	Приключил през 2012г.
Велинград “Строителство, реконструкция и рехабилитация на ВиК мрежи и съоръжения в с. Биркова, с. Враненци и с. Горна Дъбева в община Велинград”	Общата цел на проекта е подобряване на условията за живот на населението чрез осигуряване на достъп до качествена водоснабдителна инфраструктура	ПРСР - 321	3 675 330 лв.	В процес на изпълнение
Велинград “Строителство, реконструкция и рехабилитация на В и К	Общата цел на проекта е подобряване на условията за живот на населението чрез осигуряване на достъп до качествена водоснабдителна инфраструктура	ПРСР - 321	5 348 522 лв.	В процес на изпълнение

мрежи и съоръжения в с. Грашево, община Велинград”				
Велинград “Подобряване на енергийната ефективност в училища и детски градини в община Велинград”	Подобряване на училищната инфраструктура в община Велинград чрез мерки за енергийна ефективност в 9 общински сгради	ОПРР	2 338 824 лв.	В процес на изпълнение
Панагюрище „Регионална система за управление на отпадъците”	Изграждане на първа клетка на бъдещото депо; Рекултивация на съществуващото; Доставка на оборудване; Изграждане на довеждаща инфраструктура до площадката;	БФП и общински бюджет	18299 655 лв.	Одобрен ПУП на площадката, Решение по ОВОС, изпратени и одобрени работни проекти за изграждане на съоръженията и рекултивация на съществуващото депо
Панагюрище «Интегриран инвестиционен проект на ВиК сектора на гр. Панагюрище	Реконструкция на ВиК мрежата на гр. Панагюрище и изграждане на ПСОВ	БФП и общински бюджет	57 042 341 лв.	Изготвени ПИП, идейни проекти за изграждане на ПСОВ и довеждащ колектор до площадката
Панагюрище “Почистване и корекция на р.Мареш в гр. Панагюрище”	Почистване на речното корито с дължина на участъка от 1 115 м от наносни отложения, прорасла тревна и ниска храстова растителност и битови отпадъци. Изграждане на подпорна стена на участъка от р. Мареш между о.т. 456 и о.т. 163.	Постъпления от наложени санкции на територията на Община Панагюрище от РИОСВ и общински бюджет	286 557 лв.	Изпълнен
Панагюрище “Корекция на р. Луда Яна в участъка м/у пасарелка на км 0+960 и мост на км 1+223, гр. Панагюрище”	Корекция на река изграждане на подпорна стена 234 м. и бетонно дъно	Европейски фонд за регионално развитие, национален бюджет и общински бюджет	712 301лв.	Изпълнен
Панагюрище „Корекция на Банско дере,,	Корекция 220м на Банско дере като част от проект за Гробищен парк Панагюрище	Общински бюджет	83 220 лв.	Изпълнен
Панагюрище „Почистване на нерегламентирани сметища в община Панагюрище”	Почистване на образуваните нерегламентирани сметища в населените места на общината	Общински бюджет	14 000 лв.	Изпълнен

Панагюрище „Ремонт и изкърпване на улици в град Панагюрище”	3500 метра ремонт и изкърпване на улици в гр. Панагюрище	Общински бюджет	70 000 лв.	Изпълнен
Панагюрище „Благоустрояване на квартал Младост”	Изграждане на тротоарна настилка, зелени площи и създаване на детска площадка	Общински бюджет	204 000 лв.	Изпълнението ще продължи и през 2013 г.
Панагюрище „Благоустрояване на улици в селата”	В с. Оборище, с. Попинци, с. Поибрене и с. Бъта – община Панагюрище	Общински бюджет	100 000 лв.	Изпълнен
Панагюрище „Ремонт на тротоарна настилка”	Ремонт на тротоарна настилка на улици ”Георги Бозаджиев” и „Георги Бенковски” в град Панагюрище	Общински бюджет	60 000 лв.	Изпълнен
Панагюрище „Озеленяване”	Засаждане на 234 дървета на ул. «Ген. Дендевил» и ул. «Г. Бенковски»	Общински бюджет	9 500 лв.	Изпълнен
Септември Кампания „За чиста околна среда” на тема „Обичам природата и аз участвам”	Създаване на зона за отдих-детска площадка със специални съоръжения за игри, пейки и беседка в гр. Ветрен и залесяване с дръвчета и храсти	ПУДООС	9 842 лв.	21.062012г. – 03.10.2012г. Извършено залесяване с 12 дръвчета и 50 бр. храсти
Стрелча „Изграждане на съоръжение за спорт и отдих в град Стрелча с подобект „Колоезачна пътека”	мярка 313 от ПРСР	ДФЗ	210 508,00лв.	Стартирал
Стрелча „Изграждане на туристически атракционен комплекс на миниатюрите в гр.Стрелча”	мярка 313 от ПРСР	ДФЗ	386 040,00 лв.	Стартирал
Стрелча „Изграждане на туристическа пътека „Банчето-Жаба могила – местност Липите” в община	мярка 313 от ПРСР	ДФЗ	324 034,00 лв.	Стартирал

Стрелча, обл. Пазарджик”				
Стрелча „Изграждане на туристическа пътека „Киселицата -Кулата” в община Стрелча, обл. Пазарджик”	мярка 313 от ПРСР	ДФЗ	340 318,00 лв.	Стартирал
Стрелча „Изграждане на туристическа пътека „м.Ненчовец-м.Пионерски лагер” в община Стрелча, обл. Пазарджик”	мярка 313 от ПРСР	ДФЗ	321 458,00 лв.	Стартирал
Стрелча „Изграждане на туристическа пътека „Природни скални образувания – местност „Скумсале” в община Стрелча, обл. Пазарджик”	мярка 313 от ПРСР	ДФЗ	239 288,00 лв.	Стартирал
Стрелча „Изграждане на туристическа пътека „гр.Стрелча-язовир „Калаващица”-местност „Чобанка” в община Стрелча, обл. Пазарджик”	мярка 313 от ПРСР	ДФЗ	320 120,00 лв.	Стартирал
Стрелча „Изграждане на туристическа пътека „гр.Стрелча- „Марков камък”-язовир „Черешката” в община Стрелча, обл. Пазарджик	мярка 313 от ПРСР	ДФЗ	371 729,17 лв.	Предстои сключване на договор между община Стрелча и ДФЗ
Стрелча „Изграждане на туристическа пътека „местност Огледалото – местност Черешата” в община Стрелча, обл. Пазарджик	мярка 313 от ПРСР	ДФЗ	342 870,25 лв	Предстои сключване на договор между община Стрелча и ДФЗ
Стрелча „Първоначално залесяване на неземеделски земи на територията на община	По мярка 223 от ПРСР	ДФЗ	637 954,76 лв.	Оценка

Стрелча, област Пазарджик”				
Стрелча „Първоначално залесяване на неземеделски земи на територията на община Стрелча, област Пазарджик”- на стойност	По мярка 223 от ПРСР	ДФЗ	820 289,77 лв.	Оценка
Стрелча "Реконструкция и изграждане на съоръжения за гасене на горски пожари в община Стрелча” на стойност	По мярка 223 от ПРСР	ДФЗ	586 345, 61лв.	Оценка
Стрелча „Интегриран инвестиционен проект за подобряване и развитие на инфраструктурата за третиране и управление на отпадъците в общините Панагюрище и Стрелча”	Процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG161PO005/10/2.10/07/22 „Изграждане на регионални системи за управление на отпадъците” .	БФП и общински бюджет	18299 655 лв.	Оценка
Стрелча Проект „Интегриран воден проект на с. Свобода,общ. Стрелча с обособен подобект: Реконструкция и подмяна на външен довеждащ водопровод и реконструкция и доизграждане на Помпена станция за водоснабдяване и реконструкция и подмяна на вътрешна водопроводна мрежа			по договор №13/321/00049 от 29.06.2010г. Проектът е на стойност 2 807 862,00лв	В процес на реализация

Стрелча ”Почистване и укрепване на коритото на река Стрелчанска Луда Яна в участъка от съществуващ мост на бул.”Руски” на км.0+000 до км.0+220 в гр. Стрелча”	ОП”Регионално развитие”		стойност 978999,96лв.	В процес на реализация
Пещера “ Подобряване на физическата среда и превенция на риска за повишаване привлекателността на община Пещера”	Подобряване качеството на живот и жизнената среда на жителите, посредством реконструкция и рехабилитация на елементи на уличната мрежа и възстановяване и благоустройство на паркове и зони за отдих. Модернизирана е праковата среда на територията на гр.Пещера. Рехабилитирани са зелени площи, изградени са и модернизирани детски площадки.Реконструирани и рехабилитирани са 3 улици, рехабилитирани пешеходни площи и тротоари. Обновени са 11 общински обекта за обществено ползване	Проектът се реализира с финансовата подкрепа на ОП”Регионално развитие”2007-2013г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие.	5 785 358, 54	Приключен през юли 2012г.
Пещера “Модернизация на интегрирания воден цикъл на гр. Пещера-Доизграждане и рехабилитация на съществуваща водоснабдителна и канализационна мрежа и изграждане на пречиствателна станция за отпадъчни води, гр. Пещера”	Проектът включва: доизграждане и рехабилитация на водопроводна мрежа в гр.Пещера. Доизграждане и рехабилитация на канализационна мрежа в гр.Пещера. Изграждане на пречиствателна станция за отпадъчни води(ПСОВ) за 25 000 еквивалент жители	ОП «Околна среда» 2007 – 2013г.	Обща стойност 27 313 421, 68	В процес на избор на изпълнители
Ракитово «За чиста околна среда»	«Ракитово-място за спорт, туризъм и още нещо»	ПУДООС - МОСВ	10 000 лв.	Внесен за одобрение
Ракитово «Изграждане на канализационна мрежа и ПСОВ»	Доизграждане, реконструкция и рехабилитация на водоснабдителната мрежа на гр. Ракитово и изграждане на ГПСОВ	ОП«Околна среда» - МОСВ	43 700 000 лв.	ПИП

VI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Състояние на околната среда - екологични проблеми в региона

Проблем за област Пазарджик все още е замърсяването на въздуха с финни прахови частици. Извършеният през 2012 г. имисионен контрол на въздуха в гр.Пазарджик отчете 96 проби над пределно допустимите концентрации (ПДК) по показател финни прахови частици - РМ₁₀. Причините за завишените стойности на праха са: лошо състояние на пътната мрежа, нередовно почистване и измиване на уличните

платна, използване на твърдо гориво за отопление в битовия сектор. Емисионният контрол на обектите в областта не отчете значителни превишения на нормите за допустими емисии (НДЕ).

При обобщен анализ на емитерите и източниците на замърсяване за качествата на водите, зауствани в повърхностни водни обекти(тела) се констатира, че замърсяванията основно се дължат на канализационните мрежи на големите населени места /над 10 000 еквивалентни жители/ без изградена градска пречиствателна станция за отпадни води(ГПСОВ).

По-съществените екологични проблеми в областта, породени от дейностите по добив и първична преработка на подземни богатства, извършваните геолого-проучвателни работи и рекултивация на нарушени терени са:

- Липса на строго регламентиран контрол върху изведените от експлоатация хвостохранилища;
- Прекалено голям брой издадени разрешения за проучване и добив на инертни материали, несъответстващ на потребностите на областта от тях;
- Унищожаване на големи площи плодородна земя за строителство на автоморги, автокъщи, възобновяеми енергийни източници, МВЕЦ, различни складове и др.

Сериозен проблем е разкомплектоването на излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС) без необходимото разрешение за дейности с отпадъци по реда на Закона за управление на отпадъците (ЗУО) на площадките за търговска дейност с отпадъци от черни и цветни метали или от физически лица. През 2012 година приоритетно бяха проверявани лицата, които не са привели площадките за дейности с метални опаковки, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО), излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС), негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА), съгласно изискванията на чл.13а, ал.3 от отменения ЗУО, както и тези които са ги привели дали изпълняват условията по издаденото разрешение.

Проблемът с разделното събиране на НУБА, отработени масла(ОМ), ИУЕЕО и ИУМПС на общинско ниво все още не е решен навсякъде, тъй като не във всички общини има определени места за тази цел, както и сключени договори с организации по оползотворяване, ПУДООС или с лица индивидуално изпълняващи задълженията си. Факт е, че през 2012 г. повечето общини предприеха мерки за подобряване на процеса разделно събиране на масово разпространени отпадъци (МРО), в резултат на което има сключени нови договори с организации по оползотворяване на МРО, както и с фирми, привели дейностите си съгласно изискванията на ЗУО.

Основен проблем е стопанисването на регионалното депо за твърди битови отпадъци (ТБО) гр.Пазарджик. Концесионерът допуска слабости по експлоатацията му и не изпълнява стриктно изискванията, залегнали в концесионния договор.

През 2012 година не са констатирани нарушения или съществени пропуски, свързани със съхранението на химични вещества и смеси на обекти, в които се произвеждат или употребяват такива. Не са възниквали аварии с опасни вещества в предприятията с нисък и висок рисков потенциал.

Предизвикателства :

- Минимизиране на количествата отпадъци при източника им и третиране на отпадъците, съгласно изискванията на ЗУО.
- Подобрене състоянието на повърхностните води.

- Недопускане включването на непречистени отпадъчни води във водоприемници от нови обекти и инсталации.
- Недопускане на емисии от вредни и опасни вещества във водите.
- Подобрене в инфраструктурата за пречистване на отпадните води;
- Ограничаване на емисиите на ЛОС;
- Недопускане употребата на веществата, нарушаващи озоновия слой.
- Контрол на мониторинга, извършван от предприятията, с разрешителни на емисии на „парникови” газове /РЕПГ/.
- Контрол на нивата на промишления шум, излъчван в околната среда.
- Контрол на всички инвестиционни предложения включени в плана за контролната дейност за 2012 г. и осъществяване на защита на околната среда.
- Опазване на почвите от промишлено замърсяване.
- Недопускане на нерегламентирани сметища върху земеделски земи
- Недопускане складирането на строителни отпадъци върху земеделски земи от първа до шеста категория.
- Постоянен контрол върху обектите, точкови източници на отпадъчни води.
- Контрол на обекти, които формират производствени отпадъчни води и заустващи в градски канализационни системи.
- Контрол на извършваната поетапна рекултивация на обекти осъществяващи дейността си по ЗПБ.
- Постигане на добро взаимодействие с другите институции, които реализират политика в областта на околната среда.
- намаляване нарушенията в резерват „Купена”;
- намаляване отрицателното въздействие върху защитените зони.

Приоритети:

- Минимизиране на отрицателното въздействието върху околната среда на инсталациите като цяло.
- Контрол върху общинските програми и мерките заложи в тях за намаляване на нивата на финни прахови частици (ФПЧ);
- Ограничаване на емисиите на летливи органични съединения (ЛОС);
- Недопускане употребата на вещества, нарушаващи озоновия слой;
- Контрол на мониторинга, извършван от предприятията с разрешителни за емисии „парникови” газове.
- Засилен контрол на дейностите, свързани със събиране, временно съхранение и търговска дейност с отпадъци от черни и цветни метали и ИУМПС;
- Ограничаване до минимум незаконните набези в резерват „Купена”, намаляване отрицателното въздействие върху защитени зони, преустановяване на нерегламентираната търговия с лечебни растения и видове под режим, вкл. и на защитени видове.
- Контрол за по-ефективно използване на всички природни ресурси при реализация на инвестиционните предложения;
- Контрол на застрояването на земеделски земи и земи от държавен горски фонд (ДФФ);
- Приоритетно разглеждане на инвестиционни предложения за изграждане на съоръжения за третиране и обезвреждане на отпадъците от общините в региона.
- Намаляване отрицателното въздействие върху защитени зони от мрежата „НАТУРА 2000”

- Контрол на отрицателните въздействия върху защитени растителни и животински видове.
- Контрол върху ползването на лечебни растения.
- Контрол на обекти, формиращи производствени отпадъчни води и заустващи в градските канализации;
- Постигане на добро взаимодействие с други институции, които реализират политики в областта на водите.
- Недопускане експлоатацията на инсталации, попадащи в обхвата на Приложение № 4 без издадено комплексно разрешително.
- Текущ контрол на всички действащи и рекултивирани хвостохранилища.
- Постоянен контрол на извършваната рекултивация на нарушени терени за правилно оползотворяване на отнетите земни маси и хумусен слой.

Резултати от дейността на РИОСВ – Пазарджик :

Приоритетите в контролната, превантивната, последващата и мониторинговата дейност на РИОСВ – Пазарджик са насочени в изпълнение на изискванията на нормативната база по околна среда, синхронизирана с изискванията на Европейските директиви в тази област.

 Анализът на контролната дейност на РИОСВ-Пазарджик през 2012 г. показва висока ефективност на работата в резултат прилагането на утвърдения комплексен подход при проверките на обекти-потенциални източници на замърсяване или увреждане на околната среда.

 През 2012 г. нивата на олово, бензен, озон и въглероден оксид са значително под нормативно определените пределни стойности

 Битовото отопление, транспортът и неподдържаната пътна и прилежаща инфраструктура водят до тревожно завишаване нивата на ФПЧ₁₀ /респ. и ФПЧ_{2,5}/.

 Анализът на резултатите от проведения имисионен контрол показва, че е постигнато подобрене на състоянието на повърхностните води.

 През 2012г. 50 нови фирми започнаха да привеждат дейността си към изискванията на ЗУО. Само 4 от тях са в процедура, а за 46 са издадени документи за дейности с отпадъци.

 През 2012 г. още две общини обхванаха на 100% населението чрез системата за разделно събиране на отпадъците от опаковки с разположени контейнери и в по-малките населени места.

 През 2012 год. бяха закрити 21 депа със спряна експлоатация. Почистени са 80 локални сметища, при което са възстановени качествата на общо 169 дка земеделски земи и почистени крайпътни участъци във входно-изходни зони на населените места в общините Пазарджик, Велинград, Панагюрище, Белово, Стрелча, Пещера и Септември.

 Промислени източници - контролът от страна на РИОСВ-Пазарджик на промишлените източници на територията на общините с инсталации с издадени Комплексни разрешителни по ЗООС, както и добрите параметри на изпускащите устройства са фактори, които намаляват в значителна степен влиянието на промишлеността върху качеството на атмосферния въздух.

 Работи се за осигуряване спазването на нормативните изисквания от предприятията, притежаващи комплексни разрешителни. Това се постига чрез извършване на собствени периодични /СПИ/ или непрекъснати измервания на отделяните организирани емисии на замърсителите във въздуха, както и с определена периодичност извършване на собствен мониторинг на емисиите на замърсители в повърхностните и подземните води и в почвите. Прилагат се мерки за управление на отпадъците, формирани от дейността на съответните инсталации.

 През 2012 г. РИОСВ - Пазарджик продължи изпълнението по укрепване, прилагане и налагане на законодателството по управление на химикалите и предотвратяване на риска от големи аварии при работа с опасни вещества.

 Прилагат се превантивни мерки при реализирането на инвестиционните предложения чрез провеждането на процедури по оценка на въздействие върху околната среда, както и процедури по екологична оценка на планове и програми.

 В сравнение с предходните години се наблюдава тенденция към подобряване чистотата в населените места на контролираната от РИОСВ – Пазарджик територия, както и ограничаване замърсяването на компонентите на околната среда с отпадъци.

 РИОСВ-Пазарджик предоставя компетентна, своевременна и достоверна информация на обществеността.